

Nadzorni priručnik SSM-a

Europski nadzor banaka: djelovanje
SSM-a i nadzorni pristup

Ovo nije najnovija inačica publikacije. Najnoviju inačicu možete pronaći na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#).

BANKENTOEZICHT | ožujak 2018.

BANKTILLSYN | BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA | NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE

BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNÍ DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKENAUFSCHEIT

BANKTILSYN

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHÈRE BANCARĂ

BANKOVÝ DOHĽAD

SUPERVIJZJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUFSCHEIT

Sadržaj

Upotreba Nadzornog priručnika	3
Uvod	3
Izjava o glavnoj zadaći	4
Strateške namjere Eurosustava i jedinstvenog nadzornog mehanizma	4
Organizacijska načela za Eurosustav i jedinstveni nadzorni mehanizam	6
1. Djelovanje jedinstvenog nadzornog mehanizma	8
1.1. Organizacija SSM-a	8
1.2. Operativni ustroj SSM-a	10
1.3. Odlučivanje u SSM-u	16
1.4. Suradnja s drugim institucijama i tijelima	30
2. Nadzorni ciklus	42
2.1. Doprinos propisima i nadzornim politikama	43
2.2. Utvrđivanje i razvoj metodologija i standarda	44
2.3. Obavljanje svakodnevnog nadzora	45
2.4. Unaprjeđenje nadzora banaka	46
3. Provedba nadzora u sklopu SSM-a nad svim nadziranim institucijama	50
3.1. Procjena zahtjeva za izdavanje odobrenja za predložena stjecanja kvalificiranih udjela u kreditnoj instituciji i za sustav jedinstvene putovnice	51
3.2. Procjena značajnosti institucija	59
4. Nadzor značajnih institucija	62
4.1. Strateško i operativno planiranje	62
4.2. Analize rizika za potrebe utvrđivanja i procjene ključnih rizika i ranjivosti	67
4.3. Prikupljanje nadzornih podataka	69
4.4. Procjena prikladnosti članova upravljačkih tijela (procjena sposobnosti i primjerenosti)	74

4.5. Provedba kontinuiranog nadzora	79
4.6. Provedba SREP-a	82
4.7. Kontinuirano praćenje internih modela	90
4.8. Provedba nadzora na licu mjesta	92
4.9. Ocjenvivanje obavijesti, <i>ad hoc</i> i ostalih zahtjeva	92
4.10. Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima	98
4.11. Nadzorne ovlasti, provedbene mjere i sankcije	101
4.12. Procjena prihvatljivosti institucionalnih sustava zaštite i njihovo praćenje	108
5. Nadzor manje značajnih institucija	110
5.1. Nadgledanje nadzornih praksi nacionalnih nadležnih tijela	111
5.2. Razvoj standarda za nadzor manje značajnih institucija	111
5.3. Pružanje analitičke i metodološke podrške	113
5.4. Nadgledanje nadzora manje značajnih institucija i njihova sektora	115
Pojmovnik	123
Pokrate	126

Upotreba Nadzornog priručnika

U Nadzornom priručniku opisuje se organizacijski ustroj jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) i određuju se metodologije, procesi i postupci koji se primjenjuju u nadzoru banaka u europodručju. Objasnjava se i kako SSM surađuje s ostalim tijelima u širem institucijskom okviru.

Na početku se opisuje organizacija i obavljanje nadzornih zadaća SSM-a, nakon čega slijedi podroban opis provedbe nadzora u praksi.

Priručnik nije pravno obvezujući dokument, njime se ne uspostavljaju novi regulatorni zahtjevi i on ni na koji način ne može zamijeniti pravne zahtjeve propisane mjerodavnim pravom koje se primjenjuje u EU-u. Njime se određuje pristup koji SSM treba slijediti u provođenju nadzornih zadaća. SSM je ovlašten odstupati od opće politike uspostavljene u Priručniku ako za to u konkretnom slučaju postoji opravданje i dostatni argumenti. Odluka o odstupanju od politike mora biti usklađena i s općim načelima prava EU-a, i to osobito s načelima jednakog postupanja, proporcionalnosti i opravdanih očekivanja nadziranih subjekata. To je u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda Europske unije prema kojoj se interne upute, kao što je ovaj priručnik, smatraju pravilima postupanja od kojih institucije EU-a mogu odstupati u opravdanim slučajevima. Na primjer, u točki 209. presude Suda Europske unije od 28. lipnja 2005. u spojenim predmetima C-189/02, C-202/02, C-205/02 do C-208/02 i C-213/02 utvrđeno je sljedeće: „*Sud je u presudi o unutarnjim mjerama koje je donijela uprava već presudio da, iako se te mjere ne mogu smatrati propisima kojih se uprava uvijek dužna pridržavati, njima se određuju pravila postupanja od kojih uprava u pojedinačnim slučajevima ne smije odstupiti bez navođenja razloga koji su u skladu s načelom jednakog postupanja. Takve su mjere stoga opći akt na čiju se nezakonitost dužnosnici i drugi zaposlenici na koje se te mjere odnose mogu pozvati u tužbi protiv pojedinačnih odluka donesenih na temelju tih mjer.*”

ESB objavljuje ovaj priručnik, koji je pripremljen uz pomoć nacionalnih nadležnih tijela, u sklopu svoje politike transparentnosti.

Uvod

Jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM) uspostavljen je kao prvi stup europske bankovne unije dok su druga dva stupa jedinstveni sanacijski mehanizam i europski sustav osiguranja depozita, o kojem se trenutačno raspravlja. Ta tri stupa temelje se na jedinstvenim pravilima, koja se primjenjuju na sve države EU-a. Cilj je europskog nadzora banaka pridonijeti sigurnosti i pouzdanosti kreditnih institucija te stabilnosti finansijskog sustava osiguravanjem dosljedne primjene visokih nadzornih standarda na sve banke u europodručju.

Premda konačnu odgovornost snosi Europska središnja banka (ESB), nadzorne zadaće obavljaju se u sklopu SSM-a, koji se sastoji od ESB-a i nacionalnih nadležnih

tijela. Takva struktura omogućuje snažan i dosljedan nadzor svih nadziranih subjekata u cijelom europodručju i istodobno se učinkovito koristi lokalnim i specifičnim znanjem nacionalnih nadzornih tijela.

Na temelju zadaća koje je europski zakonodavac povjerio ESB-u tijela SSM-a oblikovala su izjavu o glavnoj zadaći SSM-a i odredila njegova nadzorna načela.

Izjava o glavnoj zadaći

ESB obavlja nadzorne zadaće u sklopu SSM-a, koji se sastoji od ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. ESB je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje SSM-a kako bi nadzor banaka bio intruzivan i učinkovit. Na taj način pridonosi sigurnosti i pouzdanosti bankovnog sustava i stabilnosti finansijskog sustava.

Pri postizanju ciljeva u SSM-u pridajemo iznimnu važnost vjerodostojnosti i odgovornosti. Zadaće obavljamo transparentno i istodobno u potpunosti poštujemo važeće zahtjeve povezane s povjerljivošću. Cilj nam je ostvariti uspješnu komunikaciju s građanima Europe. U odnosima s europskim i nacionalnim tijelima dosljedno se pridržavamo mjerodavnog prava uz uvažavanje načela neovisnosti.

Razvijamo nadzorni pristup koji zadovoljava najviše međunarodne standarde. Provodimo politike EU-a povezane s bonitetnim nadzorom banaka na dosljedan i djelotvoran način koji se zasniva na okviru najbolje prakse za neovisan, prospektivni nadzor prilagođen rizicima. Poštujemo načelo proporcionalnosti, jedinstva i cjelovitosti unutarnjeg tržišta te javni interes. Opredijeljeni smo za dobro upravljanje i obavljamo zadatke u duhu suradnje i timskog rada.

Strateške namjere Eurosustava i jedinstvenog nadzornog mehanizma

Priznato tijelo nadležno za monetarna i finansijska pitanja

Eurosustav, sustav središnjih banaka europodručja čvrsto utemeljen na pravu EU-a, neovisnosti i unutarnjoj koheziji, djeluje kao monetarna vlast europodručja i vodeće finansijsko tijelo koje je u potpunosti priznato u Europi i izvan nje. U ostvarivanju svojega glavnog cilja, održavanja stabilnosti cijena, Eurosustav će provoditi potrebne ekonomski i monetarne analize te donositi i provoditi odgovarajuće politike. Također će pravilno i učinkovito reagirati na monetarna i finansijska kretanja.

Finansijska stabilnost i europska finansijska integracija

U Eurosustavu i u sklopu jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) težimo očuvanju finansijske stabilnosti i promicanju europske finansijske integracije u suradnji s uspostavljenim institucijskim strukturama. U tu ćemo svrhu pridonijeti politikama kojima se osigurava pouzdana europska i globalna struktura potrebna za finansijsku stabilnost.

Odgovornost, neovisnost, vjerodostojnjost; povezanost s građanima Europe

U Eurosustavu i u sklopu SSM-a pridajemo iznimnu važnost vjerodostojnosti i odgovornosti i svoje ćemo poslove obavljati transparentno, u potpunosti poštujući važeće zahtjeve povezane s povjerljivošću. Cilj nam je ostvariti uspješnu komunikaciju s građanima Europe. Želimo da naši odnosi s europskim i nacionalnim tijelima budu u potpunosti usklađeni s odredbama Ugovora, uz poštovanje načela neovisnosti. U tu svrhu pratit ćemo promjene i kretanja koji utječu na novčana i finansijska tržišta i vodit ćemo računa o interesu javnosti i potrebara tržišta.

Zajednički identitet, jasno utvrđene uloge i dužnosti te dobro upravljanje

Naš je cilj u Eurosustavu i SSM-u ojačati zajedničke identitete u sklopu jasno utvrđenih uloga i dužnosti za sve sudionike. U tu se svrhu Eurosustav i SSM oslanjanju na potencijal i veliku angažiranost svih svojih članica, na njihovu predanost i volju za postizanjem dogovora. Nadalje, Eurosustav i SSM opredijeljeni su za dobro upravljanje te primjenu učinkovitih i djelotvornih organizacijskih struktura i metoda rada.

Najbolja praksa u nadzoru banaka: jednak postupanje i isti uvjeti za sve

Nadzorni okvir u sklopu SSM-a oblikovat ćemo prema najboljim međunarodnim standardima. Kombinirat ćemo najbolje iz različitih nacionalnih pristupa kako bismo stvorili okvir najbolje prakse za nadzor banaka u svim državama članicama sudionicama koristeći se svojim uvidom u sve institucije. SSM će osigurati usklađenost s jedinstvenim pravilima kao i primjenjivim nadzornim načelima i postupcima, čime će se postići jednakci uvjeti za sve i jednak postupanje prema svim institucijama koje se nadziru.

Pristup prilagođen riziku i proporcionalnost; nadzorne radnje

Nadzor banaka u sklopu SSM-a bit će fleksibilan i prilagođen riziku, uključivat će prosuđivanje i kritičko, prospektivno procjenjivanje. Uzimat će se u obzir i vjerojatnost da će institucija ili institucije propasti i učinak koji bi njihova propast mogla imati na finansijsku stabilnost. Nadzorne prakse u sklopu SSM-a zasnivat će se na načelu proporcionalnosti, a intenzitet nadzora prilagođavat će se profilu rizika i sistemskoj važnosti nadziranih banaka. Pristupom SSM-a potiče se učinkovito i pravodobno poduzimanje nadzornih radnji te temeljito praćenje odgovora kreditne institucije.

Organizacijska načela za Eurosustav i jedinstveni nadzorni mehanizam

Za Eurosustav, uz poštovanje temeljnog načela decentralizacije:

Sudjelovanje

Sve članice Eurosustava i jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) pridonositi će strateški i operativno ostvarenju ciljeva.

Suradnja

Sve članice Eurosustava i SSM-a obavljati će sve svoje zadaće u duhu suradnje i timskog rada.

Transparentnost i odgovornost

Sve članice Eurosustava i SSM-a djelovati će transparentno i u potpunosti odgovarati za učinkovitost svih svojih funkcija.

Razdvajanje europskih i nacionalnih aktivnosti

Aktivnosti nacionalnih središnjih banaka i nacionalnih nadležnih tijela koje se odvijaju na europskoj razini jasno će se utvrditi i odvojiti od aktivnosti koje se odnose na zadaće na nacionalnoj razini.

Kohezija i jedinstvo

Poštujući pravni status svojih članica, Eurosustav će djelovati kao kohezivan, ujedinjen subjekt, a SSM kao kohezivan, koordiniran subjekt. I Eurosustav i SSM djelovat će kao tim i nastupati usklađeno nastojeći se približiti građanima Europe.

Razmjena resursa

Članice Eurosustava i SSM-a promicat će razmjenu osoblja, znanja i iskustava.

Učinkovitost i djelotvornost odlučivanja

U svim postupcima odlučivanja i razmatranja, i u Eurosustavu i u SSM-u, nastojat će se postići učinkovitost i djelotvornost. Odlučivanje će se usredotočiti na analizu i argumente te na izražavanje različitih stajališta.

Troškovna efikasnost, mjerjenje i metodologija

Članice Eurosustava i SSM-a razborito će upravljati svim resursima te će u svim svojim aktivnostima promicati učinkovita i troškovno efikasna rješenja.

Eurosustav i SSM razvit će sustave kontrole i pokazatelje uspješnosti kojima će mjeriti ispunjavanje svojih zadaća i usklađenost s ciljevima.

Dodatno će se razraditi i upotrebljavati usporedive metode procjene troškova i izvješćivanja o troškovima.

Korištenje sinergijama i izbjegavanje udvostručenja posla

Uzimajući u obzir odvojenost zadaća koje se odnose na monetarnu politiku i nadzornih zadaća, i u Eurosustavu i u SSM-u utvrdit će se moguće sinergije i ekonomije razmjera koje će se upotrebljavati u mjeri u kojoj to bude izvedivo.

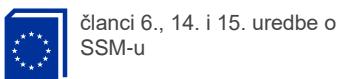
Izbjegavat će se nepotrebno udvostručenje posla i resursa te pretjerana i nedjelotvorna koordinacija. S tim ciljem odlučno će se tražiti organizacijska rješenja koja osiguravaju učinkovitost, djelotvornost i brzo djelovanje uz oslanjanje na iskustva stečena intenzivnom upotrebotm postojićih resursa.

Eksternalizacija pomoćnih funkcija i aktivnosti Eurosustava razmatrat će se prema jednakim kriterijima, pri čemu će se u obzir uzimati pitanja povezana sa sigurnošću.

1. Djelovanje jedinstvenog nadzornog mehanizma

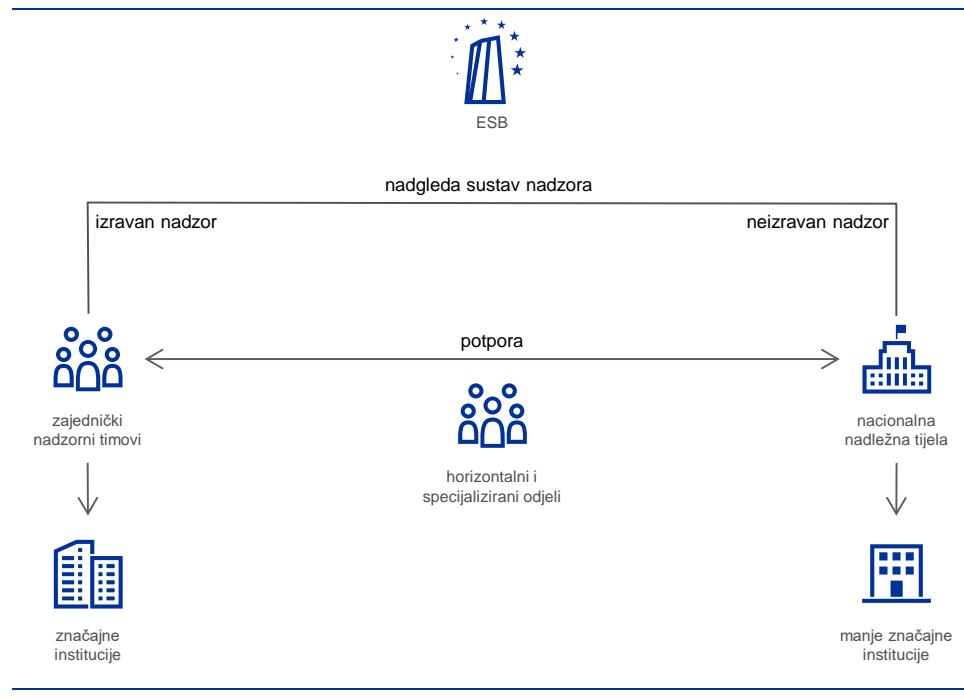
1.1. Organizacija SSM-a

1.1.1. Raspodjela zadaća između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela

SSM je odgovoran za nadzor banaka u državama članicama sudionicama. Kako bi se osigurao učinkovit nadzor, odgovarajuće nadzorne uloge i dužnosti ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela dodjeljuju se na temelju značajnosti nadziranih subjekata. Na sve subjekte koji se nadziru u sklopu SSM-a primjenjuje se zajednički nadzorni pristup.

Slika 1.
Raspodjela zadaća u sklopu SSM-a

Izvor: nadzor banaka ESB-a

U sklopu SSM-a ESB uz pomoć nacionalnih nadležnih tijela izravno nadzire sve institucije koje su svrstane među značajne (značajne institucije). **Popisi značajnih i manje značajnih institucija** objavljeni su na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka i redovito se posuvremenjuju. Nacionalna nadležna tijela provode izravni nadzor manje značajnih institucija, a nadgleda ih ESB. Pod određenim uvjetima ESB također može preuzeti izravni nadzor manje značajnih institucija.

SSM je uključen i u nadzor prekograničnih institucija i grupa u svojstvu matičnog nadzornog tijela ili u svojstvu nadzornog tijela domaćina u kolegijima nadzornih tijela.

Također sudjeluje u dodatnom nadzoru finansijskih konglomerata u svojstvu nadzornog tijela za bankarstvo.

Nadzorne odluke u sklopu SSM-a priprema Nadzorni odbor, koji se sastoji od predstavnika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, a donosi ih Upravno vijeće u skladu s postupkom neisticanja prigovora koji je opisan u Priručniku (vidi odjeljak 1.3.2.).

1.1.2.

Odgovornost

članci 20. i 21. uredbe o SSM-u
ESB-ova odluka o javnom pristupu dokumentima ESB-a u posjedu nacionalnih nadležnih tijela (ESB/2015/16)

ESB-ova smjernica o utvrđivanju načela etičkog okvira jedinstvenog nadzornog mehanizma (ESB/2015/12)

Odgovornost je ključna za transparentnost, legitimnost i neovisnost nadzornih odluka. ESB može biti pozvan na odgovornost za način na koji obavlja svoje nadzorne zadaće. Odluke koje izravno utječu na pojedinačne institucije mogu podlijegati postupku internog preispitivanja pred [Administrativnim odborom za preispitivanja](#). Protiv njih može se pokrenuti postupak pred [Sudom Europske unije](#). Protiv odluka nacionalnih nadležnih tijela koje se odnose na manje značajne institucije može se, s druge strane, pokrenuti postupak pred nacionalnim sudovima. ESB za obavljanje nadzornih zadaća odgovara i europskim građanima posredstvom Europskog parlamenta, do određene mjere i posredstvom nacionalnih parlamenta te posredstvom [Vijeća EU-a](#). Četiri su glavna kanala političke odgovornosti ESB-a:

1. Predsjednik Nadzornog odbora sudjeluje u redovnim *saslušanjima i ad hoc razmjjenama mišljenja* u Europskom parlamentu i Euroskupini u nazočnosti svih država članica koje sudjeluju u SSM-u. Nacionalni parlamenti na svoja zasjedanja mogu pozvati predsjednika ili nekog drugog člana Nadzornog odbora te predstavnika odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela.
2. Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta ESB dostavlja zapisnike sa svih sastanaka Nadzornog odbora, koji sadržavaju sveobuhvatne i smislene bilješke o raspravama Nadzornog odbora i popis njegovih odluka s objašnjenjima.
3. Zastupnici u Europskom parlamentu i članovi Euroskupine mogu predsjedniku Nadzornog odbora uputiti pisana pitanja. Nacionalni parlamenti također mogu zatražiti od ESB-a da odgovori na sve komentare ili pitanja koja mogu imati.
4. Javno dostupno [godišnje izvješće](#) o načinu provedbe svojih nadzornih zadaća ESB dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije, Euroskupini, Europskoj komisiji i nacionalnim parlamentima država članica sudionica.

Okvir odgovornosti ESB-a detaljnije je opisan u uredbi o SSM-u, [međuinstitucijskom sporazumu](#) između Europskog parlamenta i ESB-a te u [memorandumu o razumijevanju](#) između Vijeća EU-a i ESB-a.

Osim toga, Europska komisija svake tri godine objavljuje izvješće o provedbi uredbe o SSM-u te osobito prati njezine moguće posljedice za nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Europski revizorski sud ovlašten je za ispitivanje operativne učinkovitosti upravljanja ESB-om (vidi odjeljak 1.4.5.), a Međunarodni monetarni

fond (MMF) obavlja redovite provjere u sklopu Programa procjene finansijskog sektora (vidi odjeljak 1.4.6.).

1.2. Operativni ustroj SSM-a

1.2.1. Organizacija nadzora banaka ESB-a

Načelo odvajanja

članak 25. uredbe o SSM-u
ESB-ova odluka o provedbi
odvajanja funkcija monetarne
politike od nadzornih funkcija
Europske središnje banke
(ESB/2014/39)

Kao odgovor na finansijsku krizu Vijeće Europske unije i Europski parlament povjerili su ESB-u nadzorne zadaće, koje je preuzeo povrh obavljanja funkcije monetarne politike. U svrhu sprječavanja sukoba interesa između zadaća monetarne politike i nadzornih zadaća ESB osigurava njihovo odvajanje kako bi se svaka funkcija obavljala u skladu s odgovarajućim ciljevima.

ESB ima neovisan [Nadzorni odbor](#) koji predlaže nacrte nadzornih odluka [Upravnom vijeću](#). Upravno vijeće može donijeti predložene odluke ili iznijeti prigovor na njih, ali ih u pravilu ne može preinacivati. Nadalje, rasprave Upravnog vijeća o pitanjima nadzora strogo su odvojene od rasprava o drugim funkcijama ESB-a, sa zasebnim dnevnim redom i sastancima.

Načelo odvajanja obuhvaća i pravila o razmjeni informacija između te dvije funkcije ESB-a. Povjerljive informacije smiju se razmjenjivati isključivo prema načelu nužnog poznavanja kako se ne bi ugrozili ciljevi nijednog od ta dva područja politika. O pravima pristupa povjerljivim informacijama odlučuje [Izvršni odbor](#).

Odvajanje osoblja osigurano je uspostavom četiriju glavnih uprava zaduženih za mikrobonitetni nadzor i glavne uprave Tajništvo Nadzornog odbora, koje su funkcionalno odgovorne predsjedniku i potpredsjedniku Nadzornog odbora.

Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor

Četiri glavne uprave i glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora provode nadzorne zadaće dodijeljene ESB-u u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima.

- Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II zadužene su za izravan svakodnevni nadzor značajnih institucija.
- Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III zadužena je za nadgledanje nadzora manje značajnih institucija koji obavljaju nacionalna nadležna tijela i za sve zajedničke postupke koji se odnose na manje značajne institucije.
- Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV provodi horizontalne i specijalizirane zadaće povezane sa svim kreditnim institucijama pod nadzorom SSM-a te

pruža stručna znanja i potporu glavnim upravama Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II, na primjer u vezi s internim modelima i nadzorima na licu mjesta.

- Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora sastoji se od odjela Odlučivanje, koji pruža potporu aktivnostima Nadzornog odbora pomažući s pripremama za sastanke i povezanim pravnim pitanjima, i od još triju odjela: Odobrenja, Osiguranje kvalitete nadzora te Provedba i sankcije, koji obavljaju horizontalne funkcije u sklopu SSM-a.

Uloga pet glavnih uprava u procesu odlučivanja opisana je u nastavku (vidi odjeljak 1.3.).

Zajedničke službe

Osim pet glavnih uprava zaduženih za mikrobonitetni nadzor potporu funkciji monetarne politike i nadzornoj funkciji pružaju zajedničke službe.

One obuhvaćaju sljedeća područja: ljudski potencijali, informacijski sustavi, odnosi s javnošću, proračun i organizacija, poslovni prostori, unutarnja revizija, pravni poslovi i statistika. Te službe omogućuju ESB-u iskorištanje operativne sinergije poštujući pritom potrebno odvajanje monetarne politike i nadzora banaka. Glavna uprava Statistika, na primjer, na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka redovito objavljuje [sveobuhvatan skup statističkih podataka o nadzoru banaka](#). U tom skupu podataka, koji se tromjesečno posuvremenjuje, nalaze se i informacije o bankama svrstanima među značajne institucije kao što su profitabilnost i adekvatnost kapitala banaka te kvaliteta njihove imovine.

1.2.2.

Zajednički nadzorni timovi

članci 3., 4., 5. i 6. okvirne uredbe o SSM-u

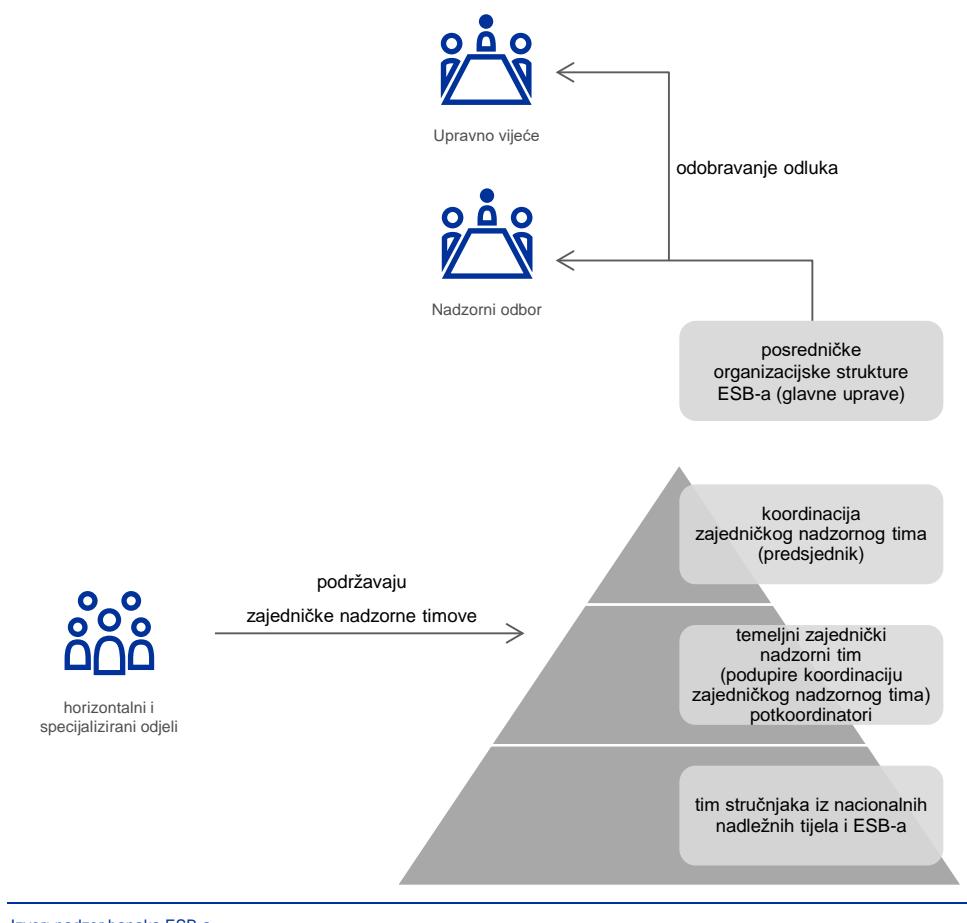
Svakodnevni nadzor značajnih institucija provode zajednički nadzorni timovi koje djeluju u sklopu glavnih uprava Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II. Kao što je prikazano na [slici 2.](#), zajednički nadzorni timovi sastavljeni su od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država u kojima se nalazi poslovni nastan značajnih institucija uključujući njihova bankovna društva kćeri ili značajne prekogranične podružnice. Zajednički nadzorni tim osniva se za svaku značajnu instituciju na najvišoj razini konsolidacije. Veličina, opći sastav i organizacija zajedničkog nadzornog tima ovisi o prirodi, složenosti, opsegu, poslovnom modelu i profilu rizika nadziranog subjekta.

Zajednički nadzorni tim odgovoran je za sastavljanje i organizaciju [programa nadzornog ispitivanja](#) i za kontinuiranu provedbu nadzornih aktivnosti na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj i pojedinačnoj razini. Njegove zadaće obuhvaćaju procjene profila rizika, poslovnog modela i strategije, sustava upravljanja rizicima i sustava unutarnjih kontrola institucije te internog upravljanja institucijom. Bitni elementi tog posla su provođenje [postupka nadzorne provjere i ocjene](#) te održavanje

redovitog dijaloga s nadziranom institucijom. Članovi zajedničkog nadzornog tima mogu sudjelovati i u [nadzorima na licu mesta i istragama internih modela](#).

Slika 2.

Funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Za pojedine zadaće koje su usmjerenе na točno određenu temu ili zahtijevaju posebna stručna znanja zajednički nadzorni timovi mogu zatražiti dodatnu potporu horizontalnih i specijaliziranih stručnih odjela ESB-a. Osim toga, horizontalnim i specijaliziranim funkcijama zajedničkim nadzornim timovima stavlju se ulazni podatci i postupci na raspolaganje s ciljem postizanja zajedničkog shvaćanja i usklađenog pristupa.

Koordinator i potkoordinatori zajedničkog nadzornog tima

Svaki zajednički nadzorni tim predvodi koordinator iz ESB-a. Potkoordinatori iz nacionalnih nadležnih tijela pružaju potporu koordinatoru zajedničkog nadzornog tima u svakodnevnom nadzoru značajnih institucija uzimajući u obzir mišljenje odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela. Na primjer, pomažu u pripremama i reviziji programa nadzornog ispitivanja.

Koordinatori zajedničkih nadzornih timova imenuju se na razdoblje od tri do pet godina te se, kao i članovi zajedničkih nadzornih timova, redovito rotiraju. Pritom treba voditi računa o tome da se istodobno ne rotiraju svi članovi zajedničkog nadzornog tima.

Temeljni zajednički nadzorni tim

Zajednički nadzorni timovi za banke koje su znatno prisutne i posluju u više od jedne države članice sudionice tvore temeljni zajednički nadzorni tim. Na čelu temeljnog zajedničkog nadzornog tima je koordinator, a tim se sastoji od potkoordinatora iz svih odgovarajućih nacionalnih nadzornih tijela, ovisno o značajnosti lokalnog društva kćeri ili podružnice. Temeljni zajednički nadzorni tim odgovoran je za organizaciju raspoređivanja zadaća među članovima zajedničkog nadzornog tima, pripremu i reviziju programa nadzornog ispitivanja, praćenje njegove provedbe i preispitivanje procjene.

1.2.3.

Organizacija funkcije nadgledanja nadzora

članci 4., 6., 12. i 31. uredbe o SSM-u

članci 43., 62., 67., 70., 96., 97., 98., 99. i 100. okvirne uredbe o SSM-u

Za izravni nadzor manje značajnih institucija odgovorna su nacionalna nadležna tijela. Ona planiraju i provode aktivnosti kontinuiranog nadzora služeći se vlastitim sredstvima i postupcima odlučivanja. Osim toga, provode nadzor na područjima koja nisu obuhvaćena uredbom o SSM-u.

Za učinkovito i dosljedno funkcioniranje SSM-a i osiguravanje visoke kvalitete nadzornih metodologija koje primjenjuju nacionalna nadležna tijela odgovoran je ESB (glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III). S obzirom na to, ESB-u je povjerena dužnost nadgledanja kako bi se osigurala dosljednost nadzora na temelju primjene visokih nadzornih standarda. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III postiže te ciljeve 1) razmatranjem mogućnosti proporcionalne primjene na manje značajne institucije nadzornih pristupa za značajne institucije koje je izradila glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV i 2) izradom zajedničkih nadzornih standarda za potrebe nadzora manje značajnih institucija.

U obavljanju zadaća nadgledanja nadzora ESB blisko surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima. Suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ključna je za stvaranje zajedničke kulture nadzora u cijelom SSM-u i za osiguranje dosljednog funkcioniranja sustava. ESB provodi nadgledanje nadzora tako što objavljuje zajedničke nadzorne standarde za nacionalna nadležna tijela koja nadziru manje značajne institucije, prikuplja i obrađuje informacije dobivene od nacionalnih nadležnih tijela i obavlja tematske provjere. Te informacije omogućuju pregled nadzornih praksi i odluka nacionalnih nadležnih tijela te manje značajnih institucija i njihovih sektora.

S tim u vezi ESB-ova funkcija nadgledanja nadzora obuhvaća nadzor manje značajnih institucija koji provode nacionalna nadležna tijela radi utvrđivanja koje su institucije osjetljive i osiguranja dosljedne primjene visokih standarda nadzora u

cijelom SSM-u. Za funkciju nadgledanja nadzora ESB primjenjuje pristup koji se temelji na načelu proporcionalnosti i usmjeren je na rizike. Stoga po potrebi može doći do povećanja izvještajnih zahtjeva i aktivnosti nadgledanja nadzora koje provodi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III kada je riječ o institucijama višeg prioriteta. U skladu s tim ESB provođenjem aktivnosti nadgledanja kriza sudjeluje u upravljanju krizama u manje značajnim institucijama.

Osoblje ESB-a povremeno pruža stručna znanja i potporu nacionalnim nadležnim tijelima, na primjer sudjelovanjem u nadzorima na licu mjesta. Radi poticanja zajedničke kulture nadzora ESB potiče i razmjene zaposlenika među nacionalnim nadležnim tijelima.

1.2.4. Horizontalne i specijalizirane stručne funkcije

Horizontalni i specijalizirani odjeli glavne uprave Mikrobonitetni nadzor IV potpora su nadzoru i značajnih i manje značajnih institucija. Horizontalni odjeli blisko surađuju sa zajedničkim nadzornim timovima, na primjer utvrđivanjem i provedbom zajedničkih metodologija i standarda te pružanjem potpore za metodološka pitanja. Osiguravaju uspostavu zajedničkog shvaćanja i usklađenog pristupa, provode specijalizirane zadaće i analize te pružaju stručnu potporu zajedničkim nadzornim timovima i nacionalnim nadležnim tijelima.

1.2.5. Komunikacija u sklopu SSM-a

Kako je već opisano, SSM se oslanja na blisku suradnju između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. Njegovo pravilno funkcioniranje i ostvarenje nadzornih rezultata visoke kvalitete omogućuju nesmetana suradnja i stalna razmjena informacija između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te unutar ESB-a.

Suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela

Na sve nadzorne aktivnosti primjenjuje se načelo suradnje u dobroj vjeri. Za potrebe izravnog nadzora značajnih institucija glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II svakodnevno surađuju s nacionalnim nadležnim tijelima posredstvom odgovarajućih zajedničkih nadzornih timova. U vezi s nadgledanjem nadzora manje značajnih institucija glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III održava bliske veze s nacionalnim nadležnim tijelima kroz posebnu mrežu članova višeg rukovodstva.

Nacionalna nadležna tijela pridonose i radu horizontalnih i specijaliziranih odjela kroz različite forme, kao što su mreže stručnjaka.

Nadalje, Nadzorni odbor može donijeti odluku o osnivanju radnih skupina sastavljenih od predstavnika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela koje se usredotočuju na određene horizontalne teme i podupiru rad horizontalnih odjela.

Upravljanje informacijama

Politikom ESB-a na području upravljanja informacija promiču se i podupiru sustavno, učinkovito i djelotvorno stvaranje, upotreba i dobivanje informacija te upravljanje njima. Ona omogućava razmjenu informacija između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela prema načelu nužnog poznavanja informacija.

Provodi se kroz ESB-ov sustav upravljanja informacija, koji je tehnička osnova kojom se osigurava da zajednički nadzorni timovi primjenjuju zajedničku metodologiju i standarde za nadzor banaka.

1.2.6. Raspoređivanje osoblja i finansijskih sredstava

Raspoređivanje osoblja za nadzor značajnih i manje značajnih institucija

Nadzorne prakse SSM-a temelje se na načelu proporcionalnosti i prilagođene su riziku. Uzimaju u obzir i opseg štete koju bi propast nadziranog subjekta mogla prouzročiti za finansijsku stabilnost, kao i mogućnost da uopće dođe do propasti. Razmjerne su profilu rizika subjekta koji se nadzire. Spomenuta nadzorna načela imaju za cilj osigurati učinkovit i temeljit nadzor i istodobno olakšati djelotvorno raspoređivanje ograničenih nadzornih resursa.

Za potrebe izravnog nadzora ESB-a odjel Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja zajedno s odgovarajućim horizontalnim funkcijama i nacionalnim nadležnim tijelima usklađuje raspoređivanje resursa i stručnih znanja u sklopu SSM-a. Zajednički nadzorni timovi bave se operativnim planiranjem koje koordinira ESB. Za svaku značajnu banku izrađuju program nadzornog ispitivanja kojim se utvrđuju glavne nadzorne zadaće i aktivnosti za sljedećih 12 mjeseci, njihov okvirni raspored i ciljevi te potreba za nadzorom na licu mjesta i istragama internih modela. Nadzori na licu mjesta planiraju se i za njih se angažiraju zaposlenici u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, iz kojih dolazi većina voditelja misija i članova timova. Program nadzornog ispitivanja podrobno je opisan u odjeljku 4.1.3.

Za potrebe izravnog nadzora manje značajnih institucija nacionalna nadležna tijela planiraju i provode aktivnosti kontinuiranog nadzora u skladu s općom strategijom SSM-a služeći se vlastitim sredstvima i postupcima odlučivanja.

Nacionalna nadležna tijela potiče se na sudjelovanje u razmjenama zaposlenika s ESB-om i međusobno. Te razmjene mogu biti različitog trajanja i obuhvaćati različite organizacijske razine. Uvjeti provođenja razmjena zaposlenika određuju se unaprijed i pojedinačno za svako tijelo. Njima se promiče višenacionalna struktura zajedničkih nadzornih timova te im se omogućuje veća fleksibilnost kada trebaju dodatnu potporu ili specifična stručna znanja. Zaposlenici ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela

članak 20. uredbe o SSM-u

ESB-ova uredba o naknadama za nadzor (ESB/2014/41)

ESB-ova odluka o metodologiji i postupcima za utvrđivanje i prikupljanje podataka u vezi s faktorima naknade koji se upotrebljavaju za izračun godišnjih naknada za nadzor (ESB/2015/7)

također pohađaju zajednički program izobrazbe, što pridonosi povećanju usklađenosti nadzornih praksi i promicanju zajedničke kulture nadzora.

Finansijska sredstva

ESB za pokriće troškova povezanih s nadzornim zadaćama i dužnostima ubire godišnju naknadu od svih nadziranih banaka u europodručju ne dovodeći u pitanje pravo nacionalnih nadležnih tijela da ubiru naknade u skladu s nacionalnim pravom. Ukupan iznos [godišnjih naknada za nadzor](#) objavljuje se do 30. travnja svake godine u odluci ESB-a. Ukupni troškovi potom se dijele u dvije kategorije:

- izravni nadzor: naknada se ubire od značajnih institucija koje ESB izravno nadzire
- neizravni nadzor: naknada se ubire od manje značajnih institucija koje su pod izravnim nadzorom odgovarajućih nacionalnih nadzornih tijela.

Naknada se za nadzirani subjekt sastoji od najnižeg sastavnog dijela naknade i promjenjivog sastavnog dijela naknade. Najniži sastavni dio naknade fiksni je postotak ukupnog iznosa godišnjih naknada unutar prethodno spomenutih kategorija. Promjenjivi sastavni dio naknade izračunava se na temelju faktora naknade koji se odnose na veličinu banke i njezin profil rizika uključujući imovinu ponderiranu rizikom. Faktori naknade mjere se ukupnom vrijednošću imovine odnosno ukupnom izloženošću riziku.

Rashodi ESB-a za provedbu nadzornih zadaća prvenstveno se sastoje od izravnih troškova nadzora banaka ESB-a i troškova zajedničkih službi koje služe za nadzornu funkciju. Ti su rashodi posebna stavka u proračunu ESB-a.

Proračunske ovlasti ESB-a povjerene su Upravnom vijeću koje na prijedlog Izvršnog odbora donosi godišnji proračun ESB-a nakon savjetovanja s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora o pitanjima koja se odnose na nadzor banaka.

ESB svake godine dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije, Europskoj komisiji i Euroskupini izvješće o predviđenom razvoju strukture i iznosu godišnjih naknada za nadzor.

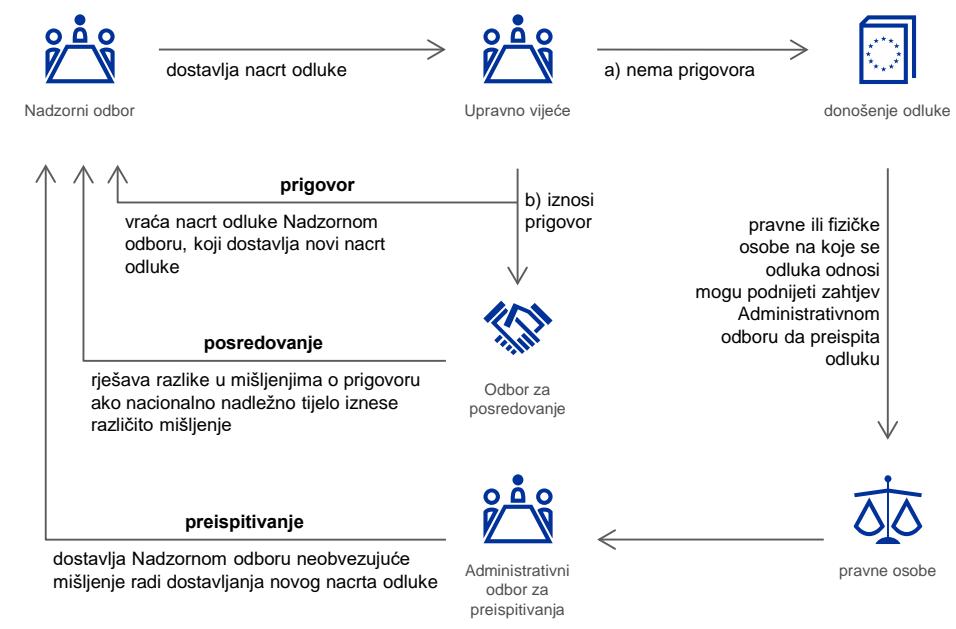
1.3.

Odlučivanje u SSM-u

Odluke koje se odnose na obavljanje nadzornih zadaća ESB-a u pravilu donosi Upravno vijeće u skladu s [postupkom neisticanja prigovora](#). U sklopu tog postupka Nadzorni odbor odobrava dovršene nacrte odluka, nakon čega se oni podnose Upravnom vijeću na konačno donošenje. Smatra se da je dovršeni nacrt odluke donesen ako Upravno vijeće ne istakne prigovor u roku od najviše deset radnih dana.

Postupak neisticanja prigovora ne primjenjuje se samo na pojedinačne odluke o nadzoru nego i na pravne akte ESB-a koji se odnose na obavljanje nadzornih zadaća, dokumente o politikama i druge oblike komunikacije kojima se ESB obvezuje vanjskim stranama na obavljanje nadzornih zadaća.

Slika 3.
Postupak neisticanja prigovora

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Postupak neisticanja prigovora nije jedini postupak odlučivanja u ESB-u. Primjenjivati se mogu i drugi postupci odlučivanja, a ovlasti za odlučivanje mogu se i delegirati kada je riječ o određenim vrstama nadzornih odluka, na primjer o pojedinim odlukama o ocjeni zahtjeva za sposobnost i primjerenost te izmjenama odluka o značajnosti institucija. Druge nadzorne radnje osim odlučivanja opisane su u odjeljku 1.3.2.

1.3.1.

Odlučivanje

članak 26. uredbe o SSM-u
okvirna uredba o SSM-u,
dijelovi VI. i VII.

članak 283. Ugovora o
funkcioniranju Europske unije

članak 11.6. Statuta ESSB-a

ESB-ova odluka o imenovanju
predstavnika Europske
središnje banke u Nadzorni
oðbor (ESB/2014/4)

Poslovnik Nadzornog oðbora

Kodeks ponašanja članova
Nadzornog oðbora

Poslovnik ESB-a

Poslovnik Odbora za
posredovanje

U nastavku su opisane strane koje sudjeluju u procesu odlučivanja i njihove dužnosti.

Upravno vijeće

Upravno vijeće najviše je tijelo nadležno za odlučivanje kada je riječ o obavljanju zadaća ESB-a među kojima su i nadzorne zadaće. Pravni akti koji se odnose na nadzor banaka u pravilu se donose u skladu s postupkom neisticanja prigovora. On je uspostavljen uredbom o SSM-u, u kojoj se pridaje odgovarajuća važnost ulozi Nadzornog oðbora kao unutarnjeg tijela ESB-a odgovornog za planiranje i provedbu nadzornih zadaća među kojima je i odobravanje dovršenih nacrta odluka. U skladu s tim postupkom Upravno vijeće ne može izmijeniti dovršene nacrte odluka nego ih samo odobriti ili istaknuti prigovor.

Izvršni odbor

Izvršni odbor odgovoran je za upravljanje tekućim poslovanjem ESB-a.

Potpredsjednik Nadzornog oðbora član je Izvršnog oðbora.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor odgovoran je za planiranje i provedbu nadzornih zadaća ESB-a kako je utvrđeno uredbom o SSM-u. Nadzorni odbor mora odobriti sve pravno obvezujuće nacrte nadzornih odluka prije nego što se podnesu Upravnom vijeću na konačno donošenje u skladu s postupkom neisticanja prigovora. [Nadzorni odbor](#) čine predsjednik, potpredsjednik, četvero predstavnika ESB-a, jedan predstavnik svakog nacionalnog nadležnog tijela i jedan predstavnik svake nacionalne središnje banke ako nacionalno nadležno tijelo nije središnja banka. Međutim, za potrebe glasovanja predstavnici nacionalnog nadležnog tijela i nacionalne središnje banke jedne države članice smatraju se jednim članom.

Upravljački odbor podupire aktivnosti i priprema sastanke Nadzornog oðbora. Sastoji se od manje skupine članova Nadzornog oðbora i nema ovlasti za odlučivanje.

Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I – IV

Glavni inicijatori izrade nacrta odluka koji se upućuju nadziranim subjektima zajednički su nadzorni timovi u glavnim upravama Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II. Oni izrađuju nacrte odluka na temelju informacija dobivenih tijekom kontinuiranog nadzora koji uključuje nadzore na licu mjesta i istrage internih modela. Odjel Odlučivanje u sklopu glavne uprave Tajništvo Nadzornog oðbora blisko surađuje sa zajedničkim nadzornim timovima u izradi nadzornih odluka i u

procesu odlučivanja u kojem se vodi računa o ispunjavanju zahtjeva za propisani postupak.

I glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III može inicirati sastavljanje nacrta odluka, i to uglavnom kada je riječ o zajedničkim postupcima koji se odnose na manje značajne institucije i prijedlozima za opće upute namijenjene nacionalnim nadležnim tijelima u vezi s grupama ili kategorijama manje značajnih institucija.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV izravno je uključena u proces odlučivanja povezan s nadzorima na licu mjesta te s izdavanjem novih propisa, politika ili metodologija. Osim toga, izravno sudjeluje u tom procesu pružanjem specijalizirane potpore zajedničkim nadzornim timovima, i to osobito kada je riječ o odlukama o postupku nadzorne provjere i ocjene, na primjer izradom horizontalnih *ex ante* analiza.

Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora

Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora sastoji se od odjela Odlučivanje i još triju odjela: Odobrenja, Osiguranje kvalitete nadzora te Provedba i sankcije, koji obavljaju horizontalne funkcije. Odjel Odlučivanje pruža potporu i osigurava učinkovito odlučivanje pritom jamčeći institucionalnu kvalitetu procesa odlučivanja. Podupire aktivnosti Nadzornog odbora, među ostalim pripremom sastanaka i pisanih postupaka te provedbom daljnjih aktivnosti povezanih s njima kao i sastavljanjem nacrta i revizija prijedloga i odluka. Pomaže svim poslovnim područjima u pripremi dokumentacije za Nadzorni odbor i pruža savjete o procesu odlučivanja. Surađuje s Tajništvom Upravnog vijeća u vezi sa svim procesima odlučivanja koji se odnose na nadzorne zadaće ESB-a i pomaže u pripremi sastanaka Upravnog vijeća o pitanjima povezanim s nadzorom.

Nacionalna nadležna tijela

Osim što sudjeluju u zajedničkim nadzornim timovima, nacionalna nadležna tijela i sama imaju važnu ulogu u procesu odlučivanja. Mogu predlagati nacrte nadzornih odluka. Kada je riječ o [zajedničkim postupcima](#), okvirnom uredbom o SSM-u izričito se utvrđuje da ESB donosi odluke na temelju prijedloga nacionalnog nadležnog tijela. Nacionalna nadležna tijela i dalje su nadležna za sve nadzorne zadaće koje nisu prenesene na SSM, na primjer za zaštitu potrošača i sprječavanje pranja novca.

Odbor za posredovanje

Ako Upravno vijeće istakne prigovor na odluku podnesenu u skladu s postupkom neisticanja prigovora, nacionalno nadležno tijelo na koje se odnosi ta odluka može, ako ima različit stav, podnijeti Nadzornom odboru zahtjev za posredovanje u svrhu rješavanja razlika u stavovima kako bi se osiguralo odvajanje zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća. Prigovor razmatra Odbor za posredovanje u čijem je

članak 132., članak 139.
stavak 2. točka (e) i
članak 288. stavak 2. Ugovora
o funkcioniranju Europske unije

članak 4. i poglavlje III.
odjeljak 2. uredbe o SSM-u

glava 2. okvirne uredbe o
SSM-u

1.3.2.

sastavu jedan član iz svake države članice sudionice odabran među članovima Upravnog vijeća i Nadzornog odbora. Odbor odlučuje običnom većinom, pri čemu svaki član ima jedan glas.

Vrste nadzornih radnji

Nadzorna odluka pravni je akt koji donosi ESB u izvršavanju zadaća i ovlasti koje su mu dodijeljene uredbom o SSM-u i koji se obično upućuje kreditnoj instituciji. Odlukom se dodjeljuju prava odnosno nameću obveze kojima se mijenja stanje institucije kojoj je upućena. Može sadržavati pomoćne odredbe, na primjer rokove, uvjete, obveze ili neobvezujuće preporuke. Uvjetima se određuje što se mora učiniti kako bi odluka bila učinkovita dok su obveze dodatni zahtjevi koje adresat mora ispuniti, i to obično u određenom roku. Ako se odluka ne donosi delegiranjem, njezin nacrt odobrava Nadzorni odbor, nakon čega se podnosi Upravnom vijeću na donošenje u skladu s postupkom neisticanja prigovora. No ako odluka nepovoljno utječe na adresata, konačna nadzorna odluka ESB-a donosi se nakon isteka razdoblja predviđenog za saslušanje adresata, pri čemu se potrebna pozornost posvećuje pitanjima o kojima su se stranke očitovale. Konačna nadzorna odluka pravno je obvezujuća za adresata.

Ovisno o primjenjivom pravnom okviru, namjeravanom učinku radnje, adresatu odnosno adresatima i proporcionalnosti, osim nadzornih odluka moguće je donijeti nekoliko drugih vrsta nadzornih radnji.

Operativni akt nije dio službenog procesa odlučivanja. Nema propisan pravni oblik i obuhvaća nadzorna očekivanja, izjave i druge akte koji nisu obvezujući ni izvršivi.

Ako je riječ o donekle važnim pitanjima, od Nadzornog odbora može se zatražiti da unaprijed odobri određeni nadzorni pristup ili ga se o njemu može naknadno obavijestiti. Nakon operativnog akta ESB može prema potrebi donijeti nadzornu odluku istovjetnog ili sličnog sadržaja.

Preporukama se izražavaju neobvezujuća ESB-ova nadzorna očekivanja od nadziranih subjekata ili odgovarajućih trećih osoba ili od nacionalnih nadležnih tijela.

Preporuke nadziranim subjektima pravni su akti opće primjene koje odobrava Upravno vijeće u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Objavljaju se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka i u *Službenom listu Europske Unije*. One su sredstvo za obavješćivanje javnosti o nadzornom pristupu ESB-a.

Preporuke upućene nacionalnim nadležnim tijelima neobvezujuće su i služe kao alternativa obvezujućim smjernicama. Njima se omogućuje veća fleksibilnost nacionalnim nadležnim tijelima. Mogu se posebno odnositi na nadzor manje značajnih institucija ili pak mogu proširiti i na manje značajne institucije područje primjene neke postojeće preporuke upućene značajnim institucijama. Mogu, ali ne moraju biti javne. Primjeri preporuka dostupni su na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#).

članak 9. i članak 6. stavak 5. uredbe o SSM-u

Naputci su još jedan instrument koji je na raspolaganju ESB-u. S jedne strane, ESB može uputiti nacionalna nadležna tijela da primijene svoje ovlasti u skladu s nacionalnim pravom u mjeri koja je potrebna za provođenje zadaća dodijeljenih ESB-u uredbom o SSM-u. Nacionalno nadležno tijelo obavješće ESB o poduzetim mjerama. S druge strane, ESB može nacionalnim nadležnim tijelima izdati opće naputke povezane s manje značajnim institucijama. Ti naputci tiču se posebnih nadzornih ovlasti nacionalnih nadležnih tijela i uglavnom se odnose na grupe ili kategorije manje značajnih institucija, a ne na neku pojedinačnu instituciju.

Odluka (EU) 2015/530 o metodologiji i postupcima za utvrđivanje i prikupljanje podataka u vezi s faktorima naknade koji se upotrebljavaju za izračun godišnjih naknada za nadzor (ESB/2015/7)

Odlukama opće primjene mogu se utvrditi obvezujući postupovni zahtjevi koji se primjenjuju na sve nadzirane subjekte, na podgrupu nadziranih subjekata ili na nacionalna nadležna tijela. Glavni je cilj tih odluka pojasniti ESB-ova očekivanja od nadziranih subjekata. Odluke opće primjene donose se u skladu s postupkom neisticanja prigovora ako se njima utvrđuje buduća točno određena provedba nadzornih zadaća ESB-a (vidi na primjer Odluku (EU) 2015/530 istaknutu na margini). Naknadno se objavljaju na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka i u *Službenom listu Europske unije*.

Smjernica (EU) 2017/697 o uporabi mogućnosti i diskrecijskih prava koja su dostupna prema pravu Unije od strane nacionalnih nadležnih tijela u odnosu na manje značajne institucije (ESB/2017/9)

Smjernice su pravni akti upućeni nacionalnim nadležnim tijelima koji su obvezujući u odnosu na rezultate koje treba postići, ali dopuštaju fleksibilnost kada je riječ o načinu njihova postizanja. Osobito su važne za ESB-ov neizravni nadzor manje značajnih institucija (vidi na primjer Smjernicu (EU) 2017/697 na margini i druge smjernice objavljene na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka).

Uredba (EU) 2016/445 o uporabi mogućnosti i diskrecijskih prava koja su dostupna prema pravu Unije (ESB/2016/4)

Uredbe imaju opću primjenu, u cijelosti su obvezujuće i izravno primjenjive u svim državama članicama europodručja. Objavljaju se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka i u *Službenom listu Europske unije* (vidi na primjer Uredbu (EU) 2016/445 na margini). Osim toga, ESB može donositi uredbe u opsegu koji mu je potreban za organizaciju ili pobliže utvrđivanje aranžmana za obavljanje zadaća koje su mu dodijeljene uredbom o SSM-u.

Vodiči i upute sadržavaju nadzorna očekivanja ESB-a. ESB je na mrežnim stranicama o nadzoru banaka objavio više vodiča i uputa bankama o različitim temama, na primjer o mogućnostima i diskrecijskim pravima koja su dostupna u skladu s pravom EU-a, o procjeni sposobnosti i primjerenosti, o transakcijama financiranja zaduživanjem, o postupanju prema neprihodonosnim kreditima.

1.3.3.

Nadzorne odluke: sastavljanje i odlučivanje

članak 22. uredbe o SSM-u

Sastavljanje nacrta odluke

Nacrt odluke sastavlja se kada na temelju nadzornog postupka treba donijeti odluku. Njegovo sastavljanje može se temeljiti na zahtjevu nadziranog subjekta ili ga može pokrenuti zajednički nadzorni tim, nacionalno nadležno tijelo ili horizontalni odjel ESB-a.

članci 22. i 26. uredbe o SSM-u
članci 31. i 33. okvirne uredbe
o SSM-u

Uredba br. 1 o određivanju
jezika koji se koriste u
Europskoj ekonomskoj
zajednici

Propisani postupak

Zahtjevi koji se odnose na propisani postupak uključuju postojanje dostatnih razloga za sastavljanje nacrta odluke i davanje prava na saslušanje, ako je potrebno.

Razlozi

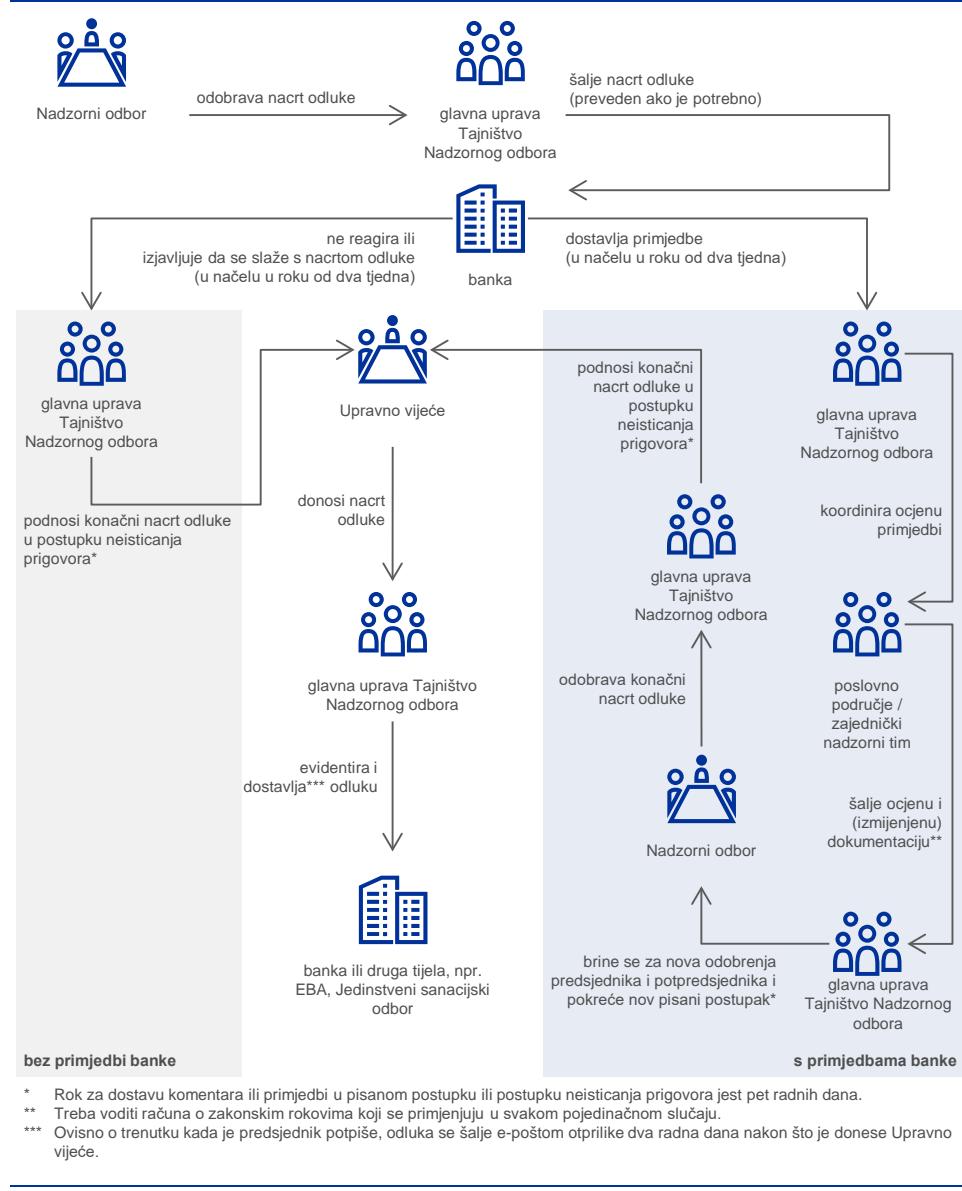
Nadzornim odlukama ESB-a prilaže se jasno obrazloženje razloga koje sadržava značajne činjenice, pravne razloge i razmatranja povezana s nadzorom na kojima se temelji odluka.

Razdoblje za saslušanje

Adresatima nacrta odluka ESB-a koje bi nepovoljno utjecale na njihova prava pruža se prilika da se očituju prije donošenja odluka. Pravo na saslušanje temeljno je postupovno pravo u nadzornom postupku. Ono omogućuje adresatu da se očituje o ESB-ovoј analizi činjeničnog i pravnog stanja te ujedno osigurava da ESB donosi odluke na temelju cijelokupnih informacija. Ako adresat dostavi primjedbe tijekom razdoblja predviđenog za saslušanje, nacrt nadzorne odluke ponovno se dostavlja na odobrenje Nadzornom odboru.

Odjel Odlučivanje obavješćuje adresata o nacrtu odluke kojem se prilaže popratno pismo s opisom postupka saslušanja. Adresatu se u načelu odobravaju dva tjedna, ali u određenim okolnostima taj se rok može skratiti na najmanje tri radna dana.

Slika 4.
Proces odlučivanja

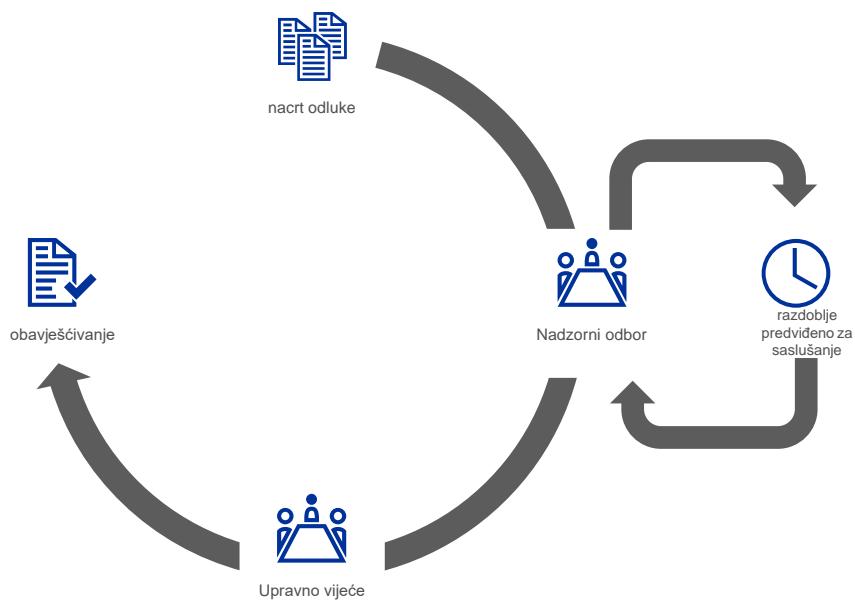
Izvor: nadzor banaka ESB-a

Odjel Odlučivanje organizira saslušanje, koje se obično provodi samo pisanim putem. Ako je riječ o žurnoj odluci koju treba donijeti kako bi se spriječila znatna šteta finansijskom sustavu, ESB može donijeti nadzornu odluku koja bi nepovoljno utjecala na prava adresata pri čemu se adresatu ne daje mogućnost očitovanja na odluku prije njezina donošenja. U tom slučaju saslušanje se odgađa i u odluci se navode jasni razlozi za njegovo odgađanje. Sasluzanje se tada provodi nakon donošenja odluke, što prije je moguće.

Donošenje odluke u skladu s postupkom neisticanja prigovora

Na slici u nastavku prikazana su četiri glavna koraka postupka neisticanja prigovora.

Slika 5.
Pojednostavljen pregled procesa odlučivanja

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Nadzorni odbor odobrava nacrte odluka

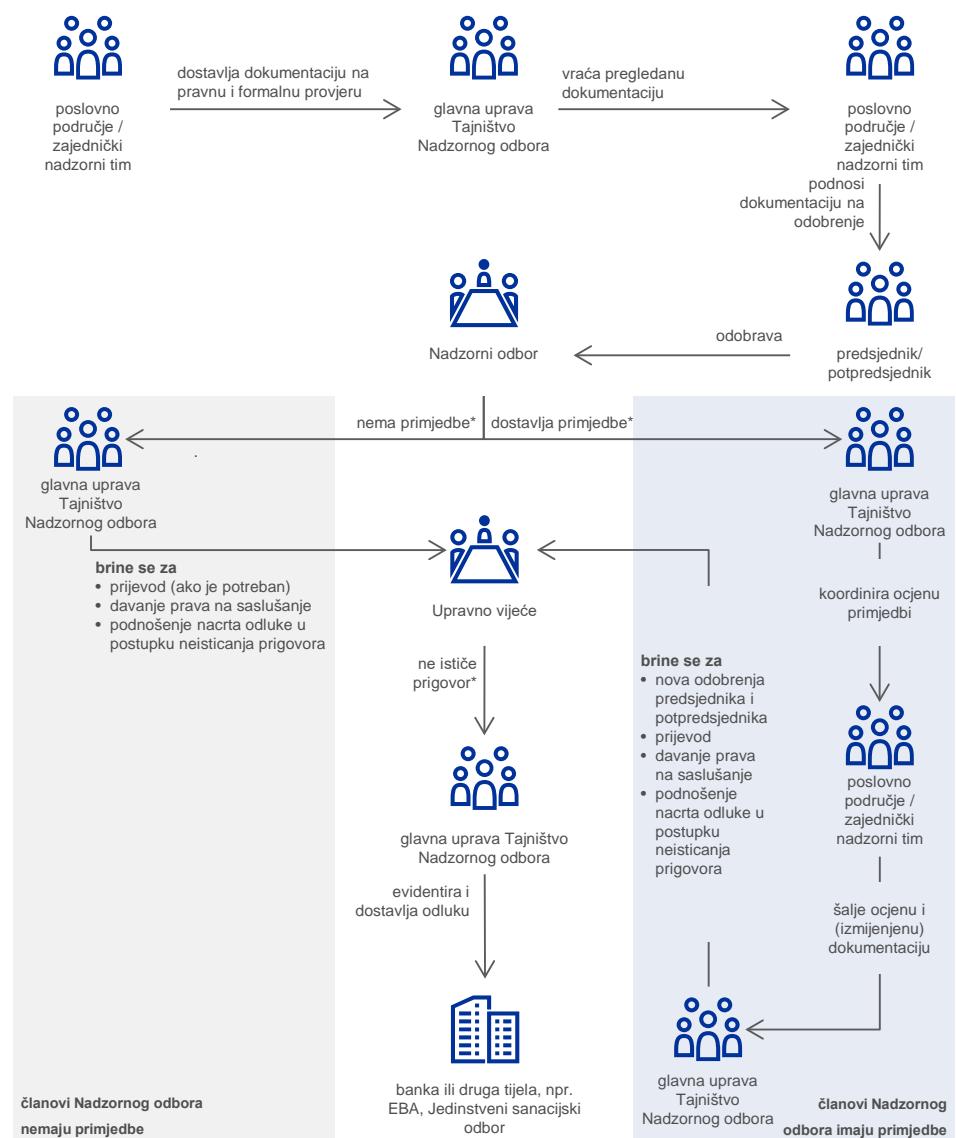
Dovršeni nacrti odluka dostavljaju se Nadzornom odboru, koji ih može odobriti, izmijeniti ili odbaciti. Nadzorni odbor može odobriti nacrt odluke pisanim postupkom ili na sastanku. Većina nacrtova odluka odobrava se pisanim postupkom. Ako troje ili više članova Nadzornog odbora odbije glasati u sklopu pisanog postupka, nacrt odluke razmatra se na sastanku Nadzornog odbora. Uobičajeni rok za pisani postupak Nadzornog odbora iznosi pet radnih dana.

Ako se odobrenje zahtijeva u pisnom postupku i članovi Nadzornog odbora iznesu primjedbe, poslovno područje ili zajednički nadzorni tim ocjenjuju primjedbe i ocjenu šalju Nadzornom odboru ili kao obavijest ili kako bi se proveo drugi postupak odobrenja, koji se također provodi ili na sastanku ili pisanim postupkom.

Nakon što Nadzorni odbor odobri dovršen nacrt odluke, odjel Odlučivanje dogovara se s Tajništvom Upravnog vijeća o njegovu podnošenju Upravnom vijeću, koje konačno donosi odluku u skladu s postupkom neisticanja prigovora.

Slika 6.

Pisani postupak u procesu odlučivanja

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Upravno vijeće donosi odluke

Smatra se da je Upravno vijeće donijelo dovršen nacrt odluke ako nije istaknulo prigovor u roku od deset radnih dana. Upravno vijeće u praksi se redovito očituje o nepostojanju prigovora prije isteka roka od deset radnih dana. Razlozi za prigovor moraju se navesti u pisanim obliku. Ako Upravno vijeće istakne prigovor, može se primijeniti jedan od sljedeća tri postupka:

1. Ako nacionalno nadležno tijelo na koje se odnosi odluka ima različit stav o prigovoru, ono može zahtijevati posredovanje.

2. Ako nije podnesen zahtjev za posredovanje, Nadzorni odbor može izmijeniti nacrt odluke kako bi uvrstio primjedbe Upravnog vijeća.
3. Ako Nadzorni odbor ne podnese nov nacrt odluke, prigovori se šalju nadležnim poslovnim područjima.

Žurni postupak

U žurnim slučajevima opisani se postupak skraćuje kako bi Nadzorni odbor mogao pravodobno donijeti potrebne odluke.

Žurni postupak obično se pokreće na prijedlog zajedničkog nadzornog tima, rukovodstva ESB-a i nacionalnog nadležnog tijela. Radi skraćenja procesa odlučivanja može se prilagoditi rok za pisani postupak ili žurno sazvati sastanak Nadzornog odbora koji se može održati i telekonferencijom. Ako se ne postigne kvorum od 50 % članova Nadzornog odbora koji je propisan za izvanredne situacije, sastanak će završiti i nedugo potom održat će se izvanredni sastanak. U pozivu na izvanredni sastanak treba objaviti da će se odluke donijeti bez obzira na kvorum. U izvanrednim situacijama Nadzorni odbor može zatražiti i kraći rok za postupak neisticanja prigovora Upravnog vijeća, koje se čak može sastati neposredno nakon sastanka Nadzornog odbora.

Donošenje odluka delegiranjem

Budući da se odluke donose u skladu s postupkom neisticanja prigovora, svake godine Nadzorni odbor odobri, a Upravno vijeće donese vrlo velik broj nacrta nadzornih odluka različite složenosti i utjecaja na nadzirane subjekte. Delegiranje ovlasti za odlučivanje o nadzornim zadaćama ESB-a stoga osigurava proporcionalniji i učinkovitiji proces odlučivanja na području nadzora banaka. Okvir za delegiranje omogućuje prijenos jasno utvrđenih ovlasti za odlučivanje na voditelje radnih jedinica ESB-a pod uvjetom da Upravno vijeće doneše odluku o delegiranju i da Izvršni odbor imenuje odgovarajuće voditelje radnih jedinica.

Okvir za delegiranje

Institucijski okvir koji omogućuje donošenje nadzornih odluka delegiranjem obuhvaća sljedeće elemente:

1. odluka o općem okviru kojom se utvrđuje unutarnja organizacija ESB-ova procesa odlučivanja
2. odluke o delegiranju kojima se određuju kriteriji za provođenje delegiranih ovlasti za pojedinačne vrste nadzornih odluka
3. odluke o imenovanju kojima Izvršni odbor imenuje voditelje radnih jedinica ESB-a kojima se povjeravaju ovlasti za odlučivanje.

Odlukom o općem okviru utvrđuje se da se delegiranje jasno određenih ovlasti Upravnog vijeća za odlučivanje može primjeniti na pravne instrumente koji se donose u sklopu provedbe ESB-ovih nadzornih zadaća. Tom odlukom, koja dopunjava poslovnik ESB-a, utvrđuju se područje primjene dužnosti Izvršnog odbora i voditelja radnih jedinica ESB-a, postupovni zahtjevi za donošenje delegiranih odluka, obveze evidentiranja i izvješćivanja povezane s delegiranim odlukama te administrativno preispitivanje delegiranih odluka.

Odluke o delegiranju kojima se određuju kriteriji za provedbu delegiranih ovlasti donosi Upravno vijeće u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Stupaju na snagu tek kada Izvršni odbor doneše odluku o imenovanju. Nakon savjetovanja s predsjednikom Nadzornog odbora Izvršni odbor imenuje jednog ili više voditelja radnih jedinica među onima uključenima u provedbu nadzornih zadaća koje su organizacijski odvojene od drugih zadaća ESB-a, pri čemu uzima u obzir važnost delegiranja i broj adresata. Dosad su donesene dvije odluke o delegiranju, i to jedna povezana s [odlukama o sposobnosti i primjerenoći](#), a druga s [izmjenama statusa značajnosti](#) nadziranih subjekata. Delegirane odluke donose se u ime i u sklopu odgovornosti Upravnog vijeća.

Obavješćivanje

Nakon što je odluka donesena, adresata o njoj obavješćuje odjel Odlučivanje ili nacionalno nadležno tijelo ako je riječ o odobrenju za obavljanje bankovnih aktivnosti.

Jezično uređenje

Uredba br. 1 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici

članak 24. okvirne uredbe o SSM-u

U komunikaciji s nacionalnim nadležnim tijelima, nadziranim subjektima, državama članicama i drugim institucijama EU-a primjenjuje se jezično uređenje koje se upotrebljava u Europskoj uniji. Primjenjuju se sljedeća pravila:

1. Dokumenti koji se šalju ESB-u mogu se sastaviti na bilo kojem službenom jeziku po izboru pošiljatelja i odgovor treba sastaviti na istom jeziku.
2. Dokumente koje ESB šalje državi članici ili osobi pod nadležnošću države članice treba sastaviti na jeziku te države.

Kada je riječ o SSM-u, engleski je odabran za operativni radni jezik koji se upotrebljava u internoj komunikaciji između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela kao i unutar svih poslovnih područja ESB-a.

Odlazna komunikacija

Većina značajnih institucija suglasila se s upotrebom engleskog jezika u nadzornim odlukama i svakodnevnoj komunikaciji. Suglasnost o upotrebi jezika može se opozvati.

Ako su se adresati usuglasili s upotrebom engleskog jezika, ESB na tom jeziku sastavlja odluke upućene jednom nadziranom subjektu ili više njih. Ako adresati nisu odabrali engleski jezik, vjerodostojna inačica nadzorne odluke donosi se na jeziku po izboru adresata. U tim slučajevima ESB je odgovoran za prijevod.

Dolazna komunikacija

Nadzirani subjekti koji se nisu usuglasili s upotrebom engleskog jezika u svakodnevnim nadzornim kontaktima s ESB-om mogu podnositи dokumente na bilo kojem službenom jeziku EU-a. ESB i nacionalna nadležna tijela dijele odgovornost za prijevode koji bi mogli potrebni. U nekim slučajevima sastavlja se sažetak na engleskom, a ne cjelokupan prijevod dokumenata primljenih na jeziku koji je odabrao nadzirani subjekt.

Pravila o jezičnom uređenju primjenjuju se samo na nadzorne odluke i temeljne nadzorne dokumente. Nacionalna nadležna tijela prema potrebi surađuju s ESB-om u osiguravanju temeljnih dokumenata ili obrazloženja na engleskom jeziku.

1.3.4.

Administrativno preispitivanje odluka

uvodna izjava 64., članak 4. te članak 24. stavci 1. i 10. uredbe o SSM-u

ESB-ova odluka o osnivanju Administrativnog odbora za preispitivanja i njegovih pravila postupanja (ESB/2014/16)

Administrativni odbor za preispitivanja neovisno je interno tijelo ESB-a koje provodi interna administrativna preispitivanja odluka koje ESB donosi obavljajući nadzorne ovlasti. Sastav Administrativnog odbora za preispitivanja objavljuje se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka. U ovom pododjeljku opisuju se glavne faze internog postupka, njegovi mogući ishodi i unutarnja organizacija Administrativnog odbora za preispitivanja. Na kraju se opisuje mogućnost sudskog preispitivanja odluka koje je donio ESB.

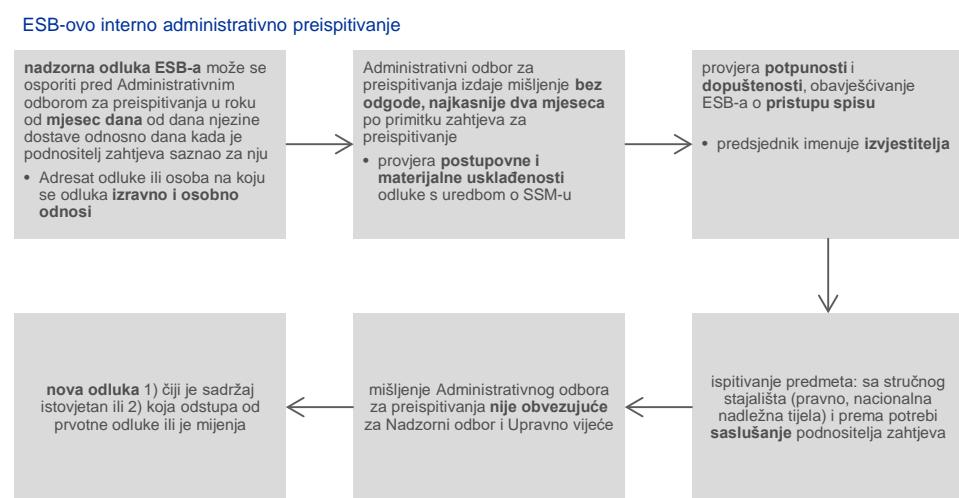
Postupak internog preispitivanja

Zahtjev za preispitivanje

Svaka fizička ili pravna osoba može zatražiti preispitivanje odluke ESB-a koja joj je upućena ili se na nju izravno i osobno odnosi. Podnositelji zahtjeva moraju podnijeti zahtjev u roku od jednog mjeseca od datuma kada su obaviješteni o donesenoj odluci. Zahtjev mogu povući u svako doba. Zahtjev za preispitivanje nema suspenzivni učinak, osim ako Upravno vijeće odluči drukčije na prijedlog Administrativnog odbora za preispitivanja.

Slika 7.

Postupak preispitivanja koji provodi Administrativni odbor za preispitivanje

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Podnositelji zahtjeva imaju pravo pristupa ESB-ovu spisu, no to se pravo ne proteže na povjerljive informacije i može ga ograničiti legitimni interes za zaštitu poslovnih tajni drugih pravnih i fizičkih osoba. Opseg preispitivanja koje provodi Administrativni odbor za preispitivanja ograničen je na razloge navedene u zahtjevu. Stoga taj odbor, nakon što je zahtjev podnesen, ograničava ocjenjivanje na iznesene razloge i ne dopušta podnošenje novih razloga za preispitivanje.

Osim toga, podnositelj zahtjeva može zatražiti da kao dokaz predoči pisane izjave svjedoka ili vještaka. Administrativni odbor za preispitivanja dat će dopuštenje bude li to smatrao potrebним.

Procjena dopuštenosti

Nakon što Administrativni odbor za preispitivanja procjeni dopuštenost zahtjeva, njegov predsjednik može dati upute za učinkovito provođenje preispitivanja, među ostalim upute za sastavljanje dokumenata i pružanje informacija.

Saslušanje

Premda saslušanje podnositelja zahtjeva nije obvezno, Administrativni odbor za preispitivanja može sazvati usmenu raspravu. Saslušanjima predsjeda predsjednik ili potpredsjednik Administrativnog odbora uz nazočnost članova i tajnika Administrativnog odbora, predstavnika ESB-a i predstavnika podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva može se služiti jezikom na kojem se provodi preispitivanje ili engleskim, a ESB osigurava simultani prijevod. Podnositelj zahtjeva može zatražiti dopuštenje da pozove svjedoka ili vještaka radi davanja usmenog iskaza na saslušanju.

Mišljenje

Administrativni odbor za preispitivanja mora donijeti mišljenje o spornoj odluci u roku od dva mjeseca od primitka zahtjeva. Mišljenje se bez odgađanja dostavlja Nadzornom odboru. Ono nije obvezujuće za Nadzorni odbor i Upravno vijeće.

Nova odluka

Premda mišljenje Administrativnog odbora za preispitivanja nije obvezujuće, Nadzorni odbor nakon preispitivanja mora dostaviti Upravnom vijeću nov dovršeni nacrt odluke. Tim se nacrtom odluke može:

- zamijeniti sporna odluka odlukom istovjetnog sadržaja
- zamijeniti sporna odluka izmijenjenom odlukom
- ukinuti sporna odluka.

U prvom slučaju novi nacrt odluke dostavlja se Upravnom vijeću u roku od deset radnih dana od primitka mišljenja. U ostalim dvama slučajevima nacrt odluke dostavlja se Upravnom vijeću u roku od dvadeset radnih dana od primitka mišljenja.

Preispitivanje koje provodi Sud Europske unije

Opisano interno administrativno preispitivanje nadzornih odluka provodi se ne dovodeći u pitanje pravo na pokretanje postupka pred Sudom Europske unije. Rok za pokretanje postupka je dva mjeseca nakon primitka konačne odluke. Podnositelj zahtjeva može pokrenuti postupak pred Sudom Europske unije, a da prethodno nije zatražio interno preispitivanje. Može pokrenuti postupak i usporedno s preispitivanjem koje provodi Administrativni odbor za preispitivanja ili nakon njega, u kojem slučaju to čini na temelju nove odluke koju je donijelo Upravno vijeće.

1.4. Suradnja s drugim institucijama i tijelima

1.4.1. Okvir za suradnju

ESB aktivno surađuje s drugim institucijama u vezi s razvojem politika i u vezi sa svakodnevnim nadzorom. Aktivno sudjeluje u različitim globalnim i europskim forumima kao što su Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA), Europski odbor za sistemske rizike (ESRB), Bazelski odbor za nadzor banaka (BCBS) i Odbor za financijsku stabilnost (FSB).

Odjel Nadzorne politike može, ako je potrebno, zajedno s Pravnim poslovima ESB-a pružiti zajedničkim nadzornim timovima koji djeluju u kolegijima nadzornih tijela dodatnu potporu u sastavljanju i posuvremenjivanju sporazuma o suradnji. Taj odjel

također uspostavlja i usklađuje suradnju s državama članicama nesudionicama i sa zemljama izvan EU-a, na primjer zaključivanjem memoranduma o razumijevanju.

1.4.2.

članak 7. uredbe o SSM-u
članci 118. i 119. okvirne
uredbe o SSM-u

ESB-ova odluka o bliskoj
suradnji s nacionalnim
nadležnim tijelima država
članica sudionica čija valuta
nije euro (ESB/2014/5)

Države članice koje su uspostavile blisku suradnju

Države članice EU-a izvan europodručja mogu, ako žele, sudjelovati u jedinstvenom nadzornom mehanizmu. U sklopu mehanizma bliske suradnje nacionalno nadležno tijelo države članice izvan europodručja pridržava se svih naputaka, smjernica i zahtjeva koje izda ESB. Kao i nacionalna nadležna tijela iz europodručja ono ima predstavnike u Nadzornom odboru, zajedničkim nadzornim timovima te drugim mrežama i radnim skupinama.

Dvije su razlike u odnosu na države članice europodručja. Prvo, države članice koje su uspostavile blisku suradnju nemaju predstavnika u Upravnom vijeću. Usprkos tomu mogu obavijestiti Upravno vijeće ako se ne slažu s nacrtom odluke Nadzornog odbora. Upravno vijeće uzima u obzir njihove argumente i šalje im pisani odgovor u roku od pet radnih dana. Drugo, država članica izvan europodručja može odbiti sudjelovanje u SSM-u, a ESB može pod određenim uvjetima suspendirati ili raskinuti blisku suradnju.

Postupak uspostave bliske suradnje s SSM-om podrazumijeva zahtjev dotične države članice, procjenu zahtjeva koju provodi ESB i naposljetku odluku ESB-a o uspostavi bliske suradnje s tom državom članicom.

- Prije donošenja odluke ESB provodi pravnu ocjenu nacionalnog zakonodavstva države članice koja podnosi zahtjev. Tom bi se ocjenom trebalo utvrditi može li nacionalno nadležno tijelo postupati u skladu s ESB-ovim naputcima, zahtjevima i smjernicama.
- Prije donošenja odluke ESB može provesti i sveobuhvatnu procjenu kreditnih institucija države članice koja je podnijela zahtjev. Njezina je svrha detaljna procjena financijskog stanja u bankarskom sektoru te detaljna procjena grupa i kreditnih institucija koje će vjerojatno postati značajne institucije u državi članici koja se pridružuje. Stoga država članica dostavlja sve informacije o kreditnim institucijama s poslovним nastanom u toj državi članici koje ESB može zahtijevati radi provođenja sveobuhvatne procjene tih subjekata.

Odluka ESB-a o uspostavi bliske suradnje objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* i počinje se primjenjivati četrnaest dana nakon objave. U odluci se određuju načini prijenosa nadzornih zadaća ESB-u i datum početka bliske suradnje.

1.4.3. Suradnja s nadzornim tijelima za bankarstvo izvan SSM-a

Kolegiji nadzornih tijela za nadzor banaka

članak 51. i članci od 112. do 116. direktive o kapitalnim zahtjevima

članci 9. i 10. okvirne uredbe o SSM-u

Komisijina provedbena uredba o zajedničkom odlučivanju (EU/710/2014)

Komisijina delegirana uredba o djelovanju kolegija supervizora (EU/2016/98)

Kolegiji nadzornih tijela strukture su za suradnju i koordinaciju među tijelima koja sudjeluju u nadzoru pojedinačnih subjekata u sastavu prekograničnih bankovnih grupa i značajnih podružnica. Osiguravaju okvir za planiranje i provedbu ključnih nadzornih zadaća. Delegiranim i provedbenim uredbama Europske komisije i smjernicama EBA-e o kolegijima nadzornih tijela uspostavlja se osnovni okvir za njihovo djelovanje.

ESB može imati sljedeće uloge u kolegijima nadzornih tijela za značajne bankovne grupe:

- konsolidirajuće (matično) nadzorno tijelo za kolegije u kojima sudjeluju nadzorna tijela iz država članica nesudionica ili iz trećih zemalja odnosno zemalja izvan EU-a
- član (nadzorno tijelo domaćin) za kolegije u kojima matično nadzorno tijelo potječe iz države članice nesudionice ili iz treće zemlje.

ESB kao konsolidirajuće nadzorno tijelo

Ako ESB ima ulogu konsolidirajućeg nadzornog tijela, kolegijem predsjeda koordinator zajedničkog nadzornog tima. Osim što postupa u skladu s osnovnim okvirom za djelovanje kolegija svaki kolegij sklapa i pisani sporazum o koordinaciji i suradnji koji se odnosi na praktične aspekte djelovanja kolegija i interakciju njegovih sudionika.

Nacionalna nadležna tijela država članica sudionica u kojima je smješteno matično društvo, društvo kći ili značajna podružnica bankovne grupe sudjeluju u kolegijima u ulozi promatrača. To znači da nacionalna nadležna tijela pridonose zadaćama i aktivnostima kolegija i primaju sve informacije, ali ne sudjeluju u postupcima odlučivanja. Nacionalna nadležna tijela i ESB unaprijed raspravljaju o važnim temama u sklopu zajedničkog nadzornog tima kako bi predstavili zajednički stav na sastancima kolegija.

ESB kao nadzorno tijelo domaćin

Ako je konsolidirajuće nadzorno tijelo iz države članice nesudionice, pravila o sudjelovanju u kolegijima ovise o značajnosti nadziranih subjekata u državama članicama sudionicama.

- Ako su svi nadzirani subjekti u državama članicama sudionicama značajne institucije, ESB sudjeluje u kolegiju nadzornih tijela kao član, a nacionalna nadležna tijela ovlaštena su sudjelovati kao promatrači.

- Ako su nadzirani subjekti u državama članicama sudionicama značajne institucije i manje značajne institucije, ESB i nacionalna nadležna tijela sudjeluju u kolegiju nadzornih tijela kao članovi. Nacionalna nadležna tijela država članica sudionica u kojima značajni nadzirani subjekti imaju poslovni nastan mogu sudjelovati u kolegiju nadzornih tijela kao promatrači.

Ako su svi nadzirani subjekti u državama članicama sudionicama manje značajne institucije, nacionalna nadležna tijela sudjeluju u kolegiju nadzornih tijela kao članovi, a ESB ne sudjeluje.

Bilateralna suradnja s nadzornim tijelima za bankarstvo

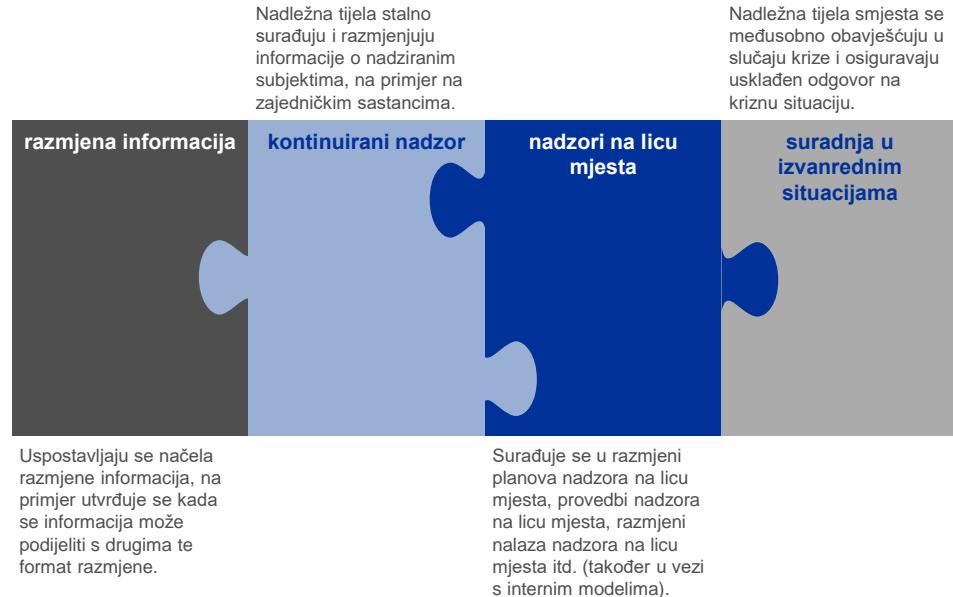

članci 3., 8. i 152. okvirne uredbe o SSM-u
članci 55. i 131. direktive o kapitalnim zahtjevima

Za bilateralnu suradnju između ESB-a i nadzornog tijela izvan EU-a potrebni su posebni aranžmani. Oni mogu obuhvaćati *ad hoc* rasprave koje nisu povjerljive, ali i strukturiranu suradnju koja se utvrđuje memorandumom o razumijevanju. Neki memorandumi o razumijevanju odnose se na pojedinačnu banku, dok se drugi odnose na neko pitanje i obuhvaćaju širi raspon nadziranih subjekata. Aranžmani koji se odnose na pojedinačnu banku mogu obuhvatiti pitanja kao što su razmjena povjerljivih informacija, mogućnost provedbe nadzora na licu mjesta i odobrenje internih modela. Aranžmani koji se odnose na određeno pitanje mogu se na primjerati razmjene informacija o globalnim sistemski važnim finansijskim institucijama.

Slika 8.

Razmjena informacija i suradnja na temelju memoranduma o razumijevanju

Izvor: nadzor banaka ESB-a

ESB i nacionalna nadležna tijela država članica nesudionica sklapaju memorandume o razumijevanju u kojima su opisani opći uvjeti njihove suradnje u obavljanju nadzornih zadaća. ESB sklapa memorandum o razumijevanju s nacionalnim nadležnim tijelom svake države članice nesudionice u kojoj je sjedište barem jedne globalne sistemski važne institucije. Memorandumi služe za pojašnjenje postupaka razmjene informacija i prema potrebi mehanizama za savjetovanje. Njima se utvrđuju i postupci suradnje u izvanrednim situacijama.

Kako bi razmjenjivao povjerljive informacije i surađivao s nadzornim tijelima trećih zemalja, ESB i s njima sklapa administrativne aranžmane. Prije njihova sklapanja ESB utvrđuje osiguravaju li se regulatornim okvirom treće zemlje zahtjevi povezani s povjerljivošću koji su barem jednakovrijedni onima iz odgovarajućih odredbi prava EU-a.

1.4.4.

Suradnja s nebankovnim nadzornim tijelima

članci od 6. do 17. direktive o finansijskim konglomeratima članak 18. okvirne uredbe o SSM-u

regulatorni tehnički standardi o dodatnom nadzoru koncentracije rizika i unutargrupsnih transakcija (EU/2015/2303)

ESA-ine zajedničke smjernice o sporazumima o nadzornoj suradnji za finansijske konglomerate (JC/GL/2014/01)

Kao i kada je riječ o nadzornim tijelima za bankarstvo, bilateralni ili multilateralni memorandumi o razumijevanju među drugim nadzornim tijelima osiguravaju opći okvir za suradnju. Obuhvaćaju procese i postupke za razmjenu povjerljivih informacija koje se na primjer odnose na odobrenja, nadzor na licu mjesta i na daljinu te sankcije. Memorandumi o razumijevanju temelje se na postojećim najboljim praksama i promiču kulturu suradnje na svim organizacijskim razinama. Kako bi se olakšao kontakt među tijelima, memorandumima o razumijevanju može se urediti osnivanje posebnih odbora koji će imati funkciju glavnih tijela za razmjenu informacija i koordinaciju nadzornih aktivnosti.

Nadzor finansijskih konglomerata

Za suradnju na području finansijskih konglomerata sklopljeni su posebni aranžmani. Finansijski konglomerati su finansijska društva u čijem je sastavu najmanje jedan subjekt koji posluje u sektoru osiguranja i najmanje jedan subjekt koji posluje u sektoru bankarstva ili investicijskih usluga, bez obzira na to provodi li društvo te aktivnosti izravno ili posredstvom društava kćeri.

Nadzor finansijskih konglomerata provodi se u više sektora, zbog čega su potrebni posebni aranžmani među institucijama. Unutar EU-a provodi se dodatni nadzor kreditnih institucija, osiguravajućih i investicijskih društava u sklopu finansijskog konglomerata, uz određena izuzeća. Dodatni nadzor je nadzor koji ne zamjenjuje sektorski nadzor, nego se temelji na njemu i bavi se rizicima koji proizlaze iz međusektorske prirode finansijskih aktivnosti i složenosti grupnih struktura u finansijskom konglomeratu.

Koordinator dodatnog nadzora

Zajednički nadzorni timovi sudjeluju u dodatnom nadzoru financijskih konglomerata povezanom sa značajnim institucijama koje nadziru. Ako je nadzorno tijelo za bankarstvo u sklopu SSM-a imenovano kao koordinator, koordinator zajedničkog nadzornog tima preuzima povezane zadaće u skladu s člankom 11. direktive o financijskim konglomeratima. Kao i kada je riječ o kolegijima nadzornih tijela za nadzor banaka, nacionalna nadležna tijela mogu sudjelovati kao promatrači ako kreditne institucije u sastavu financijskog konglomerata imaju status značajnih institucija ili kao članovi ako te kreditne institucije imaju status manje značajnih institucija.

Koordinator je odgovoran za koordinaciju i provedbu dodatnog nadzora reguliranih subjekata u financijskom konglomeratu. U suradnji s drugim relevantnim nadležnim tijelima osigurava odgovarajuće redovito testiranje otpornosti financijskih konglomerata na stres pri čemu pazi da ne dođe do preklapanja sa sektorskim nadzorom ili zamjene sektorskog nadzora dodatnim nadzorom.

Koordinator se imenuje među nadležnim tijelima i ako je potrebno sklapaju se posebni aranžmani o koordinaciji. Kada je riječ o reguliranom subjektu, za koordinatora se obično imenuje tijelo odgovorno za nadzor matičnog društva financijskog konglomerata. Ako je matično društvo mješoviti financijski holding, za koordinatora se obično imenuje tijelo odgovorno za nadzor reguliranog subjekta u najvažnijem financijskom sektoru.

Uključena tijela blisko surađuju i razmjenjuju sve informacije koje su važne za provedbu nadzornih zadaća. Koordinator i relevantna tijela mogu se sporazumom o koordinaciji dogovoriti o pružanju podrobnijih informacija kojima bi se unaprijedio dodatni nadzor reguliranih subjekata.

1.4.5.

Interakcija s europskim institucijama

SSM blisko surađuje s drugim europskim institucijama i tijelima u sklopu šireg institucijskog okvira.

Europska komisija

članci 4., 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

članak 53. i dalje direktive o kapitalnim zahtjevima

članci 19., 26., 32. i 37. te uvodna izjava 32. uredbe o SSM-u

Komisijina komunikacija o državnim potporama za banke u kontekstu financijske krize (EU/2013/C 216/01)

Ciljevi Europske komisije obuhvaćaju i ponovno uspostavljanje financijske stabilnosti, osiguravanje kreditiranja realnog gospodarstva i rješavanje sistemskog rizika moguće insolventnosti. Ako se upotrebljavaju javna sredstva, moraju se poštovati pravila o državnoj potpori i mora se obavijestiti glavna uprava Europske komisije Tržišno natjecanje. Ta uprava ima isključivo zaduženje i ovlast osigurati da je državna potpora usklađena s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i da se odobrava samo ako su ispunjeni strogi uvjeti.

Glavna uprava Europske komisije Financijska stabilnost, financijske usluge i unija tržišta kapitala prati učinkovitost reformi uvedenih nakon izbijanja financijske krize s

ciljem osiguranja financijske stabilnosti i poboljšanja nadzora financijskih tržišta. Brine se i za potpunu provedbu zakonodavstva EU-a te odgovara na nove financijske rizike. Usto radi na razvijanju dobro reguliranih, stabilnih i globalno konkurentnih financijskih tržišta u interesu poduzeća i potrošača. Naposljetku, pokrenula je stvaranje unije tržišta kapitala EU-a s ciljem poboljšanja pristupa poduzeća kapitalu, osobito kad je riječ o malim i srednjim poduzećima, čime se potiče rast i stvaranje radnih mesta.

Na zahtjev te uprave ESB može pružiti podatke o regulatornim pitanjima povezanim s organizacijom i provedbom svojih nadzornih zadaća. Osim toga, ESB sudjeluje u javnim savjetovanjima o pitanjima iz svoje nadležnosti koje organizira glavna uprava Financijska stabilnost, financijske usluge i unija tržišta kapitala, i to mišljenjima ESB-a i javnim doprinosom ESB-a ili Eurosustava tim savjetovanjima.

Europska komisija (i u njezinu sklopu glavna uprava Financijska stabilnost, financijske usluge i unija tržišta kapitala) dužna je svake tri godine objaviti izvješće o primjeni uredbe o SSM-u (engl. *SSMR Review*), u kojem je poseban naglasak na praćenju mogućeg učinka na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Komisija surađuje s ESB-om prije svega kako bi prikupila osnovne informacije za potrebe tog postupka. U skladu s važećim pravnim ograničenjima povezanim s poslovnom tajnom i razmjenom informacija ESB pruža Komisiji 1) informacije koje se tiču njegovih unutarnjih nadzornih i organizacijskih postupaka i 2) informacije o nadzornim aktivnostima u sažetom, agregiranom obliku.

Osim toga, predstavnik Europske komisije može biti pozvan da sudjeluje kao promatrač u sastancima Nadzornog odbora ESB-a. Time se osigurava da se s Europskom komisijom, koja nema pristup povjerljivim informacijama o pojedinačnim institucijama, redovito raspravlja o pitanjima koja se tiču politika.

Europski odbor za sistemske rizike

Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) neovisno je tijelo EU-a odgovorno za nadzor rizika u financijskom sustavu EU-a u cijelini. ESB pruža potporu Tajništvu ESRB-a, a predsjednik ESB-a predsjedava Općim odborom ESRB-a.

Potpredsjednik ESB-a predstavnik je ESB-a u Općem odboru ESRB-a, a ESB sudjeluje i u radu Savjetodavnog tehničkog odbora.

Bliska suradnja između ESB-a i ESRB-a, koja omogućuje razvoj protoka informacija, obostrano je korisna. Zahvaljujući njoj unaprjeđuje se sposobnost ESRB-a da učinkovito prepozna, analizira i prati sistemske rizike u cijelom EU-u, a SSM s druge strane može iskoristiti stručno znanje ESRB-a koje obuhvaća cijeli financijski sustav uključujući druge financijske institucije, tržišta i proizvode.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) zaduženo je za izradu nacrtova tehničkih standarda, smjernica i preporuka kojima se povećava konvergencija nadzornih praksi i osigurava dosljednost rezultata nadzora u Europskoj uniji. ESB bi kao nadzorno tijelo za bankarstvo trebao provoditi zadaće u skladu s EBA-inim pravilima. Nadzor banaka ESB-a uključen je u rad EBA-e i znatno pridonosi nadzornoj konvergenciji objedinjavanjem nadzora u različitim jurisdikcijama. SSM predstavljaju nacionalna nadležna tijela kao članovi s pravom glasa u EBA-inu Odboru nadzornih tijela i ESB kao član bez prava glasa u Odboru nadzornih tijela te kao član u drugim EBA-inim radnim tijelima. Važna područja suradnje opisana su u nastavku.

- **Jedinstvena pravila i Europski nadzorni priručnik:** Europski nadzorni priručnik primjenjuje se na sva druga nadzorna tijela u Europskom gospodarskom području (EGP). Provedbom usklađenih nadzornih standarda i postupaka SSM postiže visoku razinu konvergencije nadzornih praksi među državama članicama sudionicama.
- **Testiranje otpornosti na stres:** EBA je, u suradnji s ESRB-om, odgovorna za pokretanje i cijelokupnu koordinaciju procjena otpornosti kreditnih institucija u cijelom EU-u kao i za razvoj zajedničkih pristupa i metodologija u tu svrhu. ESB je zadužen za procjene u državama članicama sudionicama, koje provodi uz potporu nacionalnih nadležnih tijela.
- **Razmjena informacija:** SSM sudjeluje u razvoju nacrtova tehničkih standarda, smjernica i mišljenja kao i u recipročnoj razmjeni informacija s EBA-om.
- **Mehanizam istorazinskog ocjenjivanja:** ESB pruža potporu EBA-i u razvoju suvisle metodologije istorazinskog ocjenjivanja kako bi se osigurala dosljednost u svim nadziranim kreditnim institucijama i usklađenost s utvrđenim nadzornim smjernicama.
- **Upravljanje krizama i druge nadzorne zadaće:** EBA je odgovorna za niz zadaće povezanih s upravljanjem krizama. Na primjer, ako Europsko vijeće proglaši izvanrednu situaciju, EBA može izdati preporuke SSM-u s ciljem koordinacije europskih odluka i, u nekim slučajevima, njihove izravne primjene na pojedinačne institucije. Osim toga, EBA je zadužena za posredovanje u pojedinim sporovima između matičnih tijela i tijela domaćina ili u slučajevima povrede prava EU-a. Kada je riječ o kontinuiranom nadzoru, njezine zadaće obuhvaćaju praćenje kolegija nadzornih tijela izravnim sudjelovanjem.

Europski sustav financijskog nadzora

ESB osim s EBA-om surađuje i s drugim europskim nadzornim tijelima, EIOPA-om (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i ESMA-om (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala). U slučaju krize koja utječe na neki finansijski konglomerat, mješoviti finansijski holding

ili ostale finansijske posrednike i koja bi mogla prouzročiti učinak prelijevanja na bankarski sektor ili iz njega, dodatni sporazumi o suradnji između SSM-a i drugih tijela u sklopu Europskog sustava finansijskog nadzora osiguravaju učinkovito planiranje, odlučivanje i koordinaciju s odgovarajućim tijelima, kako europskim tako i nacionalnim.

Jedinstveni sanacijski mehanizam

članci 7., 8. i 34. uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu

U jedinstvenom sanacijskom mehanizmu ujedinjeni su ključni kapaciteti i resursi za upravljanje u slučaju propasti bilo koje kreditne institucije u državama članicama sudionicama. Jedinstveni sanacijski mehanizam dopunjava SSM. Ako se banka koja se nadzire u sklopu SSM-a suoči s ozbiljnim poteškoćama, osigurava učinkovito upravljanje njezinom sanacijom uz najmanje moguće troškove za porezne obveznike i realno gospodarstvo.

Bliska suradnja i razmjena informacija između bankovnih nadzornih tijela i nadležnih sanacijskih tijela potrebna je kako bi se 1) sanacijskim tijelima pružile informacije o pojedinačnim institucijama koje su im potrebne za planiranje sanacije, 2) povećala spremnost svih uključenih strana u uobičajenim okolnostima i 3) unaprijedila sposobnost pravodobnog i učinkovitog djelovanja u potencijalnim kriznim situacijama. SSM savjetuje Jedinstveni sanacijski odbor o sanacijskim planovima i pruža nadzorne informacije u svrhu izbjegavanja udvostručenja zadaća.

Europski stabilizacijski mehanizam

članci 3. i 4. te članak 33. stavak 3. uredbe o SSM-u smjernica Europskog stabilizacijskog mehanizma o finansijskoj pomoći za izravnu dokapitalizaciju institucija

Europski stabilizacijski mehanizam (ESM) je mehanizam za potporu stabilnosti koji su osnovale države članice europodručja s ciljem pružanja finansijske pomoći članicama ESM-a koje imaju ozbiljne finansijske poteškoće ili im one prijete, ako je ta pomoć nužna za očuvanje finansijske stabilnosti europodručja u cijelini i njegovih država članica. ESM u sklopu alata kojima raspolaže može odlučiti pružiti finansijsku pomoć za izravnu dokapitalizaciju finansijskih institucija ako su ispunjeni kriteriji prihvatljivosti i ako se u potpunosti primjenjuje uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu uključujući odredbe o unutarnjoj sanaciji. Kako bi alat za dokapitalizaciju funkcioniраo, potrebna je učinkovita suradnja i razvoj intenzivnog protoka informacija između SSM-a, ESM-a i nacionalnih tijela za sanaciju u skladu s člankom 3. uredbe o SSM-u. Ako treba dokapitalizirati nadzirani subjekt u poteškoćama koji je pod izravnim nadzorom ESB-a, nadzor banaka ESB-a odgovoran je za prikupljanje potrebnih informacija. Kada je riječ o subjektima koji nisu pod izravnim nadzorom ESB-a, Vijeće guvernera ESM-a zahtijeva od ESB-a da preuzme izravni nadzor tih institucija u skladu s uredbom o SSM-u.

ESM će poduprijeti dokapitalizaciju institucije samo ako je glavna uprava Europske komisije Tržišno natjecanje odobrila plan restrukturiranja te institucije u skladu s pravilima o državnoj potpori. Stoga nadzor banaka ESB-a, nacionalna nadležna tijela i glavna uprava Tržišno natjecanje moraju biti međusobno usko povezani kako bi osigurali nesmetanu suradnju.

U nekim slučajevima provođenje nadzora državne potpore može se preklopiti s dužnostima ESB-a. Na primjer, ESB može od subjekata koji primaju državnu potporu zahtijevati prilagodbe slične uvjetima koje su institucije predvidjele u planovima restrukturiranja koje je odobrila glavna uprava Tržišno natjecanje. U takvim slučajevima prijeko je potrebna koordinacija između ESB-a i te glavne uprave kako bi se osiguralo dosljedno djelovanje tijela.

Europski revizorski sud

članak 27. protokola (br. 4) o Statutu ESSB-a i ESB-a

Europski revizorski sud osnovan je radi revizije financija EU-a. Polazišne točke za reviziju su proračun i politike EU-a, prije svega na područjima povezanim s rastom i radnim mjestima, dodanom vrijednošću, javnim financijama, okolišem i klimatskim promjenama. Revizorski sud provodi reviziju proračuna s obzirom na prihode i rashode.

Što se tiče revizije ESB-a, s obzirom na njegovu neovisnost, ovlasti Revizorskog suda ograničene su na ispitivanje operativne učinkovitosti upravljanja ESB-om. U granicama svoje nadležnosti Revizorski sud može podnosići očitovanja, prije svega u obliku posebnih izvješća koja mogu sadržavati preporuke povezane s funkcioniranjem nadzora banaka ESB-a kojima se nastoji povećati operativna učinkovitost upravljanja njime. Revizorski sud može objaviti i mišljenja na zahtjev drugih institucija EU-a.

1.4.6.

Multilateralna suradnja

članak 127. stavak 4. UFEU-a
članak 25. Statuta ESSB-a
odлуka Vijeća o savjetovanju nacionalnih tijela s ESB-om u pogledu nacrtu propisa (98/415/EZ)

ESB sudjeluje u mnogim europskim i međunarodnim tijelima kao i grupama nadzornih tijela koje osnivaju multilateralne organizacije. Zahvaljujući tom sudjelovanju, koje može imati različite oblike, može utjecati na međunarodna kretanja na području bankovnih propisa. Ako sudjeluju i ESB i nacionalna nadležna tijela, odjel Nadzorne politike nastoji uskladiti njihove stavove kada je to potrebno. Ako ESB nije član, mogu ga zastupati nacionalna nadležna tijela koja su u tom trenutku članovi, ako je to izvedivo.

Bazelski odbor za nadzor banaka

Bazelski odbor za nadzor banaka (BCBS) glavno je tijelo za donošenje globalnih standarda za bonitetnu regulativu kreditnih institucija i osigurava forum za suradnju u pitanjima koja se odnose na nadzor banaka. Njegova je zadaća poboljšati propise, nadzor i praksu kreditnih institucija u svijetu u svrhu jačanja finansijske stabilnosti. ESB i nekoliko nacionalnih nadležnih tijela imaju status člana BCBS-a i sudjeluju u sastancima odbora i njegovih podstruktura. ESB je također član nadzornog tijela BCBS-a, Skupine guvernera i čelnika nadzora. EBA i Europska komisija imaju status promatrača u BCBS-u.

Međunarodni monetarni fond

Međunarodni monetarni fond (MMF) u sklopu Programa procjene finansijskog sektora sastavlja procjene stabilnosti finansijskih sustava za države članice MMF-a. Premda u provedbi procjena u pojedinačnim državama vodeću ulogu imaju nacionalna tijela, ESB je intenzivno uključen u nadzor u državama europodručja zbog svojih ključnih dužnosti na područjima mikrobonitetnog i makrobonitetnog nadzora banaka koje su mu povjerene u skladu s uredbom o SSM-u. U sklopu nadzora banaka ESB-a odjel Nadzorne politike koordinira informacije koje se dostavljaju MMF-u i ima funkciju glavne kontaktne točke.

Sudjelovanje ESB-a u procjeni u pojedinačnim državama osigurava usporedivost među državama i dosljednu procjenu komponente bankarskog sektora u sklopu Programa procjene finansijskog sektora. Time se stvaraju sinergije s testiranjem na stres banaka iz cijelog EU-a/europodručja i osigurava da se ključne značajke okvira za mikrobonitetni i makrobonitetni nadzor banaka koje proizlaze iz uspostave SSM-a točno odražavaju u dokumentima koje izrađuju različite radne podskupine. Također se olakšava utvrđivanje područja koja treba dalje razvijati na razini cijelog SSM-a ili u pojedinačnim državama, kako bi ih se na odgovarajući način uzelo u obzir u preporukama MMF-a.

Dimenzija nadzora banaka na razini cijelog SSM-a u Europi bit će obuhvaćena MMF-ovim Programom procjene finansijskog sektora za EU/europodručje koji bi se, u skladu sa službenim zahtjevom predsjednika Gospodarskog i finansijskog odbora iz siječnja 2017., trebao provoditi redovito nakon dovršetka trenutačnog programa. Cilj će biti stjecanje uvida u dosadašnja postignuća i procjena učinkovitosti strukture finansijskog nadzora i upravljanja krizama u EU-u/europodručju.

Osim što provodi Program procjene finansijskog sektora, MMF svake godine održava konzultacije s državama članicama europodručja u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a tijekom kojih zaposlenici MMF-a posjećuju državna tijela i procjenjuju gospodarsku i finansijsku situaciju te izazove povezane s politikama u tim državama. Te konzultacije uključuju konferencijske pozive u kojima sudjeluju zaposlenici MMF-a, nadzora banaka ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela kako bi raspravljali o pitanjima povezanim s SSM-om. Osim toga, zaposlenici MMF-a dvaput godišnje posjećuju ESB u sklopu konzultacija u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a za europodručje. Rezultati spomenutog Programa procjene finansijskog sektora za EU/europodručje pridonijet će komponenti finansijskog sektora u sklopu konzultacija u vezi s člankom IV. za europodručje.

Odbor za finansijsku stabilnost

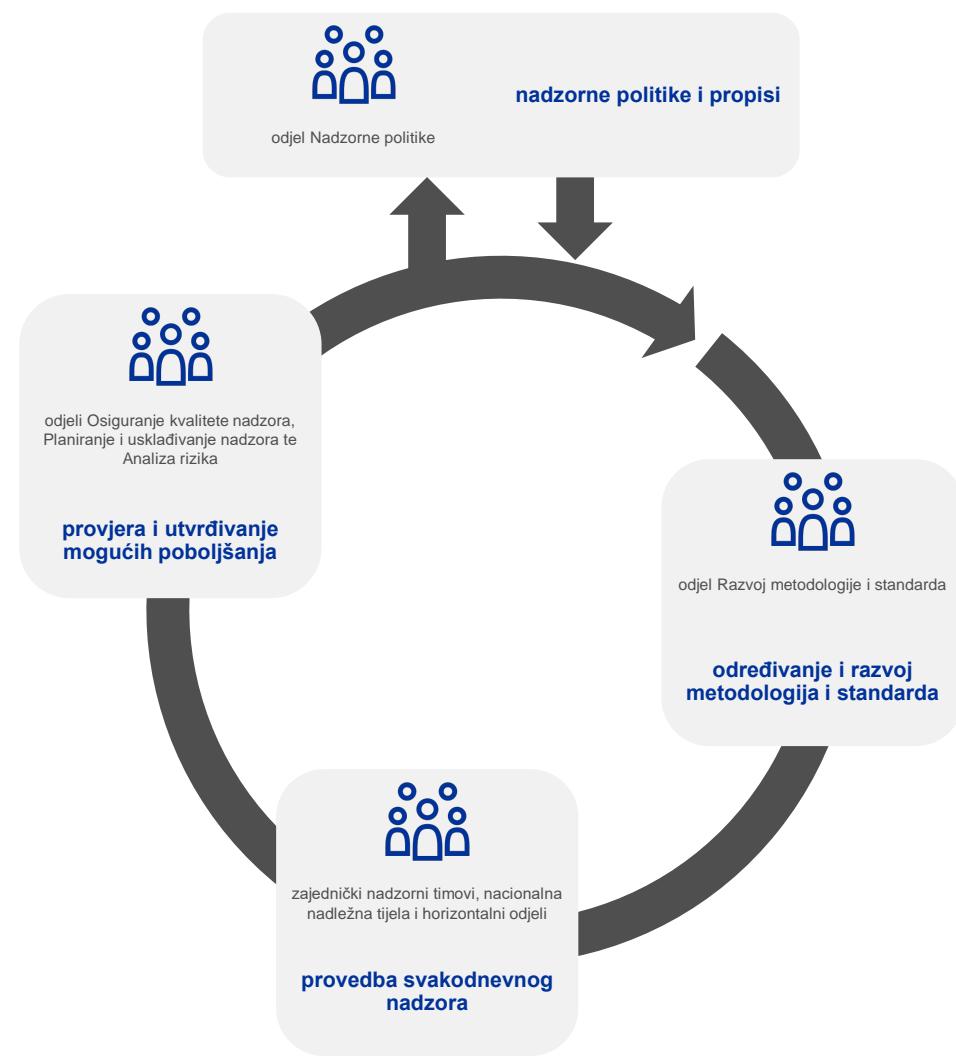
Odbor za finansijsku stabilnost (FSB) međunarodno je tijelo koje promiče međunarodnu finansijsku stabilnost. Koordinira djelovanje svojih članova (među kojima su središnje banke, ministarstva financija, agencije za finansijski nadzor glavnih svjetskih gospodarstava i finansijskih središta, globalna tijela za utvrđivanje standarda i međunarodne finansijske institucije) s ciljem razvoja pouzdanih regulatornih i nadzornih politika te drugih politika povezanih s finansijskim sektorom.

Potiće jednake uvjete podupiranjem dosljednosti u provedbi tih politika od strane odgovarajućih tijela u različitim sektorima i jurisdikcijama. U skladu s plenarnom odlukom FSB-a od 21. lipnja 2016. i nadzor banaka ESB-a ima predstavnika u plenarnoj skupštini, jedinom tijelu FSB-a nadležnom za odlučivanje. Osim toga, od 2015. član je Stalnog odbora za nadzornu i regulatornu suradnju, a od veljače 2017. sudjeluje u svojstvu nadzornog tijela u Stalnom odboru za provedbu standarda. ESB također redovito, u svojstvu stalnoga gosta, sudjeluje u sastancima europske regionalne savjetodavne skupine FSB-a.

2. Nadzorni ciklus

Proces nadzora banaka može se promatrati kao ciklus, kao što pokazuje **Slika 9.** U ovom poglavlju objašnjeni su pojedinačni elementi nadzornog ciklusa. Propisi i nadzorne politike (vidi odjeljak 2.1.) temelj su za nadzorne aktivnosti i za razvoj nadzornih metodologija i standarda (vidi odjeljak 2.2.).

Slika 9.
Nadzorni ciklus

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Metodologije i standardi podupiru svakodnevni nadzor koji se provodi u skladu s istim visokim standardima u svim kreditnim institucijama (vidi odjeljak 2.3.). Različitim kanalima, među kojima je i sudjelovanje SSM-a u međunarodnim i europskim forumima, spoznaje stečene tijekom nadzora i provjera osiguranja kvalitete (vidi odjeljak 2.4.) pridonose dalnjem razvoju metodologija, standarda, politika i propisa.

Iskustvo stečeno praktičnom provedbom metodologija i standarda upotrebljava se u planiranju nadzornih aktivnosti za sljedeći ciklus. To planiranje obuhvaća i analizu ključnih rizika i ranjivosti te utvrđivanje strateških nadzornih prioriteta.

2.1.

Doprinos propisima i nadzornim politikama

- bazelski sporazumi
- uredba o kapitalnim zahtjevima (CRR)
- direktiva o kapitalnim zahtjevima (CRD)
- direktiva o oporavku i sanaciji banaka (BRRD)
- direktiva o sustavima osiguranja depozita (DGSD)

Europski regulatorni okvir za bankarstvo temelji se na bazelskim sporazumima i uskladen je s jedinstvenim pravilima koja se primjenjuju na sve finansijske institucije na jedinstvenom tržištu. Jedinstvena pravila osnova su za bankovnu uniju. Sastoje se od skupa zakonodavnih tekstova s kojima se moraju uskladiti sve finansijske institucije (među kojima je otprilike 8300 banaka) u EU-u. Među najvažnijim su elementima direktiva o kapitalnim zahtjevima (CRD) i uredba o kapitalnim zahtjevima (CRR), direktiva o sustavima osiguranja depozita (DGSD) i direktiva o oporavku i sanaciji banaka (BRRD).

Nadzor banaka ESB-a aktivno pridonosi tom regulatornom okviru sudjelujući u međunarodnim i europskim forumima i institucijama kao što su [EBA](#), [ESRB](#), [BCBS](#) i [FSB](#), u kojima je izravno zastupljen. U vezi s tim potrebna je i bliska suradnja s nacionalnim nadležnim tijelima i Europskom komisijom (u dogovoru s glavnom upravom Međunarodni i europski odnosi i drugim relevantnim poslovnim područjima ESB-a).

Kao što prikazuje [Slika 9.](#), odjel Nadzorne politike, koji se bavi pitanjima regulatorne i nadzorne politike, odgovoran je za usklađivanje i razvoj politika. U odjelu Nadzorne politike također je centralizirana tehnička interakcija između nadzora banaka ESB-a i MMF-a za potrebe nadzora koji provodi MMF (prije svega u sklopu Programa procjene finansijskog sektora i konzultacija u vezi s člankom IV.).

U suradnji s odgovarajućim funkcijama nacionalnih nadležnih tijela odjel Nadzorne politike pruža potporu zajedničkim nadzornim timovima i nacionalnim nadležnim tijelima kada je riječ o primjeni propisa EU-a.

U svrhu razvoja politika pomaže u usklađivanju stavova o politikama između ESB-a s jedne i nacionalnih nadležnih tijela s druge strane, a ako usklađenje nije moguće, olakšava razmjenu informacija o različitim stavovima.

Savjetuje više rukovodstvo i Nadzorni odbor, Izvršni odbor i Upravno vijeće ESB-a o pitanjima povezanim s politikama i sastavlja nacrte prijedloga s ciljem razvoja zajedničkog shvaćanja i usklađenog pristupa u odnosu na značajne institucije.

To savjetovanje može obuhvatiti sastavljanje posebnih izvješća, memoranduma i/ili prijedloga povezanih sa sljedećim temama:

- važne regulatorne inicijative na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini
- važne donesene odluke i/ili poteškoće na koje su naišle europske i međunarodne radne skupine

- pitanja povezana s politikama te regulatorna i nadzorna pitanja od opće važnosti koja se, zbog složenosti ili različitih interesa, ne mogu lako rješiti i koja bi mogla dovesti do izmjena propisa
- druge prepreke ili kretanja u aktivnostima povezanim s politikama koji bi mogli biti općenito važni za nadzor banaka.

Osim što sudjeluje u europskim i međunarodnim forumima, odjel Nadzorne politike podupire rad zajedničkih nadzornih timova, na primjer uspostavljanjem i koordiniranjem suradnje s državama članicama nesudionicama i zemljama izvan EU-a, što uključuje pregovore o sklapanju memoranduma o razumijevanju i drugih *ad-hoc* sporazuma o suradnji kojima se olakšava razmjena informacija i nadzori na licu mjesta.

2.2. Utvrđivanje i razvoj metodologija i standarda

Nadzorne metodologije i standardi najviše kvalitete nužni su za postizanje dosljednih i učinkovitih rezultata nadzora. Odjel Razvoj metodologije i standarda koji djeluje u nadzoru banaka ESB-a redovito preispituje i razvija nadzorne metodologije u sklopu drugog stupa. Te nadzorne metodologije i standardi temelje se na najboljim praksama i kontinuirano se unaprjeđuju. Razvijaju se i kao rezultat aktivnosti na usklađivanju propisa o finansijskom sektoru koje provode međunarodna tijela za utvrđivanje standarda (npr. BCBS-a) ili aktivnosti tijela EU-a (prije svega EBA-e).

Na područjima koja nisu obuhvaćena pravilima koja razvijaju međunarodna tijela za utvrđivanje standarda ili ako se pojavi potreba za razvojem zajedničkog shvaćanja i usklađenog pristupa u provođenju svakodnevnog nadzora, ESB u opsegu nadzornih zadaća koje su mu dodijeljene može donijeti vlastite uredbe, smjernice i naputke o nadzornim metodologijama i zajedničkim standardima uz uvjet da su usklađeni s mjerodavnim pravom EU-a i da podliježu obvezujućim EBA-inim standardima. ESB pritom treba uzeti u obzir i kretanja na području međunarodnih i europskih propisa te ulogu EBA-e kako bi osigurao kontinuiranu usklađenost nadzorne prakse i dosljednost rezultata nadzora u sklopu SSM-a.

Zajednički skup metodologija i standarda obuhvaća teme kao što je postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP), o kojem se govori u nastavku Priručnika (vidi odjeljak 4.6.).

SSM je, na primjer, u svrhu provedbe SREP-a razvio zajedničku metodologiju za kontinuiranu procjenu rizika nadziranih subjekata, njihovih pravila upravljanja te stanja kapitala i likvidnosti. ESB primjenjuje na sve značajne institucije zajedničku metodologiju za SREP koju je razvio SSM, čime se olakšavaju usporedbe usporedivih institucija i opsežne transverzalne analize. Tom se metodologijom osiguravaju jednaki uvjeti za sve nadzirane institucije uzimajući u obzir njihova karakteristična obilježja.

SREP se u sklopu SSM-a primjenjuje razmjerno na značajne institucije, pri čemu se osigurava poštovanje najviših i najdosljednijih standarda.

Za razvoj metodologija nije isključivo odgovoran odjel Razvoj metodologije i standarda. Kada je riječ o izdavanju odobrenja, provedbi i sankcijama, nadzorima na licu mjesta, internim modelima, zajedničkim standardima i preporukama za manje značajne institucije kao i o uredbama, smjernicama i općim uputama koje se donose u skladu s člankom 6. stavkom 5. točkom (a) uredbe o SSM-u, odgovorna su odgovarajuća poslovna područja nadzora banaka ESB-a, kao što se pojašnjava u nastavku.

Odjel Odobrenja razvija metodologije za ocjenu zahtjeva za odobrenje za rad, prijedloga za oduzimanje odobrenja, prijedloga za stjecanje kvalificiranih udjela u kreditnoj instituciji i postupaka procjene sposobnosti i primjerenoosti, koji su obuhvaćeni poglavljem 3. i odjeljkom 4.4. ovog Priručnika. Valja međutim napomenuti da on obično ne pokreće izdavanje odobrenja ni njihovo oduzimanje. Za sastavljanje nacrtta odluka o odobrenju za rad i stjecanje kvalificiranih udjela te za većinu slučajeva oduzimanja odobrenja odgovorna su nacionalna nadležna tijela. Ona surađuju s odjelom Odobrenja, koji potom ocjenjuje prijedloge i osigurava da su ispunjeni odgovarajući zahtjevi i primjenjeni zajednički postupci.

Što se tiče postupaka procjene sposobnosti i primjerenoosti opisanoga u odjeljku 4.4., odjel Odobrenja odgovoran je za njihovu ocjenu te stoga u slučaju imenovanja novog člana upravljačkog tijela značajne institucije provodi prethodnu procjenu u odnosu na zahtjeve prava EU-a, koja se potom šalje odgovarajućem koordinatoru zajedničkog nadzornog tima. U suradnji s koordinatorom zajedničkog nadzornog tima sastavlja zajednički prijedlog koji trebaju odobriti Nadzorni odbor i Upravno vijeće.

Za potrebe osiguranja usklađenosti metodologija i postupaka povezanih s provjerom internih modela za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva (prvi stup), uključujući primjenu politika iz jedinstvenih pravila koje se odnose na promjene i proširenja internih modela, osnovan je poseban odjel Interni modeli, koji uz odjel Razvoj metodologije i standarda ima vodeću ulogu u razvoju nadzornih standarda i metodologija u sklopu SSM-a kada je riječ o odobrenju modela i kontinuiranom nadzoru internih modela, kao što je opisano u odjeljku 4.7. ovog Priručnika. Osim toga, u suradnji s odjelom Nadzorne politike prati razvoj međunarodnih standarda povezanih s internim modelima u sklopu međunarodnih foruma (npr. BCBS).

Odjel Centralizirani nadzori na licu mjesta odgovoran je za razvoj i posuvremenjivanje metodologije nadzora na licu mjesta. Obavljajući zadaće, surađuje sa zajedničkim nadzornim timovima, drugim horizontalnim odjelima ESB-a, timovima za nadzor na licu mjesta, voditeljima misija i nacionalnim nadležnim tijelima. Za potrebe održavanja metodologije nadzora na licu mjesta usklađuje se s odjelom Razvoj metodologije i standarda te s nacionalnim nadležnim tijelima.

2.3. Obavljanje svakodnevnog nadzora

Politike, metodologije i standardi SSM-a podupiru svakodnevni nadzor koji se obavlja u skladu s istim standardima u svim nadziranim institucijama u europodručju na temelju SREP-a (za više pojedinosti vidi odjeljak 4.6.).

Svakodnevni nadzor značajnih institucija provode zajednički nadzorni timovi, u čijem su sastavu zaposlenici nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a i koje podupiru horizontalni i specijalizirani stručni odjeli glavne uprave Mikrobonitetni nadzor IV te zaposlenici nacionalnih nadležnih tijela na sličnim poslovima (npr. stručnjaci za interne modele).

Nekoliko je alata za provedbu nadzornih aktivnosti. Tijekom svakodnevnog nadzora zajednički nadzorni timovi analiziraju nadzorno izvješćivanje, finansijske izvještaje i internu dokumentaciju nadziranih subjekata. Održavaju redovite i *ad hoc* sastanke sa zaposlenicima na različitim razinama hijerarhije u nadziranim subjektima. Provode kontinuirane analize rizika odobrenih modela za rizike te analiziraju i procjenjuju planove oporavka nadziranih subjekata.

Sve te aktivnosti obavljaju se u sklopu SREP-a, koji provode zajednički nadzorni timovi i koji je podrobnije opisan u odjeljku 4.6.

2.4. Unaprjeđenje nadzora banaka

Kao što je već spomenuto u ovom poglavlju, ESB stalno nastoji utvrditi moguća poboljšanja u oblikovanju metodologija, standarda, politika i propisa. Moguća poboljšanja utvrđuju se na različite načine, na primjer sudjelovanjem europskog nadzora banaka u međunarodnim i europskim forumima ili na temelju iskustva stečenog u praktičnoj provedbi metodologija i standarda. Na moguća poboljšanja upućuje i redoviti postupak utvrđivanja i procjene ključnih rizika i ranjivosti (vidi odjeljak 2.4.1.) koji su uvršteni i u strateške nadzorne prioritete (za više pojedinosti vidi odjeljak 4.2.). Uzajamno djelovanje mikrobonitetnog i makrobonitetnog nadzora (vidi odjeljak 2.4.2.) i provjera osiguranja kvalitete (vidi odjeljak 2.4.3.) također su važni za utvrđivanje daljnjih mogućih poboljšanja.

2.4.1. Utvrđivanje i procjena rizika

Redoviti postupak utvrđivanja i procjene ključnih rizika i ranjivosti uglavnom se sastoji od četiriju komponenata koje se dopunjaju (za više pojedinosti vidi odjeljak 4.2.):

- (i) redovito praćenje i analiza postojećih i novih rizika
- (ii) dubinska analiza utvrđenih potencijalnih rizika
- (iii) redovita ili *ad hoc* testiranja na stres
- (iv) analize učinka postojećih ili budućih regulatornih inicijativa.

Nakon utvrđivanja postojećih i novih rizika logično slijedi njihova procjena kako bi se potvrdio rezultat postupka utvrđivanja i pronašao prikladan nadzorni odgovor za njihovo ublažavanje.

2.4.2.

Povezanost mikrobonitetnog i makrobonitetnog nadzora

Mikrobonitetna i makrobonitetna funkcija ESB-a blisko surađuju na utvrđivanju glavnih rizika razmjenjujući stavove o rizicima i ranjivosti.

Makrobonitetni čimbenici uzimaju se u obzir u mikrobonitetnom nadzoru, a mikrobonitetni čimbenici u makrobonitetnom nadzoru. Makrobonitetni čimbenici korisni su za utvrđivanje nadzornih prioriteta te u postupku operativnog planiranja, odlučivanja u sklopu SREP-a i u nadgledanju nadzora manje značajnih institucija. S druge strane, analiza makrobonitetnog rizika koristi se informacijama i signalima iz mikrobonitetnog nadzora. Mikrobonitetni nadzor može u ranoj fazi nagovijestiti nove rizike koji proizlaze iz pojedinačnih sistemski važnih institucija i rizike prouzročene promjenama poslovne prakse ili finansijskim inovacijama.

Makrobonitetna i mikrobonitetna perspektiva dopunjaju se i u provođenju mikrobonitetnih i makrobonitetnih testiranja na stres. Mikrobonitetna testiranja na stres usredotočena su na pojedinačnu instituciju i njihovi se rezultati uzimaju u obzir u sklopu SREP-a. Zbog toga se u tim testiranjima snažno naglašava dosljedno postupanje s horizontalnog stajališta. Makrobonitetna testiranja na stres dopunjaju ih uzimajući u obzir i mrežne učinke među kreditnim institucijama kao i povratne učinke, na primjer negativne učinke stresnog scenarija na kreditiranje i na stanje gospodarstva (vidi odjeljak 4.2.3.).

Mikrobonitetne i makrobonitetne zadaće uskladjuju se zahvaljujući pouzdanoj upravljačkoj strukturi (vidi odjeljak 1.2.1.) kojom se osigurava potpun pregled načina na koji se ublažavaju rizici kako bi se postigla komplementarnost i učinkovitost cjelokupnog nadzora. To je potrebno i kako bi se izbjeglo preklapanje između mikrobonitetnih i makrobonitetnih alata te moguć dvostruki obračun rizika.

ESB također blisko surađuje s drugim europskim institucijama i tijelima, na primjer europskim nadzornim tijelima među kojima su EBA i ESRB, na razvijanju nadzornih, regulatornih i sanacijskih okvira EU-a. Pridonosi i raspravama o politikama na području regulative i nadzora na međunarodnoj i na europskoj razini.

Osim toga, za potrebe praćenja rizika i izrade studija učinka za koje je potreban pristup određenim informacijama (vidi odjeljak 1.2.1.) odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a u bliskoj suradnji s glavnom upravom Statistika uskladjuje odgovarajuće zbirke podataka i postupke koji omogućuju njihovo prikupljanje, osiguranje kvalitete i agregiranje.

2.4.3. Kontrola kvalitete i planiranja

Za nadzor značajnih i manje značajnih institucija potrebni su sveobuhvatni mehanizmi kojima se neprestano osigurava dosljednost i najviša kvaliteta nadzornog pristupa u svim nadziranim subjektima. To podrazumijeva izbjegavanje razilaženja između tih dviju grupa institucija te strukturiranu primjenu nadzornog pristupa i načela proporcionalnosti.

Planiranje i usklađivanje

Kada je riječ o značajnim institucijama, odjel Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja redovito provjerava jesu li zajednički nadzorni timovi obavili zadaće utvrđene programima nadzornog ispitivanja i prema potrebi zahtijeva korektivne mjere.

Što se tiče manje značajnih institucija, nadzorno planiranje provode nacionalna nadležna tijela i prema potrebi ga nadgleda glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III.

Osim toga, programi nadzornog ispitivanja sastavljaju se i posuvremenjuju na temelju nalaza nadzora iz prethodnih razdoblja. O nalazima se raspravlja s uključenim stranama u svrhu poboljšanja i daljnog razvoja zajedničkog shvaćanja i usklađenog pristupa budućim aktivnostima.

Osiguranje kvalitete

Odjel Osiguranje kvalitete nadzora dio je druge linije obrane u ESB-ovu okviru unutarnje kontrole kada je riječ o zadaćama koje su dodijeljene ESB-u uredbom o SSM-u.

U djelokrugu odjela je sljedeće:

- (i) izravan nadzor koji provode glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II te aktivnosti nacionalnih nadležnih tijela u mjeri u kojoj su uključena u nadzor značajnih institucija
- (ii) nadgledanje, koje provodi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III, nadzora manje značajnih institucija koji provode nacionalna nadležna tijela
- (iii) glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV, koja je nadležna za horizontalne funkcije
- (iv) glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora
- (v) doprinosi drugih organizacijskih jedinica ESB-a nadzornim aktivnostima ESB-a.

Cilj je odjela pružiti jamstvo, i to prije svega voditeljima poslovnih područja ESB-a te Nadzornom odboru, Upravnom vijeću i Izvršnom odboru ESB-a, o tome da se

nadzor banaka ESB-a provodi dosljedno u skladu s uredbom o SSM-u i najvišim standardima kvalitete.

Kako bi ostvario taj cilj, odjel Osiguranje kvalitete nadzora:

- ocjenjuje i potiče pouzdanost, pravodobnost i učinkovitost nadzora banaka ESB-a u skladu s uredbom o SSM-u
- ocjenjuje nepristranost nadzornih aktivnosti različitih zajedničkih nadzornih timova kao i nadzornih aktivnosti u sklopu nadzora značajnih i manje značajnih institucija
- pruža povratne informacije o ispravnoj upotrebi metodološkog okvira SSM-a i potrebi za njegovim unapređenjem
- izdaje preporuke i standarde za operativne jedinice, uključujući horizontalne funkcije, pružajući im povratne informacije o njihovim nadzornim praksama, među kojima su i informacije o utvrđenim najboljim nadzornim praksama
- utvrđuje rizike, među ostalima i pravne, te manjkavosti i slabosti u funkcioniranju nadzornog okvira SSM-a.

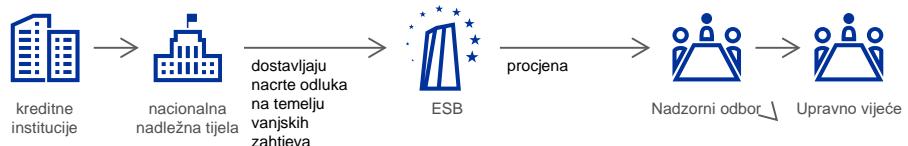
Glavni instrument kojim se služi odjel Osiguranje kvalitete nadzora jesu pregledi za osiguranje kvalitete, koje prema potrebi provodi u suradnji s funkcijama nacionalnih nadležnih tijela zaduženima za osiguranje kvalitete.

3. Provedba nadzora u sklopu SSM-a nad svim nadziranim institucijama

Nadzorne dužnosti ESB-a razlikuju se ovisno o tome je li kreditna institucija značajan ili manje značajan subjekt. No za neke je postupke, koji se nazivaju **zajedničkim postupcima**, ESB nadležan bez obzira na status značajnosti dotične institucije. Ti postupci opisani su u prvom dijelu ovog poglavlja. Drugi dio obuhvaća postupke i kriterije za redovito i *ad hoc* procjenjivanje značajnosti institucija.

Slika 10.
Zajednički postupci

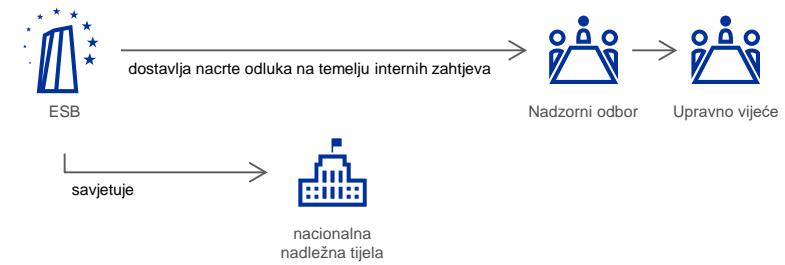
Izdavanje odobrenja i stjecanje kvalificiranih udjela

Oduzimanje odobrenja za rad na inicijativu nacionalnog nadležnog tijela

na inicijativu ESB-a

Izvor: nadzor banaka ESB-a

3.1.

Procjena zahtjeva za izdavanje odobrenja za predložena stjecanja kvalificiranih udjela u kreditnoj instituciji i za sustav jedinstvene putovnice

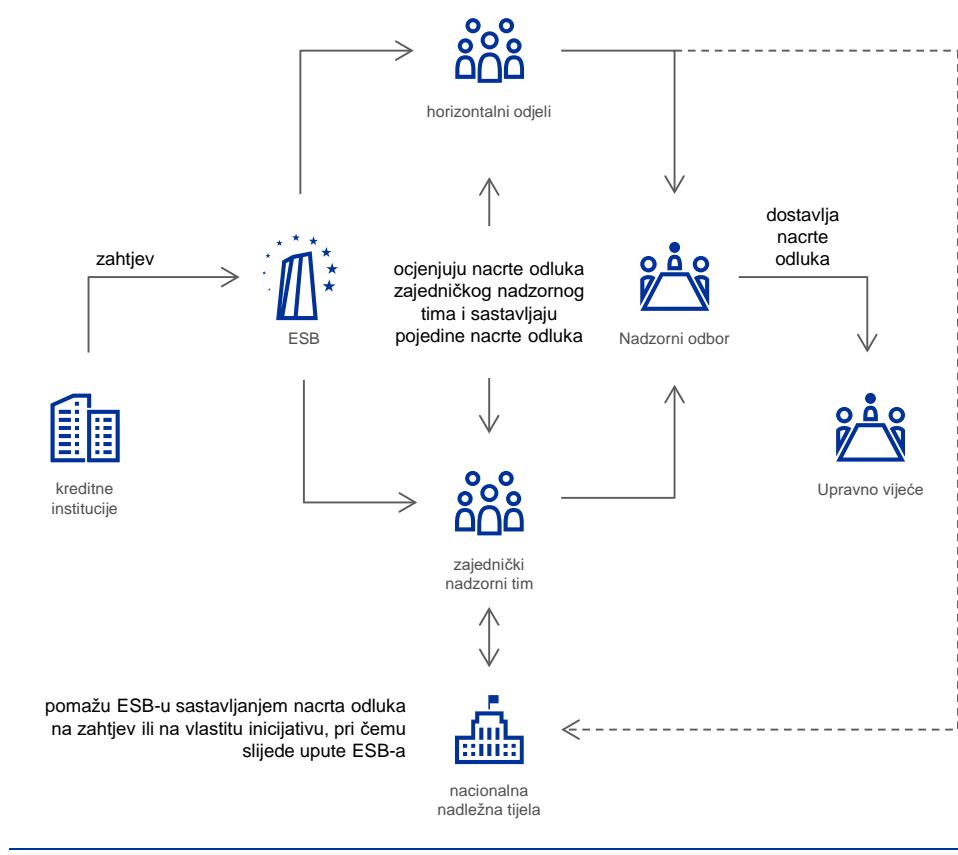

članak 4. stavak 1. i članak 14.
stavci 5. i 6. uredbe o SSM-u
članci 18., 20. i 45. CRD-a
članak 79. i dio V. okvirne
uredbe o SSM-u

Zajednički postupci o kojima konačno odlučuje ESB uključuju uspostavljene postupke za izdavanje (novog ili proširenog) odobrenja za rad banke na zahtjev podnositelja ili za oduzimanje odobrenja za rad. Ostali zajednički postupci (vidi odjeljak 3.1.2.) obuhvaćaju postupke odobrenja predloženih stjecanja ili dalnjih povećanja kvalificiranih udjela u kreditnim institucijama. U ovom odjeljku također se opisuje postupak u skladu s kojim institucija koja je dobila odobrenje za rad u jednoj državi članici može ostvariti pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga u državama članicama Europske unije (tzv. sustav jedinstvene putovnice).

Slika 11.

Zajednički postupci (opći postupak za zahtjeve i obavijesti)

311

Davanje, oduzimanje i prestanak važenja odobrenja za rad

Institucije koje žele početi obavljati djelatnost kreditne institucije u državi članici sudionici moraju podnijeti zahtjev za odobrenje za rad banke. Zahtjev se podnosi nacionalnom nadležnom tijelu države članice u kojoj će institucija imati poslovni nastan u skladu s uvjetima propisanim mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom.

članak 4. stavak 1. točka 1.
CRR-a

prilog 1. CRD-u

članak 88. okvirne uredbe o
SSM-u

Zahtjev se procjenjuje kako bi se osiguralo da samo subjekti koji ispunjavaju zahtjeve propisane mjerodavnim nacionalnim pravom i pravom EU-a mogu djelovati na tržištu kao kreditne institucije.

Institucije mogu podnijeti zahtjev za odobrenje za rad banke u određenim okolnostima. Kreditna institucija koja je već pod nadzorom može podnijeti zahtjev za proširenje djelatnosti ili restrukturiranje postojećih aktivnosti. U skladu s odredbama nacionalnog prava subjekti odnosno osobe bez odobrenja koji namjeravaju pružati bankovne usluge također mogu podnijeti zahtjev za odobrenje kako bi počeli obavljati djelatnost kreditne institucije.

Područje primjene

Postupak povezan s odobrenjem za početak poslovanja kreditne institucije, za koji je nadležan ESB, primjenjuje se na sve djelatnosti koje su rezervirane za kreditne institucije i za koje je potrebno odobrenje. Među njima su djelatnosti za koje je potrebno uzajamno priznavanje u skladu s prilogom 1. CRD-u kao i druge regulirane djelatnosti za koje je potrebno odobrenje nadzornog tijela na temelju nacionalnog prava. To znači da se postupak odobrenja u sklopu SSM-a primjenjuje i na situacije u kojima kreditna institucija u smislu članka 4. stavka 1. točke 1. CRR-a koja već ima odobrenje za rad banke zahtjeva proširenje tog odobrenja kako bi obavljala novu reguliranu djelatnost ako je nacionalnim pravom propisano da je takvo odobrenje potrebno. To vrijedi i kada je riječ o novoj djelatnosti u skladu s prilogom 1. CRD-u i kada je riječ o reguliranoj djelatnosti za koju je potrebno odobrenje samo u skladu s nacionalnim pravom na kojem se temelji funkcija bonitetnog nadzora.

Zahtjev procjenjuju nacionalno nadležno tijelo i ESB. Nacionalno nadležno tijelo služi kao kontaktna točka za podnositelja zahtjeva. Ono procjenjuje zahtjev na temelju uvjeta propisanih nacionalnim pravom, a prema potrebi se u procjenu uključuje odgovarajući zajednički nadzorni tim. ESB procjenjuje zahtjev na temelju uvjeta propisanih pravom EU-a. Procjene koje provode nacionalno nadležno tijelo i ESB blisko su povezane. Zajedničkom procjenom osigurava se da subjekt koji podnosi zahtjev ispunjava odgovarajuće uvjete, osobito one koji se odnose na upravljanje, poslovanje, bonitetne zahtjeve i poslovni model. Procjenom se osigurava i ispunjavanje primjenjivih nacionalnih kriterija. I nacionalno nadležno tijelo i ESB imaju pravo zahtijevati da podnositelj zahtjeva podnese dodatne informacije koje su potrebne za procjenu. ESB i nacionalno nadležno tijelo razmjenjuju sve informacije i podatke povezane sa zahtjevom.

Ako nacionalno nadležno tijelo tijekom procjene zaključi da nisu ispunjeni uvjeti za odobrenje propisani nacionalnim pravom, odbit će zahtjev.

Ako podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za odobrenje propisane nacionalnim pravom, nacionalno nadležno tijelo obavijestiti će ESB o svojoj konačnoj procjeni i predložiti izdavanje odobrenja. Predložena odluka može uključivati uvjete, obveze i/ili preporuke za dotične institucije. ESB se može složiti s nacrtom odluke nacionalnog nadležnog tijela ili mu se usprotiviti. Ako ESB odbije zahtjev ili ako odluka o odobrenju zahtjeva ovisi o uvjetima i/ili obvezama koje prethodno nisu dogovorene s

podnositeljem zahtjeva, podnositelj ima [pravo na saslušanje](#). ESB donosi konačnu odluku u roku od deset radnih dana od datuma kada je nacionalno nadležno tijelo podnijelo nacrt odluke, a taj se rok može produžiti jednom za dodatnih deset radnih dana.

ESB može oduzeti odobrenje za početak poslovanja kreditne institucije na vlastitu inicijativu ili na temelju prijedloga nacionalnog nadležnog tijela države članice u kojoj institucija ima poslovni nastan. Postupak koji se primjenjuje kada je riječ o suradnji između nacionalnog nadležnog tijela i ESB-a uglavnom je jednak postupku za davanje odobrenja, uz stanovita odstupanja koja ovise o tome je li oduzimanje odobrenja zahtijevao sam nadzirani subjekt ili pak nadzorno tijelo, bilo to nacionalno nadležno tijelo ili ESB.

Ako je oduzimanje odobrenja za rad zatražio nadzirani subjekt, na primjer zbog toga što više ne pruža bankovne usluge, nacionalno nadležno tijelo i ESB procjenjuju jesu li ispunjeni odgovarajući preduvjeti za oduzimanje odobrenja za rad u skladu s nacionalnim pravom i pravom EU-a. Prije svega treba jasno i nesporno potvrditi da subjekt više ne drži depozite ni druga povratna sredstva.

Ako postupak oduzimanja odobrenja za rad kreditne institucije pokrene nadzorno tijelo, na primjer zbog toga što institucija više ne ispunjava bonitetne zahtjeve ili više nije sigurno da će ispunjavati obveze prema vjerovnicima, provodi se potpuna, podrobna procjena. Time se potkrepljuje obrazloženje za oduzimanje odobrenja za rad uzimajući u obzir povijest nadzora institucije o kojoj je riječ kao i sve relevantne interese uključenih strana, na primjer rizik za imatelje depozita. U takvim slučajevima mogu se uključiti i sanacijska tijela. Ako postupak oduzimanja odobrenja pokrene ESB, on se prije donošenja odluke pravodobno savjetuje s nacionalnim nadležnim tijelom. Nadziranom subjektu obično se ponudi mogućnost saslušanja prije nego što ESB doneše odluku o oduzimanju odobrenja. Ako je potrebno donijeti [hitnu odluku](#), ESB je može donijeti, a da prethodno ne odobri subjektu mogućnost saslušanja.

Do prestanka važenja odobrenja za rad dolazi kada odobrenje kreditne institucije više nije na snazi. Odobrenje može prestati važiti kao posljedica posebnih nacionalnih, zakonski utvrđenih uzročnika koji u pravilu ne uključuju diskrecijsko pravo nadzornih tijela ni odluku nadležnog tijela. Tri su tipične situacije u kojima odobrenje može prestati važiti jer tako propisuje nacionalno pravo:

- kreditna institucija već 12 mjeseci ne rabi odobrenje
- kreditna institucija izričito se odriče odobrenja
- kreditna institucija prestala je poslovati prije više od šest mjeseci.

U skladu s nacionalnim pravom učinak sličan prestanku važenja odobrenja za rad može se pojaviti kada kreditna institucija prestane postojati, na primjer zbog spajanja s drugim trgovačkim društvom. U tim slučajevima odobrenje će prestati važiti u trenutku kada institucija prestane postojati i primjenjivat će se isti postupak kao za prestanak važenja odobrenja za rad.

članak 4. stavak 1. točka (c) i
članak 15. uredbe o SSM-u
članci od 85. do 88. okvirne
uredbe o SSM-u
članak 3. stavci 1. i 33. te
članci od 22. do 27. CRD-a
Smjernice za bonitetnu
procjenu stjecanja i povećanja
udjela u finansijskom sektoru
(CEBS/2008/214)

Zajedničke smjernice za
bonitetnu procjenu stjecanja i
povećanja kvalificiranih udjela
u finansijskom sektoru
(JC/GL/2016/01)

O svakom odobrenju za rad, oduzimanju odobrenja za rad i prestanku važenja odobrenja za rad ESB obavlješće ili izravno subjekt o kojem je riječ (u slučaju oduzimanja ili prestanka važenja odobrenja) ili nacionalno nadležno tijelo (u slučaju izdavanja odobrenja) te EBA-u. [Popis nadziranih subjekata u sklopu SSM-a](#) posuvremenjuje se u skladu s tim. Odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo u pravilu poduzima potrebne korake za objavljivanje odluke sukladno mjerodavnom nacionalnom pravu.

3.1.2.

Kvalificirani udjeli

O predloženim stjecanjima ili dalnjim povećanjima kvalificiranih udjela u kreditnim institucijama zbog kojih bi se dosegnuli ili prekoračili odgovarajući pragovi treba obavijestiti nacionalno nadležno tijelo države članice sudionice u kojoj je poslovni nastan kreditne institucije čiji se kvalificirani udjeli stječu ili povećavaju. Nacionalno nadležno tijelo provodi početnu procjenu i sastavlja nacrt prijedloga koji upućuje ESB-u. ESB u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelom provodi vlastitu procjenu i odlučuje o predloženom stjecanju. Tim postupkom sprječava da vlasništvo nad kreditnim institucijama steknu neprimjereni kupci.

Svrha je procjene prije svega osigurati da je predloženi stjecatelj ugledan, finansijski stabilan subjekt, da svi članovi upravnog odbora koji će voditi poslovanje ciljane institucije imaju u svakom trenutku dovoljno dobar ugled i posjeduju dostatno znanje, vještine i iskustvo za obavljanje dužnosti, da će ciljana institucija i dalje ispunjavati bonitetne zahtjeve i da se transakcija ne financira novcem stečenim kaznenim djelima.

Službeno razdoblje procjene traje najviše 60 radnih dana od dana kada je potvrđen primitak potpune obavijesti. Ako se tijekom službenog razdoblja procjene od predloženog stjecatelja zatraže dodatne informacije, razdoblje procjene može se obustaviti na najviše 20 radnih dana (za regulirane stjecatelje) ili u nekim slučajevima 30 radnih dana (za neregulirane stjecatelje i stjecatelje sa sjedištem u trećim zemljama).

Ako predloženi stjecatelj namjerava steći udjele u kreditnoj instituciji koja ima društva kćeri koje su kreditne institucije ili koja je vlasnik kvalificiranih udjela u kreditnim institucijama s poslovnim nastanom u drugim državama članicama sudionicama, nacionalna nadležna tijela svih izravnih i neizravnih ciljanih institucija usklađuju svoje procjene s ESB-om kako bi se istodobno odlučilo o svim predloženim stjecanjima.

Kriteriji za procjenu usklađeni su na europskoj razini. CRD-om se propisuje pet kriterija u skladu s kojima se procjenjuju predložena stjecanja i koja su prenesena u nacionalno zakonodavstvo:

Ugled predloženog stjecatelja

Predloženi stjecatelj mora se odlikovati potrebnim poštenjem i pouzdanošću, što se među ostalim dokazuje činjenicom da nije kažnjavan ili da se protiv njega ne vodi

kazneni postupak koji bi negativno utjecao na njegov ugled. Drugi je aspekt stjecateljeva stručnost, na primjer njegovo iskustvo u upravljanju i/ili ulaganju u finansijskom sektoru.

Ugled, znanje, vještine i iskustvo predloženih novih članova upravljačkog tijela ciljane institucije

Ako predloženi stjecatelj namjerava promijeniti sastav upravljačkih tijela ciljane institucije, u sklopu postupka povezanog s kvalificiranim udjelima provodi se procjena sposobnosti i primjerenošći novih članova.

Financijska stabilnost predloženog stjecatelja

Predloženi stjecatelj mora biti u stanju financirati predloženo stjecanje i održati stabilnu financijsku strukturu u doglednoj budućnosti. S tim u vezi treba utvrditi tko će biti odgovoran za podupiranje ciljane institucije nakon stjecanja, na primjer ulaganjem eventualno potrebnog dodatnog kapitala u ciljanu instituciju.

Učinak na ciljanu instituciju

Nakon stjecanja ciljana bi institucija i dalje trebala ispunjavati bonitetne zahtjeve. Na primjer, njezinu profitabilnost ne bi trebalo nepotrebno opteretiti time što će se stjecanje djelomično financirati pretjeranim zaduživanjem koje će morati otplatiti sama ciljana institucija. Osim toga, struktura stjecatelja ili grupe u kojoj će djelovati ciljana institucija ne bi trebala biti toliko složena da onemogući učinkoviti nadzor nadzornog tijela nad uključenim institucijama.

Rizik povezanosti s pranjem novca ili s financiranjem terorizma

Sredstva kojima se financira stjecanje ne smiju biti stečena kaznenim djelima ni povezana s terorizmom. Tijekom procjene provjerava se i bi li se stjecanjem mogli povećati rizici pranja novca ili financiranja terorizma.

Nacionalna tijela nadležna za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma dužna su utvrditi te rizike. ESB nema istražne ovlasti za otkrivanje manjkavosti te vrste. Tek ako odgovarajuće nacionalno tijelo utvrdi povredu, ESB može uzeti u obzir tu činjenicu za potrebe provedbe vlastitih zadaća.

Kako bi osigurao da je ispunjeno pet spomenutih kriterija, ESB može, na prijedlog nacionalnog nadležnog tijela ili samoinicijativno, postaviti predloženom stjecatelju uvjete ili obveze. Svi uvjeti ili obveze koji se postavljaju predloženim stjecateljima moraju se, međutim, odnositi na tih pet kriterija i ne smiju prekoračiti granice onog što je potrebno za ispunjenje tih kriterija. Ako se predloženi stjecatelj ne složi s uvjetima ili obvezama ili ako bi oni mogli nepovoljno utjecati na njegova prava, održat

če se saslušanje kako bi mu se pružila prilika da se očituje. Isto vrijedi i ako se ESB namjerava suprotstaviti predloženom stjecanju.

3.1.3.

uvodna izjava 51., članak 4. stavak 2. i članak 17. stavak 1. uredbe o SSM-u

članici od 11. do 17. okvirne uredbe o SSM-u

članici od 35 do 39. CRD-a

regulatorni tehnički standardi kojima se utvrđuju informacije koje si međusobno dostavljaju nadležna tijela matične države članice i države članice domaćina (EU/524/2014)

provedbeni tehnički standardi u pogledu razmjene informacija između nadležnih tijela matičnih država članica i država članica domaćina (EU/620/2014)

provedbeni tehnički standardi za obavijesti o ostvarivanju prava poslovog nastana i slobode pružanja usluga (EU/926/2014)

Sustav jedinstvene putovnice

Institucija koja je dobila odobrenje za rad u jednoj državi članici može ostvariti pravo poslovog nastana i slobodu pružanja usluga u državama članicama Europske unije (tzv. sustav jedinstvene putovnice). To se može postići osnivanjem podružnice u drugoj državi članici ili pružanjem usluga u drugoj državi članici, o čemu treba obavijestiti nadležno tijelo odgovarajuće matične države članice.

Sustav jedinstvene putovnice u sklopu SSM-a

Ako značajna institucija u državi članici sudionici želi osnovati podružnicu u drugoj državi članici sudionici, o toj namjeri obavješćuje svoje matično nacionalno nadležno tijelo i pruža mu informacije u skladu s uvjetima propisanim CRD-om. Matično nacionalno nadležno tijelo o tom smjesta obavješćuje ESB. Zajednički nadzorni tim potom procjenjuje jesu li ispunjeni zahtjevi za osnivanje podružnice. Ako jesu, dostavlja procjenu Nadzornom odboru, koji je prima na znanje. Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora potom, prije isteka roka, prenosi odgovarajuće informacije povezane sa sustavom jedinstvene putovnice za podružnicu značajnoj instituciji, nacionalnom nadležnom tijelu matične države i nacionalnom nadležnom tijelu države domaćina. Po primitku obavijesti značajna institucija može osnovati podružnicu i početi poslovati. Ako zajednički nadzorni tim zaključi da zahtjevi nisu ispunjeni, sastavlja odluku u skladu s postupkom neisticanja prigovora, a značajnoj instituciji daje se pravo na saslušanje.

Ako je institucija koja želi osnovati podružnicu u drugoj državi članici sudionici manje značajna institucija, ona o toj namjeri obavješćuje svoje matično nacionalno nadležno tijelo u skladu sa zahtjevima propisanim CRD-om. Nacionalno nadležno tijelo procjenjuje jesu li ispunjeni zahtjevi za osnivanje podružnice i donosi odluku u skladu sa svojim internim postupcima odlučivanja. Ako zahtjevi nisu ispunjeni, nacionalno nadležno tijelo obavješćuje instituciju da je njezin zahtjev odbijen. Ako nacionalno nadležno tijelo u utvrđenom roku za primitak obavijesti nije donijelo odluku o odbijanju zahtjeva, podružnica se može osnovati i može početi s poslovanjem. Nacionalno nadležno tijelo matične države o tome obavješćuje ESB i nacionalno nadležno tijelo države članice sudionice u kojoj će se osnovati podružnica.

Svaka značajna institucija iz države članice sudionice koja želi prvi put ostvariti slobodu pružanja usluga obavljanjem djelatnosti u drugoj državi članici sudionici obavješćuje svoje matično nacionalno nadležno tijelo u skladu sa zahtjevima propisanim CRD-om. Matično nacionalno nadležno tijelo obavješćuje ESB o primitku obavijesti i prosjećuje obavijest nacionalnom nadležnom tijelu domaćinu. Ako je institucija koja želi ostvarivati slobodu pružanja usluga manje značajna institucija,

ona o toj namjeri obavješćuje svoje nacionalno nadležno tijelo u skladu sa zahtjevima propisanim CRD-om. Obavijest se dostavlja ESB-u.

Sustav jedinstvene putovnice za institucije iz država članica nesudionica

Ako institucija iz države članice nesudionice namjerava osnovati podružnicu u državi članici sudionici, o toj namjeri obavješćuje svoje matično nacionalno nadležno tijelo, koje procjenjuje jesu li ispunjeni zahtjevi za jedinstvenu putovnicu. Ako su ispunjeni, matično nacionalno nadležno tijelo obavješćuje nacionalno nadležno tijelo domaćina. Po primitku obavijesti nacionalno nadležno tijelo domaćin obavješćuje ESB, koji procjenjuje značajnost podružnice.

Ako procijeni da je podružnica manje značajna, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III daje to do znanja Nadzornom odboru podnošenjem bilješke o rezultatu procjene (postupak „primanja na znanje“ Nadzornog odbora). Nadzor podružnice manje značajne institucije provodi nacionalno nadležno tijelo domaćin koje prema potrebi određuje uvjete pod kojima podružnica može obavljati djelatnost u državi članici domaćinu. Nacionalno nadležno tijelo domaćin obavješćuje matično nacionalno nadležno tijelo i instituciju koja je podnijela zahtjev. Ako je podružnica značajna, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III sastavlja prijedlog odluke u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Nadzor značajne podružnice značajne institucije provodi ESB, koji prema potrebi određuje uvjete pod kojima podružnica može obavljati djelatnost u državi članici domaćinu. Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora obavješćuje matično nacionalno nadležno tijelo, nacionalno nadležno tijelo domaćina i instituciju koja je podnijela zahtjev.

Ako institucija iz države članice nesudionice namjerava pružati usluge u državi članici sudionici, o tom obavješćuje svoje matično nacionalno nadležno tijelo, koje potom obavješćuje nacionalno nadležno tijelo domaćina. Nacionalno nadležno tijelo domaćin priopćuje ESB-u da je primilo obavijest i obavješćuje instituciju koja je podnijela zahtjev o uvjetima pod kojima može ostvarivati slobodu pružanja usluga u skladu s nacionalnim pravom i u interesu općeg dobra. ESB obavlja zadaće nadležnog tijela države članice domaćina za institucije s poslovnim nastanom u državama članicama nesudionicama koje ostvaruju slobodu pružanja usluga u državama članicama sudionicama.

Sustav jedinstvene putovnice za institucije iz država članica koje osnivaju podružnice izvan SSM-a

Ako značajna institucija želi osnovati podružnicu ili ostvarivati slobodu pružanja usluga u državi članici nesudionici, mora o toj namjeri obavijestiti relevantno nacionalno nadležno tijelo. Po primitku obavijesti nacionalno nadležno tijelo obavješćuje ESB, koji provodi ovlasti nadležnog tijela matične države članice. Pritom zajednički nadzorni tim procjenjuje jesu li ispunjeni zahtjevi za osnivanje podružnice.

Ako su ispunjeni, zajednički nadzorni tim obavlješće Nadzorni odbor o rezultatu procjene (postupak primanja na znanje Nadzornog odbora). Glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora potom, u roku od tri mjeseca, obavlješće nacionalno nadležno tijelo domaćina o pozitivnom rezultatu procjene, a ono određuje uvjete pod kojima, u interesu općeg dobra, podružnica institucije koja je podnijela zahtjev može obavljati djelatnost u državi članici domaćinu. Ako zajednički nadzorni tim zaključi da zahtjevi nisu ispunjeni, sastavlja negativnu odluku koju potvrđuje Nadzorni odbor i donosi Upravno vijeće u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Primjenjuje se pravo na saslušanje. Nakon donošenja odluke glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora obavlješće o negativnoj odluci instituciju koja je podnijela zahtjev i prosljeđuje tu informaciju matičnom nacionalnom nadležnom tijelu.

Ako manje značajna institucija želi osnovati podružnicu na području države članice nesudionice, mora o toj namjeri obavijestiti svoje matično nacionalno nadležno tijelo, koje obavlješće nacionalno nadležno tijelo države članice nesudionice i istodobno šalje tu obavijest ESB-u.

Ako značajna institucija želi ostvarivati slobodu pružanja usluga u državi članici nesudionici, zajednički nadzorni tim u roku od mjesec dana šalje obavijest o tome nacionalnom nadležnom tijelu domaćinu u državi članici nesudionici u kojoj će se pružati usluge. Ako manje značajna institucija želi ostvarivati slobodu pružanja usluga u državi članici nesudionici, o toj namjeri obavlješće odgovarajuće matično nacionalno nadležno tijelo, koje prenosi obavijest nacionalnom nadležnom tijelu države članice nesudionice kao i ESB-u.

Obavijesti o promjenama u podružnicama i ostvarivanje slobode pružanja usluga

Ako dođe do promjene u podružnici značajne institucije – na primjer, ako podružnica počne pružati dodatne usluge, prestane pružati usluge ili prestane poslovati, ako se promijeni sastav rukovodstva podružnice ili njezino službeno ime i adresa – nacionalno nadležno tijelo države članice sudionice u kojoj je glavni ured značajne institucije šalje obavijest nacionalnom nadležnom tijelu domaćinu i ESB-u.

ESB treba obavijestiti čim se promijene usluge koje značajne institucije pružaju u sklopu slobode pružanja usluga. Obavlješćivanje nacionalnog nadležnog tijela domaćina provodi se na razini nacionalnih nadležnih tijela. ESB ne treba obavješćivati o promjenama u podružnicama manje značajnih institucija i uslugama koje se pružaju u sklopu slobode pružanja usluga u državama članicama nesudionicama. I taj postupak provodi se na razini nacionalnih nadležnih tijela.

3.2.

Procjena značajnosti institucija

članak 6. stavak 4. i članak 6. stavak 5. točka (b) uredbe o SSM-u

članci od 39. do 72. i od 98. do 100. okvirne uredbe o SSM-u

Stupanj odgovornosti ESB-a za nadzor kreditne institucije ovisi o njezinu statusu značajnosti, koji se određuje na najvišoj razini konsolidacije u državama članicama sudionicama. ESB primjenjuje postupke kojima se procjenjuje značajnost nadziranih institucija na temelju kriterija propisanih uredbom o SSM-u i utvrđuje treba li promijeniti status nadzirane institucije iz značajne u manje značajnu instituciju i obratno. Ako dođe do promjene statusa, nadzorne ovlasti na odgovarajući se način prenose s ESB-a na nacionalno nadležno tijelo ili obratno, čime se osigurava kontinuiran i učinkovit nadzor institucije. Sukladno okvirnoj uredbi o SSM-u ESB ima obvezu objavljivati i voditi popis nadziranih subjekata. Za vođenje tog popisa odgovorna je glavna uprava Tajništvo Nadzornog odbora u suradnji s glavnim upravama Mikrobonitetni nadzor I – IV.

Redovito razvrstavanje institucija

Postupak procjene značajnosti svih subjekata obuhvaćenih europskim nadzorom banaka provodi se jednom godišnje, pri čemu je naglasak na kriterijima propisanim uredbom o SSM-u i okvirnom uredbom o SSM-u. Institucija mijenja status iz manje značajne u značajnu kada se ispuni bilo koji od kvantitativnih kriterija propisanih tim dvjema uredbama.

Kvantitativni kriteriji obuhvaćaju:

- (i) veličinu mjerenu ukupnom imovinom i omjerom ukupne imovine i BDP-a države članice sudionice u kojoj institucija ima poslovni nastan
- (ii) broj država članica sudionica u kojima banka ima društva kćeri (jedan od parametara za kriterij značajnosti prekograničnih aktivnosti)
- (iii) prekograničnu imovinu i prekogranične obveze (samo za potrebe procjene prekograničnih aktivnosti).

Razvrstavanje kreditne institucije u sklopu SSM-a kao značajne institucije može se temeljiti i na različitim kvalitativnim kriterijima.

- (i) Prijenos nadzora s nacionalnog nadležnog tijela na ESB obvezan je kada nadzirana institucija zatraži ili primi javnu finansijsku pomoć izravno od Europskog stabilizacijskog mehanizma (ESM).
- (ii) Nacionalno nadležno tijelo može predložiti ESB-u da proglaši nadziranu grupu značajnom za njegovo domaće gospodarstvo čak i ako nije ispunjen nijedan kvantitativni kriterij. ESB tada provodi vlastitu procjenu kako bi utvrdio slaže li se s prijedlogom nacionalnog nadležnog tijela i može li donijeti odluku kojom potvrđuje značajnost na temelju rezultata sveobuhvatne procjene.
- (iii) ESB može promijeniti status institucije ako dođe do iznimne, bitne promjene okolnosti koje su važne za određivanje statusa značajnosti na temelju kriterija veličine ili važnosti za gospodarstvo EU-a ili bilo koje države članice sudionice.

ESB može donijeti takvu odluku na zahtjev nacionalnog nadležnog tijela ili na temelju značajnosti prekograničnih aktivnosti institucije. Institucija, s druge strane, može prekoračiti neke od kvantitativnih pragova, ali i dalje biti svrstana među manje značajne institucije na temelju posebnih činjeničnih okolnosti propisanih okvirnom uredbom o SSM-u.

- (iv) Uredbom o SSM-u ESB-u se omogućuje se da na vlastitu inicijativu ili na zahtjev nacionalnog nadležnog tijela preuzme od nacionalnog nadležnog tijela nadzorne dužnosti i ovlasti za odlučivanje povezane s bilo kojom pojedinačnom manje značajnom institucijom ako se to smatra potrebnim za osiguranje dosljedne primjene visokih standarda nadzora.

Ad hoc razvrstavanje institucija

Budući da se kriteriji značajnosti navedeni u uredbi o SSM-u i okvirnoj uredbi o SSM-u odnose na događaje koji mogu nastati i *ad hoc*, status značajnosti banke ponekad treba promijeniti izvan redovitog postupka razvrstavanja, odnosno *ad hoc* razvrstavanjem. Stoga se, čim se ispuni bilo koji kriterij značajnosti, odgovornim funkcijama u ESB-u dostavljaju odgovarajuće informacije kako bi se pravodobno provela *ad hoc* procjena značajnosti i prema potrebi donijela odluka o prijenosu izravnog nadzora.

Događaji i promjene uvjeta ili strukture nadziranih subjekata, kao što su spajanja, stjecanja, osnivanje novih subjekata ili oduzimanje odobrenja za rad, također mogu biti povod za *ad hoc* ponovnu procjenu statusa značajnosti.

Provedba odluke o prijenosu na ESB nadzora manje značajne institucije

Kad ESB donese odluku o prijenosu nadzora manje značajne institucije na ESB na temelju redovitog ili *ad hoc* razvrstavanja, počinju se primjenjivati mjere za provedbu te odluke i ESB postaje odgovoran za izravni nadzor te institucije u predviđenom vremenskom okviru.

Kako bi ESB preuzeo nadzorne dužnosti, potrebno je osnovati novi zajednički nadzorni tim. Nakon donošenja odgovarajuće odluke treba odlučiti o sastavu zajedničkog nadzornog tima i angažiranju zaposlenika, nakon čega počinju pripreme za prijenos nadzora. One uključuju pokretanje postupka planiranja nadzora zajedno s odjelom Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja u sklopu glavne uprave Mikrobonitetni nadzor IV kao i povezivanje i suradnju s nacionalnim nadležnim tijelima i svim drugim tijelima i institucijama koje imaju ulogu u procjeni stanja kreditne institucije ili upravljanju tim stanjem.

Prijenos nadzornih odgovornosti s ESB-a na nacionalna nadležna tijela

Status institucije neće se promijeniti iz značajnog u manje značajni zbog jednokratnog neispunjavanja jednog od kriterija značajnosti. Promjena statusa moguća je tek nakon što grupa ili kreditna institucija ne ispunjavaju odgovarajuće kriterije tri kalendarske godine za redom. Tim kriterijem nastoji se izbjegići brzo ili često izmjenjivanje nadzornih dužnosti između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a. Ipak postoji nekoliko iznimki od tog kriterija:

- (i) ako je ESB preuzeo izravni nadzor kako bi osigurao dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda
- (ii) ako je izravna javna finansijska pomoć ESM-a odbijena, u cijelosti vraćena ili je prestala
- (iii) ako je došlo do iznimne i bitne promjene okolnosti koje su važne za određivanje značajnosti na temelju kriterija veličine.

U tim slučajevima ESB može u svakom trenutku, nakon savjetovanja s odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelima, odlučiti da izravni nadzor od strane ESB-a nije odnosno više nije potreban.

ESB donosi odluku o ponovnoj uspostavi nadzora. Od datuma ponovne uspostave odgovornost za ključne nadzorne zadaće prebacuje se sa zajedničkog nadzornog tima natrag na odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo ili tijela, a glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III preuzima neizravne nadzorne dužnosti. Ovisno o dogovorenim prijelaznim aranžmanima ESB može i dalje biti nadležan za određene zadaće kako bi se dovršili postupci koji su u tijeku.

4. Nadzor značajnih institucija

Nadzor banaka započinje planiranjem redovitih nadzornih aktivnosti koje su određene u programu nadzornog ispitivanja. Programom nadzornog ispitivanja obuhvaćene su zadaće i aktivnosti povezane s kontinuiranim nadzorom i misijama na licu mjesta u skladu s raspoloživim resursima. Utvrđivanje i procjena ključnih rizika i ranjivosti koji utječu na subjekte obuhvaćene europskim nadzorom banaka jedan je od ključnih aspekata ESB-ove uloge u nadzoru banaka. Ono je osnova za određivanje nadzornih prioriteta i pridonosi svakodnevnom radu zajedničkih nadzornih timova.

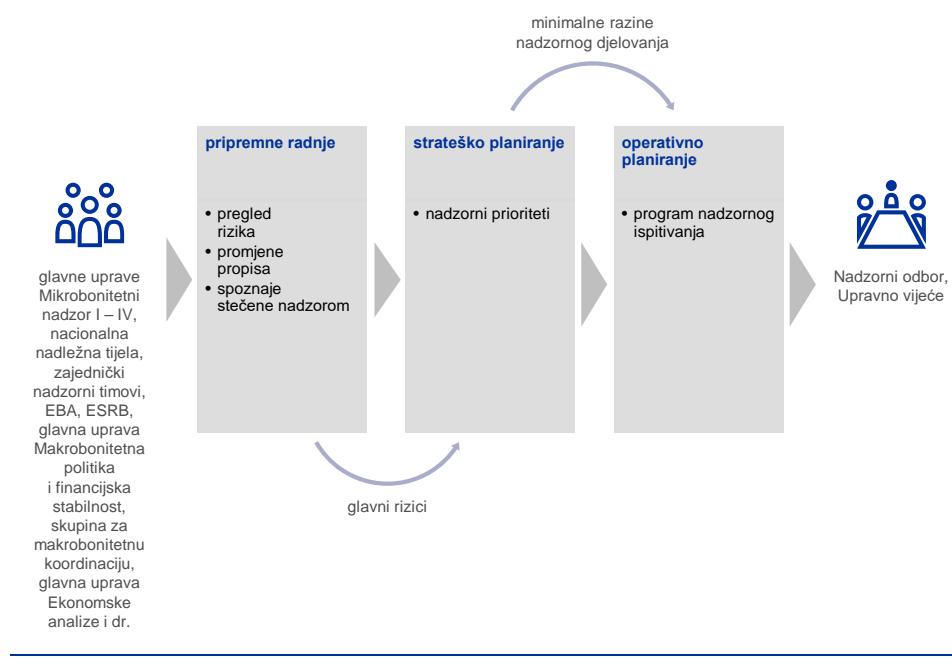
Kontinuirani nadzor obuhvaća više aktivnosti koje se provode redovito ili *ad hoc* i kojima je cilj procijeniti prikladnost članova upravljačkih tijela, provjeriti usklađenost s bonitetnom regulativom, procijeniti profile rizika i provesti postupak nadzorne provjere i ocjene (engl. *Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*). Kada je riječ o značajnim institucijama u sklopu SSM-a, za te zadaće odgovorni su zajednički nadzorni timovi. Osim kontinuiranog nadzora, može biti potrebno provesti detaljne provjere povezane s određenim temama i organizirati posebne misije na licu mjesta (npr. nadzor na licu mjesta ili istraživačkih modela). Nadzore na licu mjesta obično provodi tim za nadzor na licu mjesta, koji je organizacijski neovisan, ali blisko surađuje s odgovarajućim zajedničkim nadzornim timom.

Rezultat različitih nadzornih aktivnosti obično su nadzorne mjere za nadziranu instituciju. Poslije nadzornih aktivnosti i odluka obično slijedi niz rutinskih postupaka, kao što je praćenje usklađenosti i, po potrebi, izricanje provedbenih mjera odnosno sankcija.

4.1. Strateško i operativno planiranje

Planiranje nadzornih aktivnosti odvija se u dvije faze: strateško planiranje i operativno planiranje. Strateško planiranje obuhvaća određivanje nadzornih prioriteta za sljedećih 12 do 18 mjeseci i predviđanje glavnih aktivnosti u sljedećim trima godinama. Određivanje minimalne razine nadzornog djelovanja također je dio strateškog planiranja. U strateškom planu određuje se vrsta, dubina i učestalost aktivnosti predviđenih u programu nadzornog ispitivanja.

Slika 12.
Godišnje planiranje u SSM-u

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Operativno planiranje obuhvaća izradu pojedinačnih programa nadzornog ispitivanja. U programu nadzornog ispitivanja određuju se glavne aktivnosti u sljedećih 12 mjeseci, okvirni rasporedi i ciljevi te, po potrebi, nadzori na licu mesta i istrage internih modela. Kako bi se osiguralo da zajednički nadzorni timovi imaju dovoljne kapacitete za provedbu godišnjih nadzornih zadaća i aktivnosti, procjenjuju se veličina, složenost i rizičnost institucija i na toj osnovi određuju se resursi koji su potrebni timovima.

4.1.1. Određivanje nadzornih prioriteta

Kao što je rečeno, strateško planiranje uključuje određivanje nadzornih prioriteta. U nadzornim prioritetima, koje jednom godišnje određuje Nadzorni odbor, utvrđuju se područja na koja se europski nadzor banaka treba usredotočiti u sljedećih 12 do 18 mjeseci te predviđaju glavne aktivnosti u sljedećim trima godinama. Prioriteti se temelje na procjeni glavnih rizika s kojima se suočavaju institucije pod europskim nadzorom banaka, a u obzir se uzimaju i važna kretanja u gospodarskom, regulatornom i nadzornom okružju. Tako se u utvrđivanju ključnih rizika uzima u obzir procjena rizika i ranjivosti u finansijskom sektoru te informacije drugih europskih tijela, posebno ESRB-a i EBA-e. Uzimaju se u obzir i spoznaje zajedničkih nadzornih timova na temelju kontinuiranog nadzora i informacije dobivene od nacionalnih nadležnih tijela.

Nadzorni prioriteti, koji se objavljaju na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka, jedan su od ključnih alata za usklađivanje nadzornih aktivnosti koje će se provesti u vezi s nadziranim subjektima te za promicanje usklađenog pristupa, čime

članci 97. i 99. CRD-a

se jača nadzorna učinkovitost. Nadzorni prioriteti upute su kojima se osigurava koherentnost i usklađenost, i to posebno koherentnost i usklađenost programa nadzornog ispitivanja za značajne institucije. Osim toga, nadzornim prioritetima pomaže se nacionalnim nadležnim tijelima da odrede vlastite prioritete za nadzor manje značajnih institucija prema načelu proporcionalnosti.

4.1.2.

Utvrđivanje proporcionalnog nadzornog djelovanja: dodjela razine nadzornog djelovanja i minimalna razina nadzornog djelovanja

Nadzor mora biti prilagođen riziku i proporcionalan vrsti nadziranog subjekta. Stoga ukupne resurse europskog nadzora banaka treba rasporediti po nadziranim institucijama uzimajući u obzir ta dva cilja. Iz toga proizlaze različite razine nadzornog djelovanja: nadzor institucija koje nisu slične razlikuje se po učestalosti i intenzitetu. Ukupni profil rizika institucije i razina nadzornog djelovanja u izravnoj su vezi.

U određivanju razine nadzornog djelovanja za značajnu instituciju uzimaju se u obzir dvije dimenzije.

S jedne strane, uzimaju se u obzir veličina i složenost institucije. To se, među ostalim, uzima u obzir u raspoređivanju nadziranih institucija u skupine, pri čemu su najveće i najsloženije institucije u 1. skupini (engl. *Cluster 1*)

S druge strane, uzima se u obzir i intrinzična rizičnost institucije koju je u najnovijoj procjeni ukupnih rizika utvrdio zajednički nadzorni tim. Rezultat te provjere ocjene su od jedan do četiri za svaki nadzirani subjekt, pri čemu 4 znači najveću rizičnost. Ocjenjivanje je podrobno opisano u Odjeljku 4.6.

Za svaku značajnu instituciju, u određivanju ukupne razine nadzornog djelovanja uzimaju se obzir skupina u kojoj se ta institucija nalazi i njezina ukupna ocjena na temelju SREP-a, tako da je razina nadzornog djelovanja za veće i rizičnije značajne institucije viša od razine nadzornog djelovanja za manje i manje rizične značajne institucije, kao što je prikazano na **Slici 13**.

Slika 13.

Određivanje razine nadzornog djelovanja za značajne institucije

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Svakoj značajnoj instituciji dodjeljuje se ukupna razina nadzornog djelovanja na temelju skupine kojoj pripada i ukupne ocjene na temelju SREP-a. Za svaku značajnu instituciju osim ukupne razine nadzornog djelovanja određuju se posebne razine nadzornog djelovanja, i to za svaku od sljedećih osam kategorija rizika:

- (i) rizik poslovnog modela
- (ii) interno upravljanje i upravljanje rizicima
- (iii) kreditni rizik
- (iv) operativni rizik
- (v) tržišni rizik
- (vi) kamatni rizik u bankovnoj knjizi
- (vii) likvidnosni rizik
- (viii) adekvatnost kapitala.

Različite razine nadzornog djelovanja mogu se dodijeliti različitim kategorijama rizika u istoj značajnoj instituciji ovisno o njezinoj ocjeni na temelju SREP-a, čime se osigurava precizno usmjerjen pristup prilagođen riziku. Ovisno o razini nadzornog djelovanja za ukupnu kategoriju rizika i za osam posebnih kategorija rizika predlaže se skup središnjih aktivnosti i njihova učestalost (minimalna razina nadzornog djelovanja), što je osnova za program nadzornog ispitivanja za tu značajnu instituciju.

Razina nadzornog djelovanja koja je dodijeljena na temelju rizika i njihovih posljedica te popis aktivnosti na minimalnoj razini nadzornog djelovanja revidiraju se jednom godišnje i, po potrebi, posuvremenjuju.

4.1.3.

Izrada programa nadzornog ispitivanja

članci 97., 98. i 99. CRD-a
EBA-ine smjernice o
zajedničkim postupcima i
metodologijama za postupak
nadzorne provjere i ocjene
(EBA/GL/2014/13)

Program nadzornog ispitivanja za značajnu instituciju obuhvaća kontinuirane aktivnosti koje provode zajednički nadzorni timovi na daljinu i aktivnosti koje provode timovi stručnjaka na licu mjesta u prostorijama nadziranog subjekta.

Zajednički nadzorni tim svake godine u bliskoj suradnji s odjelom Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja sastavlja program nadzornog ispitivanja za svaku značajnu instituciju koju nadzire. Aktivnosti programa nadzornog ispitivanja temelje se na postojećim regulatornim zahtjevima, Nadzornom priručniku SSM-a i nadzornim prioritetima SSM-a.

Osim toga, zajednički nadzorni timovi mogu po potrebi izvršavati *ad hoc* zadatke koji nisu previđeni programom nadzornog ispitivanja, posebno kada je to potrebno da bi se odgovorilo na nagle promjene u kretanjima rizika u pojedinačnoj instituciji ili širem sustavu.

Kada je riječ o kontinuiranim aktivnostima, program nadzornog ispitivanja sastoji se od triju elemenata:

1. **Aktivnosti na minimalnoj razini nadzornog djelovanja** minimalni su skup kontinuiranih aktivnosti prilagođenih riziku koji je zajednički nadzorni tim dužan provesti. Opseg i učestalost tih aktivnosti izravno ovise o razini nadzornog djelovanja dodijeljenoj značajnoj instituciji (vidi odjeljak 4.1.2.). Minimalna razina nadzornog djelovanja sastoji se od: 1) središnjih aktivnosti koje se provode redovito (npr. SREP), 2) dubinskih analiza, tj. analiza o temama koje su zajednički nadzorni timovi odabrali kako bi se riješila specifična pitanja povezana sa značajnom institucijom i 3) tematske provjere i analize, koje se izravno odnose na područja na koja se nadzor treba usredotočiti određena nadzornim prioritetima.
2. **Druge redovite aktivnosti u programu nadzornog ispitivanja** odnose se na organizacijske, administrativne ili pravne zahtjeve i ne mogu se planirati unaprijed. O opsegu i učestalosti tih aktivnosti odlučuje se centralno.
3. **Dodatne aktivnosti u programu nadzornog ispitivanja** planiraju zajednički nadzorni timovi radi dopune aktivnostima na minimalnoj razini nadzornog djelovanja i daljnje prilagodbe programa nadzornog ispitivanja posebnostima nadzirane grupe ili subjekta, pri čemu se u obzir uzimaju resursi kojima raspolažu zajednički nadzorni timovi (npr. analiza određenih izloženosti ili dodatni sastanci).

Program nadzornog ispitivanja sadržava sljedeće aktivnosti na licu mjesta:

1. **nadzori na licu mjesta:** zahtijeva ih zajednički nadzorni tim primjenjujući pritom načelo proporcionalnosti i pristup prilagođen riziku
2. **istrage internih modela:** provode se kada nadzirani subjekti podnesu zahtjev za odobrenje modela ili na inicijativu zajedničkog nadzornog tima.

Programi nadzornog ispitivanja provode se prema unaprijed određenom rasporedu i njihova se provedba prati.

Na početku svake godine zajednički nadzorni timovi nadziranim subjektima šalju pojednostavljeni program nadzornog ispitivanja, odnosno okvirni pregled glavnih planiranih nadzornih aktivnosti (na licu mjesta i na daljinu) u kojima institucije moraju izravno sudjelovati.

U slučaju nepredviđenih događaja pojedinačni programi nadzornog ispitivanja mogu se mijenjati tijekom cijele godine.

Osim aktivnosti iz programa nadzornog ispitivanja, zajednički nadzorni timovi provode i druge aktivnosti koje se ne mogu unaprijed planirati (**aktivnosti koje nisu u programu nadzornog ispitivanja**), na primjer procjene sposobnosti i primjerenosti, upravljanje kriznim situacijama i aktivnosti povezane sa stjecanjima i neočekivanim jačanjem rizika.

4.2. Analize rizika za potrebe utvrđivanja i procjene ključnih rizika i ranjivosti

Utvrđivanje i procjena ključnih rizika i ranjivosti koji utječu na nadzirane subjekte u SSM-u jedan je od ključnih elemenata ESB-ova nadzora banaka. Ono je osnova za određivanje nadzornih prioriteta i pridonosi svakodnevnom radu zajedničkih nadzornih timova. Utvrđivanje i redovito praćenje novih i postojećih rizika (vidi odjeljak 4.2.1.) dopunjaju temeljite analize ili tematske provjere odabralih tema (vidi odjeljke 4.2.2. i 4.5.3.), testiranja otpornosti na stres (vidi odjeljak 4.2.3.) i analize učinka aktualnih ili budućih regulatornih inicijativa (vidi odjeljak 4.2.4.).

4.2.1. Utvrđivanje novih rizika

članci 3., 4. i 10. uredbe o SSM-u

Važan preduvjet uspješne provedbe nadzora banaka procjena je najvažnijih rizika s kojima se suočavaju nadzirani subjekti, posebno rano utvrđivanje novih rizika, odnosno rizika u nastajanju. Osim toga, to je polazište u redovitu strateškom planiranju u kojem se određuju nadzorni prioriteti. Horizontalne analize u te svrhe te ukupnu procjenu ključnih rizika i ranjivosti država članica sudionica provodi odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a, koji je odgovoran za:

1. utvrđivanje novih rizika i praćenje promjena na području rizika u sklopu SSM-a
2. provedbu horizontalnih temeljnih analiza rizika različitim formata i učestalosti, kojima se obuhvaćaju sve važne kategorije rizika i teme
3. pružanje stručne pomoći zajedničkim nadzornim timovima i drugim odjelima u njihovim nadzornim aktivnostima (među ostalim, oblikovanje i izrada alata za praćenje i analizu rizika, istorazinske analize ključnih područja rizika i stručna pomoć u analizama rizika).

Učinkovitosti analize rizika u europskom nadzoru banaka pridonose sljedeća dva čimbenika: 1) izravan pristup zajedničkim nadzornim timovima kao važnom izvoru informacija o pojedinačnim institucijama i 2) analize koje provode druga poslovna područja ESB-a, na primjer makrobonitetne analize opisane u odjeljku 2.4.1.

Godišnja sveobuhvatna procjena rizika provodi se u bliskoj suradnji s mrežom stručnjaka i odgovarajućim horizontalnim funkcijama unutar nacionalnih nadležnih tijela. Zajednički nadzorni timovi redovito se obavješćuju o rezultatima te procjene i drugih kontinuiranih analitičkih aktivnosti.

Rezultati analiza aktualnih rizika i ranjivosti uzimaju se u obzir u općenitom strateškom planiranju u sklopu SSM-a i u oblikovanju općeg programa nadzornog ispitivanja (vidi odjeljak 4.1.). Dopunjaju ih temeljite analize (vidi odjeljak 4.2.2.), testiranja otpornosti na stres (vidi odjeljak 4.2.3.), analize učinka postojećih ili budućih propisa (vidi odjeljak 4.2.4.) i odabrane tematske analize (vidi odjeljak 4.5.3.).

4.2.2. Temeljite analize

Kada je riječ o odabranim temama horizontalnog karaktera, posebno o ključnim rizicima određenima postupkom utvrđivanja rizika, odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a provodi temeljite analize, koje mogu uključivati *ad hoc* prikupljanje podataka. Najčešći rezultati tih temeljitih analiza jesu horizontalna izvešća i specifični alati za pojedinačne institucije, na primjer usporedne analize usporedivih institucija, koje pomažu zajedničkim nadzornim timovima u njihovu kontinuiranom nadzornom radu.

4.2.3. Testiranje otpornosti na stres

članak 4. stavak 1. točka (f)

uredbe o SSM-u

članak 100. CRD-a

uvodna izjava 43., članci 21.,
22 i 32. uredbe o EBA-i

Testiranje otpornosti na stres glavni je alat za mjerjenje rizika ili kombinacije rizika u određenim stresnim scenarijima. U sklopu nadzora banaka ESB-a odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a odgovoran je za horizontalne zadaće koje uključuju mikrobonitetno nadzorno testiranje na stres. Kada je riječ o značajnim institucijama, to prije svega uključuje provedbu godišnjeg nadzornog testiranja otpornosti na stres koje je propisano direktivom o kapitalnim zahtjevima za potrebe SREP-a i koordiniranje sudjelovanja subjekata obuhvaćenih europskim nadzorom banaka u testiranju otpornosti na stres za područje EU-a koje pokreće i koordinira EBA.

Te zadaće, među ostalim, obuhvaćaju izradu metodologije i predložaka za testiranje otpornosti na stres, oblikovanje i provedbu strategija osiguravanja kvalitete za provjeru projekcija institucija povezanih s testiranjem na stres, te nadzor razvoja odgovarajućih modela i IT infrastrukture. Provode se po potrebi u suradnji s drugim odjelima ESB-a, EBA-om i nacionalnim nadležnim tijelima.

Mikrobonitetno testiranje na stres često se dopunjuje makrobonitetnim proširenjima kako bi se obuhvatili povratni i mrežni učinci. Do povratnih učinaka može doći, na primjer, zbog nepovoljnih promjena u okružju koje je prouzročio stresni scenarij s negativnim učinkom na kreditiranje. U takvom scenariju mrežni se učinci šire, na

primjer, kreditiranjem ili financiranjem među institucijama. Povratni i mrežni učinci često su predmet modela odozgo prema dolje (engl. *top-down*) oblikovanih za potrebe makrobonitetnih analiza i analiza finansijske stabilnosti. Tim se modelima dopunjaju testiranja otpornosti na stres odozdo prema gore (engl. *bottom-up*), koja su u većoj mjeri mikrobonitetna. U tim testiranjima banke obično primjenjuju svoje modele i naglasak je na rizicima visoke osjetljivosti te usporedivosti rezultata među institucijama. Usporedivost je posebno važna jer se rezultati obično upotrebljavaju u SREP-u.

Osim što pridonosi testiranjima na stres na razini cijelog sustava, odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a provodi i analize osjetljivosti te druge kvantitativne procjene koje se uzimaju u obzir u donošenju nadzornih odluka.

4.2.4. Studije kvantitativnih učinaka

U sklopu utvrđivanja i praćenja rizika nadziranih institucija europski nadzor banaka procjenjuje i usklađenost institucija u SSM-u s postojećim mikrobonitetnim i makrobonitetnim mjerama te budućim regulatornim inicijativama.

Odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a time pridonosi periodičnim postupcima praćenja kojima se utvrđuje usklađenost nadzirane institucije s postojećim ili budućim mikrobonitetnim ili makrobonitetnim zahtjevima i pritom provodi odabrane studije kvantitativnog učinka u vezi s nadzornim i regulatornim inicijativama.

Tipični primjeri doprinosu odjela Analiza rizika u sklopu SSM-a periodična su izvješća o profilima rizika nadziranih institucija i provedba *ad hoc* analiza učinaka koje imaju mjere u okviru nadzorne politike.

4.3. Prikupljanje nadzornih podataka

Za potrebe nadzornih aktivnosti na licu mjesta i na daljinu potrebno je prikupiti, obraditi i analizirati važne informacije. Koordiniranje nadzornih radnji među ESB-om i nacionalnim nadležnim tijelima te komunikacija s izvještajnim subjektima temelje se na dostupnosti i razmjeni informacija, uključujući podatke. ESB i nacionalna nadležna tijela prvo utvrđuju potrebe nadzornih tijela i uspostavljaju odgovarajuće procese za prikupljanje podataka od nadziranih subjekata te potom procjenjuju kvalitetu podatka kako bi se osiguralo da oni ispunjavaju minimalne zahtjeve.

članci 6., 24., 99., 100., 101., 394., 415. i 430. CRR-a

članak 10. i uvodna izjava 47. uredbe o SSM-u

članci 139., 140. i 141. okvirne uredbe o SSM-u

provedbeni tehnički standardi o nadzornom izvješćivanju (EU 680/2014)

ESB-ova uredba o izvješćivanju o nadzornim finansijskim podacima (ESB/2015/13)

provedbeni tehnički standardi za predloške, definicije i informatička rješenja kojima se institucije koriste pri izvješćivanju EBA-e (EU/2016/2070)

ESB-ova odluka o dostavi nadzornih podataka ESB-u o kojima nadzirani subjekti izvješćuju nacionalna nadležna tijela (ESB/2014/29)

ESB-ova odluka o podnošenju izvješća nacionalnih nadležnih tijela o planovima financiranja kreditnih institucija ESB-u (ESB/2017/21)

Utvrđivanje potreba povezanih s nadzornim izvješćivanjem

Kako bi proveli kontinuirane nadzorne zadaće, zajednički nadzorni timovi moraju pravodobno raspolagati svim važnim informacijama o nadziranom subjektu.

Regulatorno izvješćivanje obuhvaća standardizirane bonitetne informacije o finansijskom i bonitetnom stanju nadziranih subjekata i uključuje velike količine periodičnih regulatornih podataka i izvješća. Osim redovitog izvješćivanja, provodi se i **dopunsko prikupljanje podataka** kako bi se zadovoljile specifične potrebe za podatcima.

Ključnu ulogu u utvrđivanju potreba povezanih s nadzornim izvješćivanjem i koordiniranju procesa potrebnih da bi se te potrebe prenijele u pravne akte imaju Odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a i odjel Razvoj metodologije i standarda, u bliskoj suradnji sa zajedničkim nadzornim timovima.

U uredbi o SSM-u kaže se sljedeće: „Kako bi svoje zadaće izvršavao učinkovito, ESB bi trebao biti u mogućnosti zahtijevati sve potrebne informacije, provoditi istrage i nadzore na licu mjesta u slučaju potrebe i u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima.”

ESB može od pravnih ili fizičkih osoba zahtijevati dostavljanje svih informacija koje su potrebne za obavljanje zadaća koje su mu dodijeljene uredbom o SSM-u, uključujući informacije koje se za potrebe nadzora i s njima povezane statističke potrebe dostavljaju u redovitim vremenskim razmacima i u određenim formatima. Ako ESB dobije informacije izravno od pravnih ili fizičkih osoba, proslijedi ih odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelima. Okvirnom uredbom o SSM-u predviđeno je da ESB od nadziranih subjekata može zatražiti dostavljanje dodatnih nadzornih informacija kada su mu takve informacije potrebne za provedbu nadzornih zadaća, precizirajući pritom kategorije informacija koje treba dostaviti te procese, oblike, učestalost i rokove za dostavljanje informacija.

Razlikuju se dvije vrste izvješćivanja:

- (i) redovito izvješćivanje koje se zasniva na uredbi EU-a odnosno EBA-inim smjernicama ili na uredbi odnosno odluci ESB-a i
- (ii) *ad hoc* izvješćivanje (ili dopunsko prikupljanje podataka) koje se zasniva na nadzornim odlukama.

Redovito izvješćivanje

Provedbena uredba Komisije o **provedbenim tehničkim standardima** za nadzorno izvješćivanje institucija sadržava detaljne izvještajne zahtjeve povezane s regulatornim kapitalom i finansijskim informacijama, uključujući zajedničko izvješćivanje (COREP) i finansijsko izvješćivanje (FINREP), koeficijent likvidnosne pokrivenosti, omjer neto stabilnih izvora financiranja, velike izloženosti i omjer finansijske poluge. Provedbenim tehničkim standardima za nadzorno izvješćivanje određeni su opseg, oblik, učestalost, datumi dostavljanja i jasne definicije koji se

EBA-ine smjernice o planovima financiranja (EBA/GL/2014/04)

provedbeni tehnički standardi za predloške, definicije i informatička rješenja kojima se institucije koriste pri izvješćivanju EBA-e (EU/2016/2070)

primjenjuju na različite izvještajne zahtjeve. U njima se objašnjava kako prenijeti zakonske zahtjeve određene u uredbi o kapitalnim zahtjevima u podatke raspoložive za analizu. Stoga su izrađeni različiti predlošci, koje su institucije dužne popuniti i dostaviti odgovarajućem nacionalnom nadležnom tijelu. Provedbeni tehnički standardi najveći su skup izvještajnih zahtjeva koji se upotrebljava na razini EU-a za nadzornu procjenu kreditnih institucija i investicijskih društava. Dodatni izvještajni zahtjevi sadržani su u EBA-inim smjernicama o planovima financiranja i EBA-inim provedbenim tehničkim standardima o referentnim portfeljima.

Uredbom ESB-a o izvješćivanju o nadzornim finansijskim podatcima proširen su izvještajni zahtjevi iz provedbenih tehničkih standarda kako bi se osigurala dosljednost i povećala usporedivost među nadziranim subjektima sa sjedištem u državama članicama sudionicama. Naime, njome se proširuje usklađeno redovito izvješćivanje o finansijskim podatcima na konsolidirana izvješća institucija u skladu s nacionalnim računovodstvenim okvirima te na pojedinačna izvješća, primjerice za samostalne nadzirane subjekte.

Odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a odgovoran je za nadzorno izvješćivanje u vezi s određenjem nadzornih potreba i njihovim prijenosom u pravne akte, dok je odjel Podatci o nadzoru banaka iz glavne uprave Statistika odgovoran za operacionalizaciju procesa prikupljanja, sastavljanja i diseminacije povezanih podataka.

Ad hoc ili dopunska prikupljanja podataka

Osim podataka dostavljenih redovitim nadzornim izvješćivanjem, ESB prikuplja i dopunske podatke kako bi se zadovoljile specifične potrebe.

Na primjer, *ad hoc* prikupljanjem podataka koje se naziva **kratkoročno prikupljanje podataka (engl. Short Term Exercise, STE)** dopunjaju se podaci kojima europski nadzor banaka raspolaze u sklopu SREP-a i prilagođeni su potrebama u sklopu drugog stupa. U kratkoročnom prikupljanju podataka podatke moraju dostaviti značajne institucije na najvišoj razini konsolidacije i određena društva kćeri značajnih institucija koja zajednički nadzorni timovi određe na temelju članka 10. uredbe o SSM-u, o čemu se institucije obavješćuju ESB-ovom odlukom. Potrebe koje se zadovoljavaju kratkoročnim prikupljanjem podataka preispituju se svake godine prije početka SREP-a u sklopu SSM-a.

U kratkoročnom prikupljanju podataka poštaje se načelo proporcionalnosti. Broj točaka podataka o kojima se izvješće ovisi o složenosti institucije. U skladu s tim, u nekoliko predložaka za kratkoročno prikupljanje podataka manji subjekti moraju izvješćivati o manje točaka podataka. Osim toga, izvješća o kvaliteti podataka obično se sastavljaju dvaput za svaki ciklus sastavljanja izvješća o kvaliteti podataka, jednom ubrzo nakon dostavljanja, kako bi se dobio početni pregled, i drugi put u završnom izvješću, obično šest do osam tjedana nakon utvrđenog datuma dostave, kada se smatra da su prikupljeni agregirani podatci gotovo konačni. Nadzorna tijela dobivaju pristup podatcima iz kratkoročnog prikupljanja podataka pet do deset radnih dana nakon svakog dostavljanja, tako da ima dovoljno vremena za obradu i

validaciju podataka. Ponovno dostavljeni podaci i novi pokazatelji potom se posuvremenjuju jednom tjedno ili po potrebi češće.

Nadalje, ESB prikuplja **dodatne podatke**, koji nisu obuhvaćeni spomenutim prikupljanjima podataka. Među tim podatcima su, primjerice, podatci o naknadama i institucijama s visokim udjelom neprihodonosnih kredita. Osim toga, u pojedinačnim slučajevima institucijama se mogu odrediti posebni **pojedinačni izvještajni zahtjevi**. Odjel Razvoj metodologije i standarda i odjel Analiza rizika u sklopu SSM-a u glavnoj upravi Mikrobonitetni nadzor IV sudjeluju u razvoju i provedbi u vezi s nadzornim potrebama i oblikom izvješćivanja, i to u suradnji s odjelom Podatci o nadzoru banaka u glavnoj upravi Statistika. Glavno načelo koje se primjenjuje u prikupljanju dodatnih podataka jest da ti podatci moraju biti usklađeni s postojećim i najnovijim standardima izvješćivanja određenima provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju, koji su snažna usklađena osnova. ESB se intenzivno služi tim standardima i u potpunosti iskorištava njihove prednosti. Na primjer, ESB uvijek provjerava jesu li potrebni podatci već dostupni u obliku propisanom provedbenim tehničkim standardima ili bilo kojem drugom obliku koji je dogovoren na razini EU-a, čime smanjuje teret izvješćivanja nadziranih institucija i izbjegava dvostruko izvješćivanje.

U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju ESB namjerava predložiti odgovarajuće izmjene provedbenih tehničkih standarda o nadzornom izvješćivanju kako bi se smanjilo dopunsko prikupljanje podataka.

Obrada nadzornih podataka

EBA-ine smjernice o planovima financiranja (EBA/GL/2014/04) provedbeni tehnički standardi o izvješćivanju (EU 680/2014) provedbeni tehnički standardi o ocjenjivanju referentnih portfelja (EU 2017/180)

Podaci iz regulatornog izvješćivanja, koji se temelje posebno na provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju ili ESB-ovoj uredbi o izvješćivanju o nadzornim finansijskim podatcima, stižu u ESB iz izvještajnih institucija preko nacionalnih nadležnih tijela, koja prikupljaju podatke iz nadziranih subjekta sa sjedištem u njihovim jurisdikcijama. Odjel Podatci o nadzoru banaka u glavnoj upravi Statistika odgovoran je za prikupljanje podataka od nacionalnih nadležnih tijela.

Nacionalna nadležna tijela učitavaju podatke, koji se temelje na provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju, uključujući prošireni FINREP, u sustav SUBA (*Supervisory Banking data system*) u formatu XBRL. Po uspješnom primitku i učitavanju datoteke u sustav SUBA (drugim riječima, datoteka je u skladu s EBA-inim i ESB-ovim pravilima za pohranu) sustav počinje ocjenjivati podatke automatskim provođenjem sveobuhvatnog skupa validacijskih provjera.

Riječ je o dvjema vrstama provjera. Prvo, validacijskim pravilima za format XBRL uglavnom se provjeravaju dosljednost i točnost podataka u određenom modulu. Njih **EBA redovito objavljuje**. Drugo, ESB primjenjuje provjere potpunosti, kojima se otkriva ako izvještajni modul ne sadržava neki predložak ili ga neočekivano sadržava. Kada dođe ispravak, ponavljaju se opisani redoviti prijenos i provjera kvalitete podataka. Osim tih dviju vrsta provjera, ESB provodi dodatne provjere unutar okvira ocjene kvalitete podataka.

Podatci iz regulatornog izvješčivanja šire se interno i eksterno. U skladu s EBA-inom odlukom o izvješčivanju EBA-e od strane nadležnih tijela, podatci prema provedbenom tehničkom standardu na najvišoj razini konsolidacije, za uzorak institucija koji EBA objavljuje na svojim mrežnim stranicama, odmah se po primitku (eksterno širenje) šalju EBA-i. Primjenjuje se slijedni pristup kako bi se izbjeglo da nacionalna nadležna tijela dostavljaju podatke dvaput, ESB-u i EBA-i, te kako bi se osiguralo da su baze podataka nacionalnih nadležnih tijela, ESB-a i EBA-e potpuno usklađene.

Podatci prema provedbenom tehničkom standardu primljeni u sustav SUBA interno su dostupni unutar SSM-a u različitim formatima i alatima (interno širenje). Svake se noći svi moduli koji su preko dana stigli u sustav SUBA i odnose se na značajne institucije i [prioritetne manje značajne institucije](#) pretvaraju u tablice u Excelu i učitavaju u sustav upravljanja informacijama SSM-a. Tim postupkom omogućuje se nadzornicima da podatcima pristupe dan nakon što podaci stignu u ESB. Nadalje, svi pokazatelji rizika za značajne institucije odmah se posuvremenjuju kad god u sustav SUBA stigne barem jedan modul koji utječe na izračune.

Ocenjivanje kvalitete podataka

Dostupnost primjerenih i kvalitetnih podatka ključna je kako za nadzirane institucije tako i za nadzorna tijela. Kvaliteta podataka i sposobnost agregiranja podataka na razini društva ključni su pred uvjeti dobrog odlučivanja koje je prilagođeno riziku odnosno odgovarajućeg upravljanja rizicima. Nacionalna nadležna tijela odgovorna su za prvu ocjenu kvalitete podataka. Osim skupa usklađenih validacijskih provjera (npr. EBA-inih validacijskih pravila za podatke u formatu XBRL prema provedbenom tehničkom standardu) koje se provode na nacionalnoj razini, nacionalna nadležna tijela mogu primjenjivati dodatne metode za poboljšanje kvalitete dostavljenih podataka. ESB je odgovoran za drugu ocjenu podataka, koja se sastoji od dodatnih provjera, od kojih se neke mogu provesti samo na cijelom skupu podataka, na primjer usporedne analize u odgovarajućim skupinama, provjere vjerodostojnosti i usporedbi među državama. Nacionalna nadležna tijela s institucijama rješavaju pitanja pogrešaka ili dvojbi u pogledu vjerodostojnosti, koja su proizšla iz druge ocjene kvalitete.

Ocjena kvalitete podataka u ESB-u provodi se na temelju određenog skupa kriterija.

- **Točnost:** blizina dostavljene vrijednosti temeljnom nadzornom pojmu. U okružju nadzorne statistike točnost se tumači kao odsutnost pogrešaka i potpuno podudaranje dostavljenih vrijednosti s temeljnim pojmovima za svaku točku podataka.
- **Pouzdanost:** blizina revidirane vrijednosti određene točke podataka početnoj objavljenoj vrijednosti. Taj kriterij zasniva se na određenju značajnih ponovnih dostavljanja i ocjenjuje se studijama o ponovnim dostavljanjima.
- **Potpunost:** dostupnost traženih informacija. Provjere potpunosti provode se kako bi se otkrile eventualne informacije koje nedostaju.

- **Dosljednost:** postojanje logičnih odnosa među različitim podskupovima podataka (npr. u različitim predlošcima), njihova usklađenost s glavnim podatcima povezanim s institucijom te s drugim objavljenim podatcima.
- **Vjerodostojnost:** provjere se provode kako bi se u dostavljenim podatcima otkrile netipične vrijednosti. To se postiže pregledom vremenskih serija varijable kako bi se ocijenilo odstupaju li vrijednosti bitno od uobičajenog obrasca odnosno jesu li iznimno visoke ili niske u usporedbi s vrijednostima za usporedive institucije.
- **Pravodobnost:** vremenski odmak između datuma na koji je nacionalno nadležno tijelo dostavilo podatke ESB-u i datuma na koji je to trebalo učiniti.

Na temelju tih kriterija glavna uprava Statistika priprema različite prikaze i izvješća, uključujući tromjesečno izvješće o kvaliteti podataka prema provedbenom tehničkom standardu za svaku značajnu instituciju. Glavna uprava Statistika šalje izvješća o kvaliteti podataka nacionalnim nadležnim tijelima i obavješćuje ih o kretanjima. Primatelji su izvješća, kojima se prati kvaliteta podataka, zajednički nadzorni timovi. Ako je izvješća vidljivo da postoje bitni problemi povezani s kvalitetom podataka i ako zajednički nadzorni tim, nakon što se provede proporcionalna analiza, otkrije povrede regulatornih zahtjeva, on poduzima nadzornu radnju. Ta nadzorna radnja može biti operativni akt koji je naslovljen na nadzirani subjekt ili zahtjev za sastanak s rukovodstvom institucije. Umjesto toga, zajednički nadzorni tim može Nadzornom odboru i Upravnom vijeću predložiti upotrebu [nadzornih ovlasti](#). Osim toga, rezultati će se vjerojatno uključiti u procjenu rizika nadziranog subjekta radi daljnje analize.

4.4. Procjena prikladnosti članova upravljačkih tijela (procjena sposobnosti i primjerenosti)

4.4.1. Ciljevi

Upravljačko tijelo institucije mora biti prikladno kako bi obavljalo svoje dužnosti i njegov sastav treba pridonositi učinkovitom upravljanju institucijom i uravnoteženom odlučivanju. To neće utjecati samo na sigurnost i pouzdanost same institucije nego i na širi bankarski sektor jer jača povjerenje javnosti u one koji upravljaju finansijskim sektorom europolučja.

Glavnu odgovornost za odabir i imenovanje pojedinaca koji ispunjavaju zahtjeve za sposobnost i primjerenost (dalje u tekstu: prikladnost) u upravljačka tijela snose nadzirani subjekti. Moraju provesti vlastitu dubinsku analizu i ocijeniti članove upravljačkog tijela, i to ne čine samo prije imenovanja, nego kontinuirano (npr. u slučaju da se bitno promijene odgovornosti člana upravljačkog tijela). Nadzirani subjekti pritom moraju osigurati potpuno transparentnu suradnju osoba čija se prikladnost ocjenjuje.

4.4.2. Područje primjene

ESB je odgovoran za odlučivanje o prikladnosti svih članova upravljačkih tijela u funkciji upravljanja (izvršni direktori) i nadzornoj funkciji (neizvršni direktori) u svim institucijama koje izravno nadzire (značajne institucije), bez obzira na to je li riječ o kreditnim institucijama ili (mješovitim) finansijskim holdinzima, a u slučaju izdavanja odobrenja za rad ili stjecanja kvalificiranih udjela i u manje značajnim institucijama. Za redovita imenovanja u manje značajnim institucijama (tj. kada nije riječ o izdavanju odobrenja za rad ili stjecanju kvalificiranih udjela) odgovorna su nacionalna nadležna tijela.

ESB ima ulogu „čuvara”. Njegova je zadaća osigurati da značajni nadzirani subjekti ispunjavaju zahtjev da imaju pouzdan sustav upravljanja, uključujući zahtjeve za primjereno i sposobnost osoba odgovornih za upravljanje institucijama. Osim toga, ESB je izravno odgovoran za izvršavanje nadzornih ovlasti dodijeljenih nacionalnim pravom koje nisu izričito propisane pravom EU-a u vezi s odobravanjem imenovanja nositelja ključnih funkcija u značajnim institucijama pod uvjetima i u okviru iz nacionalnog prava.

4.4.3. Pravni okvir

CRR

članci 88., 91. i 121. CRD-a
članci 4., 6. i 9. uredbe o
SSM-u

U provedbi svojih nadzornih zadaća ESB primjenjuje mjerodavno pravo EU-a, a kada se ono sastoji od direktiva, primjenjuje nacionalno zakonodavstvo kojim su prenesene te direktive. Zahtjevi povezani s prikladnošću ukratko su objašnjeni u direktivi o kapitalnim zahtjevima. U direktivi se suštinski govori o standardima sposobnosti i primjerenošći, ali ona ne sadržava pojedinosti o različitim kriterijima i u njoj se ne određuju povezani nadzorni postupci (npr. prethodno odobrenje nadzornog tijela za imenovanje ili naknadna obavijest nadzornom tijelu o imenovanju).

ESB će stoga u odlučivanju o sposobnosti i primjerenošći u sklopu SSM-a primjenjivati materijalnopravne zahtjeve za sposobnost i primjerenošć propisane obvezujućim nacionalnim pravom kojim se prenosi direktiva o kapitalnim zahtjevima. Budući da su zahtjevi za sposobnost i primjerenošć u direktivi o kapitalnim zahtjevima minimalna razina usklađenosti, 19 država europodručja prenijelo ih je u nacionalno pravo na različite načine. Dio država proširio je zahtjeve u odnosu na direktivu o kapitalnim zahtjevima.

Osim nacionalnog prava, ESB postupa u skladu s EBA-inim smjernicama o prikladnosti i EBA-inim smjernicama o internom upravljanju. Tim je smjernicama nacionalnim nadležnim tijelima i ESB-u ostavljen prostor da podrobnije odrede zahtjeve. U procjenama sposobnosti i primjerenošći ESB uzima u obzir definicije i pojmove iz tih smjernica.

Regulatorne zahtjeve u praksi moraju provoditi nadležna tijela kada procjenjuju prikladnost članova upravljačkog tijela institucije. Kako bi se osigurala dosljednost u primjeni pravnih zahtjeva, usporedno s razvojem zajedničkih nadzornih praksi i postupaka potrebno je razjasniti tumačenje tih zahtjeva.

U te je svrhe ESB, zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima, razvio politike povezane s kriterijima sposobnosti i primjerenosti te nadzornu praksu i postupke kojima se detaljnije objašnjava kako SSM u pojedinačnim slučajevima primjenjuje direktivu o kapitalnim zahtjevima i EBA-ine smjernice. Tim se politikama ne dovodi u pitanje nacionalno pravo i u skladu su s EBA-inim smjernicama. Ako ne postoji suprotno obvezujuće nacionalno pravo, ESB i nacionalna nadležna tijela moraju postupati u skladu s tim politikama. Nacionalna nadležna tijela složila su se s tim da, u mjeri u kojoj je to moguće, tumače i razvijaju nacionalno pravo u skladu s tim politikama.

Spomenute ESB-ove politike i nadzorne prakse detaljnije se objašnjavaju u ESB-ovu Vodiču o procjenama sposobnosti i primjerenosti, koji je dostupan na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#).

4.4.4. Kriteriji procjene

Sposobnost i primjerenost članova upravljačkih tijela procjenjuje se na temelju sljedećih pet kriterija: 1) iskustvo, 2) ugled, 3) sukobi interesa i neovisnost, 4) mogućnost posvećivanja dovoljno vremena i 5) kolektivna prikladnost.

Načelo proporcionalnosti primjenjuje se u cijelom postupku procjene sposobnosti i primjerenosti, što znači da primjena kriterija prikladnosti mora biti razmjerna veličini subjekta i vrsti, opsegu i složenosti njegovih poslova te položaju na koji se netko imenuje. Zbog primjene načela proporcionalnosti ne smiju se sniziti standardi prikladnosti, ali može se primijeniti diferenciran pristup u postupku procjene ili primjeni kriterija prikladnosti (npr. kad je riječ o razini ili područjima znanja, vještina i iskustva odnosno o mogućnosti posvećivanja dovoljno vremena koja se traži od članova upravljačkog tijela u njihovoj funkciji upravljanja i članova upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji). Prema tome, procjena se u svim slučajevima zasniva na individualnoj analizi i prosudbi nadzornog tijela.

Iskustvo

Članovi upravljačkog tijela moraju imati dovoljno znanja, vještina i iskustva za ispunjavanje svojih funkcija. „Iskustvo“ se ovdje upotrebljava u širem značenju i obuhvaća praktično profesionalno iskustvo stečeno na prijašnjim položajima i teorijsko iskustvo (znanje i vještine) stečeno obrazovanjem i stručnim usavršavanjem.

Od svih članova upravljačkog tijela očekuje se da imaju barem osnovno teorijsko iskustvo na području bankarstva koje im omogućuje da razumiju aktivnosti i glavne rizike institucije. Razina i vrsta iskustva koje se traži od člana upravljačkog tijela u funkciji upravljanja može se razlikovati od one koja se traži od člana upravljačkog tijela u nadzornoj funkciji, posebno ako te dvije funkcije obavljaju dva posebna tijela. Na temelju važnih čimbenika, npr. vrste funkcije, naravi, veličine i složenosti subjekta

te drugih čimbenika koje je potrebno uzeti u obzir, može se ocijeniti da je potrebno dodatno iskustvo.

Ugled

Članovi upravljačkog tijela moraju uvijek imati dobar ugled radi osiguravanja dobrog i razboritog upravljanja nadziranim subjektom. Budući da neka osoba ima ugled ili ga nema, u zahtjevu povezanim s ugledom ili pri ocjenjivanju zahtjeva povezanog s ugledom, koji bi se za sve institucije trebali provoditi jednako, ne može se primjenjivati načelo proporcionalnosti.

Smatra se da odabrani kandidat uživa ugled ako nema suprotnih dokaza ni razloga za osnovanu sumnju u njegov ili njezin ugled. Ako privatno ili profesionalno ponašanje kandidata dovodi u sumnju njegovu ili njezinu sposobnost da osigura dobro i razborito upravljanje kreditnom institucijom, nadzirani subjekt i/ili kandidat trebali bi obavijestiti nadležno tijelo, koje će ocijeniti značajnost tih okolnosti.

Pokrenuti i okončani kazneni ili upravni postupci mogu utjecati na ugled kandidata i nadziranog subjekta, čak i onda kada se kandidat ne imenuje u državi u kojoj su se dogodili relevantni događaji. Postupci koji su u tijeku također mogu utjecati na sposobnost člana upravljačkog tijela da posveti dovoljno vremena svojim funkcijama, tako da ih je potrebno ocijeniti i s obzirom na to.

Sukobi interesa

Članovi upravljačkih tijela trebali bi moći donositi utemeljene, objektivne i neovisne odluke, odnosno neovisno djelovati. Neovisnost mogu ugroziti sukobi interesa.

Nadzirani subjekt trebao bi imati uspostavljene upravljačke politike za utvrđivanje, otkrivanje, ublažavanje, sprječavanje sukoba interesa i upravljanja njima, bilo da je riječ o stvarnim ili mogućim sukobima interesa (odnosno onima koji se mogu razborito predvidjeti) ili pak o onom što javnost tumači kao sukob interesa. Do sukoba interesa dolazi kada ostvarenje interesa člana upravljačkog tijela može nepovoljno utjecati na interes nadziranog subjekta.

Ako je odabrani kandidat u sukobu interesa, to ne mora značiti da ga se ne može smatrati prikladnim kandidatom. Neprikladnim kandidatom smarat će ga se samo ako sukob interesa stvara značajan rizik i ako u skladu s pisanim politikama nadziranog subjekta nije moguće spriječiti, adekvatno ublažiti sukob interesa ili njime upravljati.

Ako se, osim toga, nacionalnim materijalnim pravom propisuju posebni formalni kriteriji neovisnosti za određene članove upravljačkog tijela, „neovisne direktore”, treba poštovati i te kriterije.

Mogućnost posvećivanja dovoljno vremena

Svi članovi upravljačkog tijela moraju moći posvetiti dovoljno vremena obavljanju svojih funkcija u instituciji. Vrijeme koje direktor može posvetiti svojim funkcijama može ovisiti o nekoliko čimbenika, na primjer o broju direktorskih položaja na koje je postavljen (kvantitativna procjena). Osim toga, treba provesti procjenu kvalitativnih čimbenika.

U skladu s CRD-om, broj direktorskih položaja člana upravljačkog tijela značajne institucije ograničen je na jedan položaj izvršnog direktora i dva položaja neizvršnog direktora ili na četiri položaja neizvršnog direktora. Dvije su, međutim, iznimke od tog pravila.

Vrijeme koje direktor može posvetiti svojoj funkciji određuje se kvalitativnim čimbenicima kao što su: 1) veličina i okolnosti subjekata u kojima osoba ima direktorski položaj te vrsta, opseg i složenost njihovih poslova, 2) mjesto ili država u kojoj subjekti imaju sjedište, 3) druge poslovne ili privatne obvezе i okolnosti (npr. sudski postupak u kojem sudjeluje kandidat). U procjeni hoće li odabrani kandidat moći posvetiti dovoljno vremena obavljanju funkcija nadzirani subjekt također bi trebao uzeti u obzir potrebu za kontinuiranim učenjem i razvojem te potrebu za zaštitom od neočekivanih okolnosti. Neočekivane okolnosti ne obuhvaćaju samo krizne situacije povezane s institucijom, nego i okolnosti koje mogu neočekivano utjecati na mogućnost posvećivanja dovoljno vremena (npr. sudski postupci).

Kolektivna prikladnost

Za utvrđivanje nedostataka u kolektivnoj prikladnosti prije svega je odgovoran nadzirani subjekt. Nedostatci se utvrđuju samoprocjenom upravljačkog tijela, na primjer na temelju matrice prikladnosti. Nadzirani subjekt treba prijaviti nedostatke zajedničkom nadzornom timu radi rasprave o tim nedostatcima jer se nadzor kolektivne prikladnosti upravljačkog tijela provodi u sklopu kontinuiranog nadzora upravljanja institucijom. Tijekom prvotne procjene sposobnosti i primjerenosti jedan od kriterija za procjenu kandidata jest pitanje kako će se uklopiti u kolektivnu prikladnost institucije.

Postupak procjene

ESB odlučuje samo o imenovanjima u značajnim kreditnim institucijama osim ako su imenovanja dio postupaka davanja odobrenja za rad ili postupaka povezanih sa stjecanjem kvalificiranih udjela, odnosno zajedničkih postupaka i za značajne i za manje značajne institucije.

Kreditna institucija, ili u iznimnim slučajevima odabrani kandidat, o imenovanju obavješćuje nacionalno nadležno tijelo služeći se nacionalnim obrascima obavijesti. Nacionalno nadležno tijelo o tom obavješćuje ESB te zajedno prikupljaju potrebne informacije, provode procjenu i predstavljaju detaljan prijedlog odluke.

ESB donosi službenu odluku nakon svake procjene sposobnosti i primjerenosti u roku propisanom nacionalnim pravom, ako se nacionalnim pravom propisuje takav rok. U odluci se zaključuje je li odabrani kandidat sposoban i primijeren ili nije. No ESB je ovlašten u pozitivnu odluku uključiti preporuke, uvjete ili obveze. Ako se tim alatima ne mogu na odgovarajući način riješiti dvojbe o prikladnosti kandidata, donosi se negativna odluka. ESB je ovlašten u svakom trenutku isključiti iz upravljačkog tijela značajnog nadziranog subjekta članove koji ne ispunjavaju kriterije prikladnosti.

Nadzirani subjekt, ili u iznimnim slučajevima odabrani kandidat, obavješćuju se o odluci ESB-a. Nadzirani subjekt i odabrani kandidat moraju ispunjavati i sve druge zahtjeve u skladu s nacionalnim pravom, na primjer obvezu registracije u nacionalnom registru, ako je propisana.

Odabrani kandidat ili nadzirani subjekt mogu od Administrativnog odbora za preispitivanja zatražiti da preispita odluku ili je osporiti izravno pred Sudom Europske unije.

4.5. Provedba kontinuiranog nadzora

Kontinuirani nadzor značajnih institucija provode zajednički nadzorni timovi uz potporu horizontalnih odjela ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. Kontinuirani nadzor obuhvaća redovite i *ad hoc* mjere te provedbu programa nadzornog ispitivanja (vidi odjeljak 4.1.) i postupka nadzorne provjere i ocjene (vidi odjeljak 4.6.). Osim toga, zajednički nadzorni timovi osiguravaju koordinaciju s timovima za nadzor na licu mjestra i povezuju se s nacionalnim nadzornim tijelima.

Kontinuirano prikupljaju informacije o instituciji i održavaju kontinuirani nadzorni dialog.

4.5.1. Prikupljanje informacija

članci 10. i 11. uredbe o SSM-u

U postupku kontinuirane procjene profila rizika institucije zajednički nadzorni tim služi se širokom lepezom kvantitativnih i kvalitativnih izvora informacija. Zajednički nadzorni tim je jedinstvena točka pristupa za svu komunikaciju s nadziranim subjektima i drugim nadzornim tijelima u sklopu SSM-a. Koordinator zajedničkog nadzornog tima brine se o distribuciji informacija svim uključenim stranama. Sve informacije pohranjuju se u središnjoj bazi podataka SSM-a ili u sustavu upravljanja informacijama.

Iz pravnih i tehničkih razloga postoje, međutim, iznimke kada je riječ o politici jedinstvene točke pristupa. Za prikupljanje većine kvantitativnih informacija uspostavljena su posebna postupovna pravila. Za redovito izvješćivanje, na primjer COREP i FINREP, upotrebljavaju se postojeće platforme i postupci (vidi odjeljak 4.3.).

Općenito govoreći, ESB može od nadziranih subjekata zahtijevati dostavu dokumenata i primati pisana ili usmena objašnjenja o traženim informacijama. To mogu, na primjer, biti interni podatci i izvješća o poslovanju među kojima su izvješća o rizicima, izvješća o unutarnjoj reviziji, strategije ili poslovni i kapitalni planovi. ESB se u svrhu praćenja određenih tema i rizika može služiti i dodatnim podatcima prikupljenima tijekom nadzornih aktivnosti kao i informacijama iz vanjskih izvora.

4.5.2.

članci 10., 97., 104. i 105.
CRD-a

EBA-ine smjernice o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (EBA/GL/2014/13)

Vođenje kontinuiranog nadzornog dijaloga

Tijekom svakodnevnog nadzora zajednički nadzorni timovi održavaju redovite i *ad hoc* sastanke sa zaposlenicima na različitim razinama hijerarhije u nadziranim subjektima. Vođenje kontinuiranog nadzornog dijaloga ključno je za rano utvrđivanje rizika i pravodobno poduzimanje korektivnih nadzornih mjera. Osim toga, nadzornim dijalogom potiče se zajedničko shvaćanje nadziranih subjekata i nadzornih tijela kada su u pitanju ključni elementi i glavni pokretači ishoda nadzornih postupaka kao što su SREP i nadzorno testiranje otpornosti na stres.

Svi zajednički nadzorni timovi svake godine u sklopu oblikovanja programa nadzornog ispitivanja sastavljaju godišnji raspored najvažnijih sastanaka za svaki nadzirani subjekt. Raspored se može posuvremenjivati tijekom godine. Osim toga, *ad hoc* sastanci mogu se održati na zahtjev nadzornog tijela ili određenog nadziranog subjekta. Neovisno o tome, sastanci između nacionalnih nadležnih tijela i lokalnog rukovodstva institucija na kojima se raspravlja o nadzornim zadaćama koje se ne odnose na SSM mogu se održavati bez sudjelovanja zajedničkog nadzornog tima, ali se zajednički nadzorni tim mora obavijestiti o njima.

Redoviti sastanci održavaju se i s rukovodstvom grupe i s rukovodstvom značajnih društava kćeri. Obično se održi barem jedan sastanak godišnje s glavnim izvršnim direktorom, glavnim direktorom nadležnim za rizike i glavnim finansijskim direktorom te s predsjednikom Nadzornog odbora nadziranog subjekta i voditeljem unutarnje revizije na razini grupe i za važna društva kćeri. Sastanci se mogu održavati i s voditeljima glavnih linija poslovanja te funkcija za usklađenost poslovanja i potporu. Dopunjavaju ih tematski sastanci o stručnim pitanjima.

Kao ključan element nadzornog dijaloga, koordinator zajedničkog nadzornog tima obično organizira sastanak s upravljačkim tijelom institucije. Na tom se sastanku predstavljaju zaključci proizašli iz [SREP-a](#) i razlozi na kojima se zasniva nacrt odluke na temelju SREP-a. To omogućuje instituciji da shvati na koji je način provedeno ocjenjivanje i koja područja treba poboljšati.

ESB povremeno organizira i dodatne sastanke s predstavnicima bankarskog sektora, među kojima su radionice za glavne izvršne direktore o odabranim temama.

4.5.3.

Provedba tematskih provjera u sklopu SSM-a

članak 99. CRD-a
članak 4., članak 6. stavak 1.,
članak 9. stavak 1. i članak 10.
uredbe o SSM-u

ESB provodi tematske provjere o temama koje u pravilu utječu na grupe institucija iz više država koje primjenjuju različite poslovne modele i koje se razlikuju po veličini i složenosti (npr. [tematska provjera o upravljanju i sklonosti preuzimanju rizika](#)). Za tematsku provjeru odabire se uzorak institucija koji omogućuje pouzdanu horizontalnu i usporednu analizu s ciljem stjecanja dragocjenih uvida u strukture rizika koje se javljaju u državama članicama sudionicama. Tematskim provjerama nastoji se postići temeljito znanje o odabranim temama usredotočivanjem na pronalaženje činjenica. Ovisno o temama i nalazima, rezultati tematskih provjera mogu poslužiti za sastavljanje smjernica povezanih s SSM-om, pridonijeti utvrđivanju i/ili poticanju najboljih praksi ili čak dovesti do izricanja kvalitativnih i/ili kvantitativnih mjera pojedinačnim institucijama. Ako je institucija uključena u uzorak za tematsku provjeru, rezultati analize uzimaju se u obzir u njezinu godišnjem SREP-u.

Teme za tematske provjere određuje Nadzorni odbor, koji odobrava nadzorne prioritete za sljedeću godinu, čime utvrđuje teme kojima se treba podrobno baviti. Odjel Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja usklađuje utvrđivanje potencijalnih tema za tematsku provjeru u suradnji s drugim dionicima u sklopu SSM-a među kojima su glavne uprave, zajednički nadzorni timovi i druga poslovna područja ESB-a, horizontalni odjeli nacionalnih nadležnih tijela i međunarodna tijela (npr. EBA i BCBS).

U pismima o daljnjim aktivnostima ili u nadzornim odlukama zajednički nadzorni timovi obavješćuju o dobivenim nalazima ili područjima u kojima su moguća poboljšanja. Ovisno o ozbiljnosti utvrđenih nedostataka može se zahtijevati donošenje akcijskog plana ili posebnih korektivnih mjera. O ukupnim rezultatima tematskih provjera može se obavijestiti i bankarski sektor objavom očekivanja u sklopu SSM-a.

4.5.4.

Periodični postupci regulatorne provjere

CRD
EBA-ine smjernice

Periodične regulatorne provjere su nadzorne dužnosti koje proizlaze iz CRR-a, CRD-a i BRRD-a. Među njima su, na primjer, redovita procjena planova oporavka i [politike primitaka](#) u institucijama, procjena usklađenosti s obvezama objavljivanja u sklopu trećeg stupa i politike raspodjele dividendi.

Svaki je zajednički nadzorni tim, na primjer, zadužen za prikupljanje informacija o politici i praksi primitaka u nadziranoj instituciji i za provođenje smislene analize kojom se procjenjuje usklađenost s mjerodavnim zahtjevima na temelju CRD-a. Ta procjena služi kao ulazni podatak za odluke na temelju SREP-a (vidi odjeljak 4.7.).

Kada je riječ o primjeni dobre politike primitaka i odgovaranju na zahtjeve koje podnose nadzirane institucije, zajednički nadzorni timovi zaduženi su za procjenu zahtjeva za prethodno odobrenje za otklanjanje pretpostavke o značajnom utjecaju zaposlenika (takozvani „odgovarajući zaposlenici“) na profil rizičnosti institucije i zahtjeva za povećanje omjera između varijabilne i fiksne komponente primitaka. U prvom slučaju Upravno vijeće donosi odluku ESB-a utemeljenu na prijedlogu

Nadzornog odbora, u skladu s ESB-ovim procesom odlučivanja. U drugom slučaju, ako se predviđa da će kapitalna osnova i dalje biti čvrsta, u pravilu nije potrebna posebna odluka nadležnog tijela.

Još je jedan primjer odgovornost zajedničkog nadzornog tima za procjenu usklađenosti nadzirane institucije s obvezama objavljivanja u sklopu trećeg stupa koje proizlaze iz CRD-a, CRR-a, EBA-inih smjernica i nacionalnog prava. Zajednički nadzorni tim pritom ne procjenjuje samo dokumente koji se javno objavljuju, nego i interne dogovore i prakse kojima se uređuju odluke i aktivnosti povezane s objavom. Zaključci te procjene također se mogu uzeti u obzir pri donošenju odluke na temelju SREP-a.

4.6. Provedba SREP-a

4.6.1. Okvir SREP-a

članci 97., 98., 104., 105. i 110.
CRD-a

članci 4. i 16. uredbe o SSM-u

Komisijina provedbena uredba
o zajedničkom odlučivanju
(EU/710/2014)

Komisijina delegirana uredba o
djelovanju kolegija supervizora
(EU/2016/98)

provedbeni tehnički standardi o
djelovanju kolegija supervizora
(EU/2016/99)

EBA-ine smjernice o
zajedničkim postupcima i
metodologijama za postupak
nadzorne provjere i ocjene
(EBA/GL/2014/13)

EBA-ino mišljenje o prvom
stupu, drugom stupu i
kombiniranim zaštitnim
slojevima

EBA-ino pojašnjenje o upotrebi
rezultata testiranja otpornosti
na stres na području cijelog
EU-a u sklopu SREP-a

Upute bankama o
neprihodonosnim kreditima

Kao što je određeno CRD-om, zajednički nadzorni timovi u sklopu **SREP-a** najmanje jednom godišnje provjeravaju sustave, strategije, procese i mehanizme u institucijama pod njihovim nadzorom. Horizontalne funkcije odgovorne su za razvoj primjenjive metodologije, provedbu horizontalnih analiza i usklađivanje postupka. Procjena u sklopu SREP-a provodi se kontinuirano. Na njoj se zasnivaju odluke o adekvatnosti razina kapitala i likvidnosti te dodatne nadzorne mjere koje se donose najmanje jednom godišnje i posuvremenjuju prema potrebi.

Proces i metodologija SREP-a u sklopu SSM-a proizlaze iz EBA-inih smjernica o SREP-u i posuvremenjuju se u skladu s njima, pri čemu se uzimaju u obzir i novi propisi. Osim toga, kako bi se održao korak s razvojem praksi u nadzoru banaka, u SREP-u se primjenjuju prevladavajuće prakse u sklopu SSM-a i preporuke međunarodnih tijela, čime se osigurava stalni napredak.

Kontinuirane, prospektivne procjene, utemeljene na načelu proporcionalnosti

Proporcionalnost je ključan element u načinu provedbe SREP-a: učestalost, opseg i temeljitošću SREP-a ovise o razini nadzornog djelovanja koja se smatra potrebnom za instituciju (i koja je službeno utvrđena u programu nadzornog ispitivanja institucije, vidi odjeljak 4.1.3.) s obzirom na njezin profil rizika.

Ishod SREP-a nadzorne su radnje, uključujući mјere povezane s kapitalom i/ili likvidnošću i druge vrste nadzornih mјera. Metodologijom SREP-a u sklopu SSM-a za značajne institucije poštuju se EBA-ine smjernice o SREP-u i uzimaju u obzir najbolje prakse unutar SSM-a te preporuke koje su izdala druga međunarodna tijela. U SREP-u sudjeluju iskusni nadzornici iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. Njegovoj provedbi pridonosi 26 nacionalnih tijela iz 19 država članica. Zajednički objedinjeni IT sustav omogućuje siguran tok informacija među svim nadzornim

tijelima. U potpunosti se iskorištava znanje stručnjaka iz nacionalnih nadležnih tijela i iz ESB-a. Na primjer, procjenu i kontrolu kvalitete podataka obavljaju i nacionalna nadležna tijela i ESB.

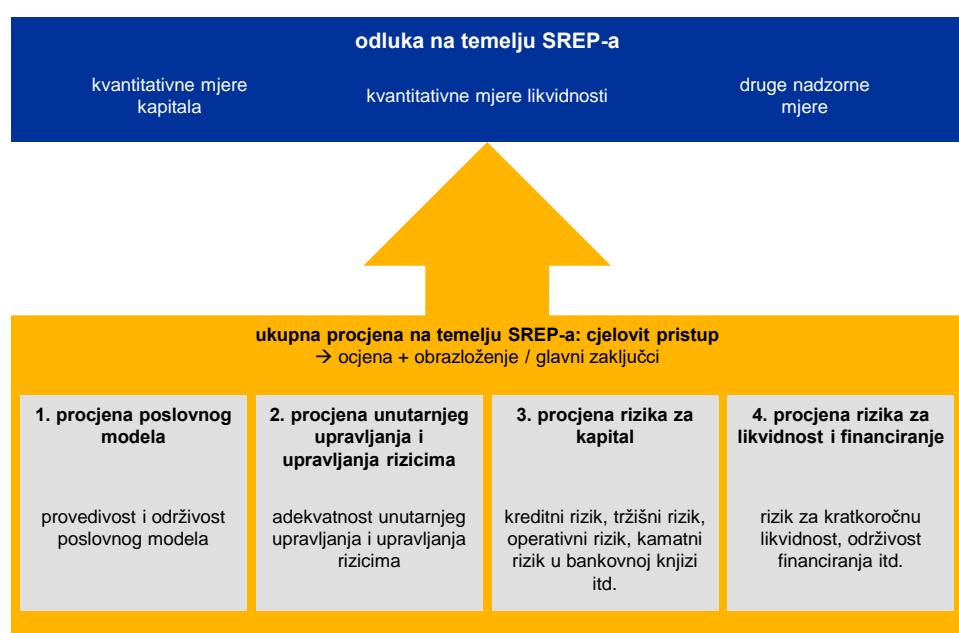
SREP-om se upravlja kao ključnim projektom. Koordinira ga glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV, koja poštuje zajednički vremenski raspored i u potpunosti se služi stručnim znanjem ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, osobito kada je riječ o razvoju metodologije. U tu svrhu surađuje s mrežom stručnjaka te organizira tematske radionice i informativne susrete o pojedinačnim temama. Osim toga, dosljednost procjena u cijelom SREP-u osigurava nekoliko horizontalnih analiza koje provode posebne horizontalne funkcije u glavnoj upravi Mikrobonitetni nadzor IV.

Tijekom cijele godine zajednički nadzorni timovi provode SREP na temelju metodologije SREP-a u sklopu SSM-a i programa nadzornog ispitivanja. Analiza i rezultati procjena, eventualne poduzete bonitetne radnje, izrečene mjere i njihove posljedice evidentiraju se u nadzornom IT sustavu, čime se omogućuje sljedivost i preuzimanje odgovornosti.

Cjelovit pristup

Procjenom u sklopu SREP-a nastoji se steći cjelovita, što vjernija slika profila rizika institucije, pri čemu se uzimaju u obzir rizici i instrumenti za smanjenje rizika. Profil rizika svake institucije višedimenzionalan je i mnogi pokretači rizika međusobno su povezani, što se uzima u obzir pri odlučivanju o mogućim nadzornim radnjama koje bi se mogle poduzeti. Zbog toga pri sastavljanju cjelokupne procjene u sklopu SREP-a i pripreme odluke na temelju SREP-a treba zajedno promatrati četiri ključna elementa SREP-a u sklopu SSM-a (vidi **Sliku 14.**).

Slika 14.
Pregled SREP-a

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Četiri ključna elementa SREP-a u sklopu SSM-a su:

- (i) procjena poslovnog modela i profitabilnosti (prvi element), u kojoj se promatra priroda poslovnog modela institucije i propituje kako bi on mogao nepovoljno utjecati na sposobnost institucije da ostvaruje dobit i raste
- (ii) procjena internog upravljanja i upravljanja rizicima (drugi element), koja se usredotočuje na unutarnju organizaciju institucije i način na koji institucija vodi poslovanje i upravlja rizicima
- (iii) procjena pojedinačnih rizika za kapital (kreditnog rizika, tržišnog rizika, operativnog rizika i kamatnog rizika u bankovnoj knjizi) u uobičajenim i stresnim uvjetima (treći element), koja se uzima u obzir u preliminarnom određivanju kapitala potrebnog za pokrivanje rizika i procjenu adekvatnosti kapitala
- (iv) procjena pojedinačnih rizika za likvidnost i financiranje (kratkoročno i dugoročno) u uobičajenim i stresnim uvjetima (četvrti element), koja se uzima u obzir pri preliminarnom određivanju likvidnosnog zahtjeva u svrhu pokrića rizika i pri procjeni adekvatnosti likvidnosti.

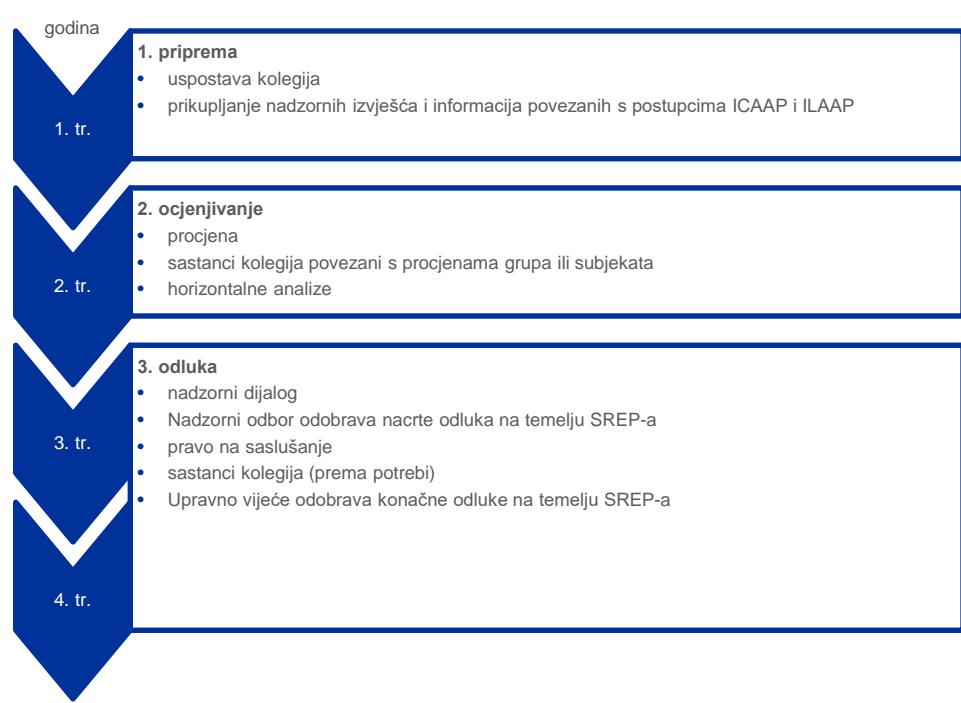
Svaki zajednički nadzorni tim odgovoran je za provedbu SREP-a za subjekte koje nadzire. Na taj način, zahvaljujući detaljnim koracima postupka, može stići najnoviji uvid u održivost subjekta. Koraci SREP-a opisani su u zajedničkom vremenskom rasporedu za SREP u sklopu SSM-a. Zajednički nadzorni timovi obavješćuju se o tom rasporedu svake godine prije početka faze procjene, nakon što ga odobri Nadzorni odbor (vidi **Sliku 15.**).

Raščlamba glavnih faza postupka može se razlikovati ovisno o tome ima li značajna grupa društva kćeri ili značajne podružnice izvan SSM-a. Ako ima, potrebno je uspostaviti kolegij nadzornih tijela (vidi odjeljak 1.4.3.). Ta pojačana suradnja između tijela na razini EU-a i na svjetskoj razini ključna je za jačanje nadzora prekograničnih bankovnih grupa. Kolegiji su stalne, ali fleksibilne koordinacijske strukture koje okupljaju regulatorna tijela koja sudjeluju u nadzoru bankovne grupe. Kolegiji su u praksi mehanizmi za razmjenu informacija između matičnih tijela i tijela domaćina koji omogućuju usklađeno, zajedničko planiranje i provedbu ključnih nadzornih zadaća uključujući aspekte kontinuiranog nadzora. Osim toga, olakšavaju pripremu za izvanredne situacije i postupanje u takvim situacijama. Jedna od temeljnih zadaća nadzornih tijela kao članova kolegija jest donošenje odluka o adekvatnosti kapitala prilagođenog riziku za prekogranične bankovne grupe i njihova društva kćeri u EGP-u.

Kalendar SREP-a i cjelokupni postupak opisan u nastavku temelji se na pretpostavci da ESB ima ulogu konsolidirajućeg nadzornog tijela, odnosno matičnog nadzornog tijela. Kada ESB ima ulogu nadzornog tijela domaćina, možda će se primjenjivati drugčiji vremenski rasporedi i postupci.

Slika 15.

Pojednostavljen kalendar donošenja odluke na temelju SREP-a

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Pristup u trima fazama

Procjena elemenata SREP-a povezanih s rizicima za kapital i likvidnost odvija se u trima fazama koje se odnose na razine rizika i na kontrolu rizika. Procjena elementa SREP-a „poslovni model i profitabilnost” usredotočuje se samo na razine rizika, dok

se u procjeni elementa SREP-a „interni upravljanje i upravljanje rizicima“ uzima u obzir samo kontrola rizika.

Pristup se sastoji od sljedećih triju faza:

- (i) **Prva faza:** prikupljanje informacija i podataka, pri čemu kao glavni izvori služe regulatorna izvješća, ali se upotrebljavaju i informacije prikupljene u tematskim provjerama, dubinskim analizama i na sastancima s rukovodstvom institucije (vidi odjeljak 4.5.3.)
- (ii) **Druga faza:** određivanje automatske preliminarne ishodišne ocjene za razinu rizika i formalna provjera usklađenosti kontrole rizika
- (iii) **Treća faza:** ograničena prosudba nadzornog tijela utemeljena na dodatnim čimbenicima, kojom se uzimaju u obzir specifična obilježja i složenost institucija.

Zajednički nadzorni timovi sastavljaju izvješća o procjeni rizika grupe i izvješća o procjeni likvidnosnog rizika grupe na osnovu svih dostupnih informacija u skladu s kalendarom SREP-a u sklopu SSM-a, ali uzimaju u obzir i sve važne informacije iz razdoblja nakon referentnog datuma. Kada je uspostavljen kolegij, zajednički nadzorni timovi moraju uzeti u obzir i pojedinačan doprinos nadzornih tijela domaćina, kao što je propisano CRD-om.

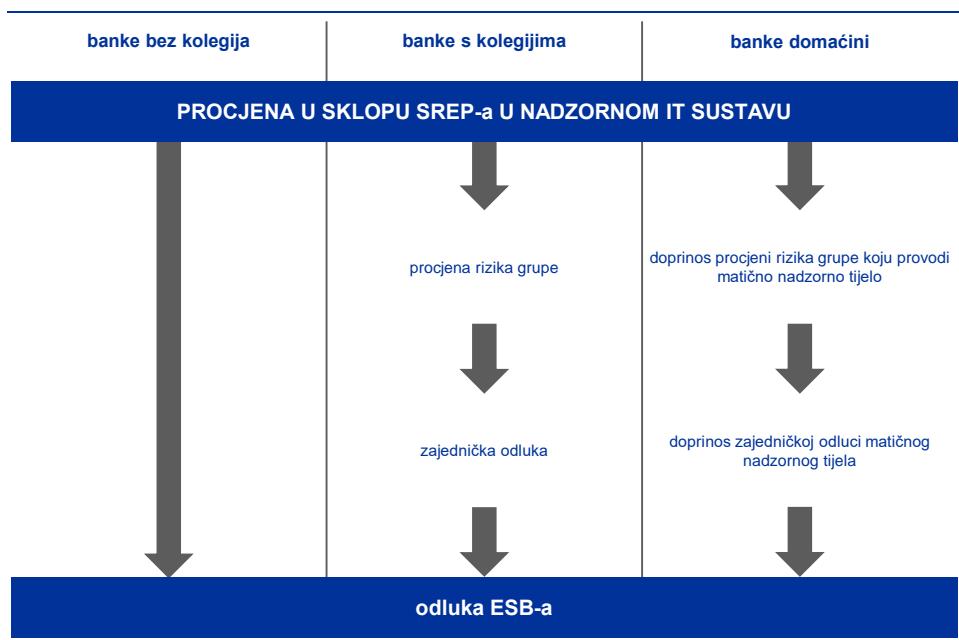

EBA-ine smjernice o okidačima za primjenu mjera rane intervencije (EBA/GL/2015/03)

Zajednički nadzorni timovi sastavljaju preliminarna mišljenja o mjerama povezanim s kapitalom i likvidnošću te kvalitativnim mjerama. U skladu s EBA-inim smjernicama o mjerama rane intervencije, trebaju razmotriti potrebu za mjerama rane intervencije ako institucije koje nadziru ne posluju dobro, zbog čega imaju visok profil rizika.

Slika 16.

Veza između postupka SREP i odluka na temelju SREP-a

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Napomena: Kada je riječ o bankama domaćinima, odlukom ESB-a provodi se dio zajedničke odluke o grupi koji se odnosi na subjekt u sklopu SSM-a

4.6.2. Ukupna procjena i odluka na temelju SREP-a

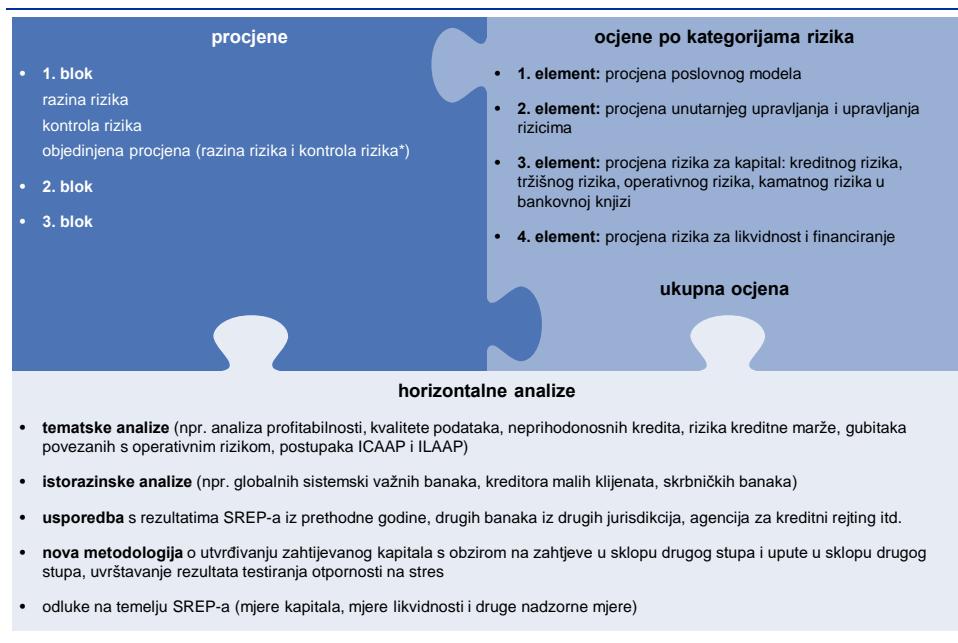
Ukupna procjena u sklopu SREP-a osnova je za odluku zajedničkog nadzornog tima o najprimjerenijim nadzornim mjerama za uklanjanje slabosti institucije. U uobičajenim okolnostima raspored je usklađen s kalendarom SREP-a. U nekim slučajevima, međutim, procjena u sklopu SREP-a, koja se uzima u obzir pri donošenju odluke na temelju SREP-a, treba obuhvatiti i nalaze kontinuiranog praćenja ili bilo koje druge nadzorne aktivnosti, npr. tematske provjere. U tom slučaju zajednički nadzorni tim treba što prije posuvremeniti procjenu u sklopu SREP-a i predložiti donošenje nove odluke na temelju SREP-a.

Za cijelu grupu dostupne su procjene na konsolidiranoj, potkonsolidiranoj ili pojedinačnoj osnovi, u kojima se uzimaju u obzir i stajališta grupe i stajališta društava kćeri. Te procjene služe kao ulazni podatci za odluke na temelju SREP-a.

Rezultati procjena u sklopu SREP-a provjeravaju se u dvije faze. U prvoj kontrolnoj fazi temeljni ili pak cijeli zajednički nadzorni tim redovito raspravlja o rezultatima procjene rizika i preispituje ih. U nadzornom IT sustavu bilježe se moguće izmjene i povezana objašnjenja. U drugoj kontrolnoj fazi posredničke organizacijske strukture ESB-a redovito se obavješćuju o novim rezultatima procjene, koje mogu osporiti. U sklopu godišnjeg ciklusa SREP-a odjel Razvoj metodologije i standarda izrađuje nekoliko horizontalnih analiza kao alat za podršku usporedbi usporedivih institucija i odlučivanju (vidi **Sliku 17.**).

Sliku 17.

Horizontalne analize u sklopu SREP-a: multidimenzionalne analize

Izvor: nadzor banaka ESB-a

U kontinuiranoj procjeni u sklopu SREP-a može se pokazati potreba za nadzornim mjerama koje treba smjesta poduzeti kako bi se otklonile manjkavosti u kreditnoj instituciji. Ti nalazi sažeto se prikazuju u privremenim izvješćima i o njima se pravodobno obavješćuju posredničke organizacijske strukture ESB-a. Ovisno o njihovoj prirodi, šalju se kreditnoj instituciji u obliku operativnog akta ili ih Nadzorni odbor odnosno Upravno vijeće donosi u obliku nadzornih odluka, na primjer posuvremenjene odluke na temelju SREP-a ili odluka kojima se izriču sankcije ili provedbene mjere (u potonjem slučaju zajednički nadzorni timovi surađuju s odjelom Provedba i sankcije). Rezultati tog postupka također pridonose kontinuiranoj procjeni u sklopu SREP-a.

U posljednjoj fazi ciklusa SREP-a zajednički nadzorni tim organizira neformalan dijalog o procjeni u sklopu SREP-a s upravljačkim tijelom nadzirane matične institucije i odgovarajućim društвima kćerima.

Potom zajednički nadzorni tim sastavlja odluku na temelju SREP-a. Kada je riječ o kolegijima nadzornih tijela, zajednički nadzorni timovi također moraju uzeti u obzir pojedinačan doprinos nadzornih tijela domaćina i postići s njima sporazum u skladu s pravnim zahtjevima.

Nacrti odluka na temelju SREP-a zatim se podnose Nadzornom odboru na odobrenje, pri čemu se uzimaju u obzir zakonodavne provjere i provjere kvalitete. Po odobrenju nacrti odluka na temelju SREP-a dostavljaju se nadziranim subjektima, koji imaju priliku očitovati se o njima. Tada počinje dvotjedno razdoblje u kojem institucija ima pravo na saslušanje, kao što je utvrđeno okvirnom uredbom o SSM-u (vidi odjeljak 1.3.3.). Nacrti odluka dostavljaju se nadziranim subjektima na njihovu jeziku ako su odabrali taj jezik za komunikaciju. Osigurana je usklađenost s jezičnim uređenjem i koordinacija jezičnih verzija.

Po završetku razdoblja u kojem institucija ima pravo na saslušanje i nakon ocjene primjedbi nadziranih subjekata nacrti odluka drugi se put podnose Nadzornom odboru, i to u izmijenjenoj verziji ako je potrebno. Zajednički nadzorni timovi značajnih nadziranih grupa s kolegijima šalju članovima kolegija konačne odluke na temelju SREP-a koje je odobrio Nadzorni odbor kako bi dobili suglasnost predstavnika nadzornog tijela domaćina koji je ovlašten za potvrđivanje/odobravanje odluka na temelju SREP-a.

O konačnoj odluci na temelju SREP-a koju je donijelo Upravno vijeće u skladu s postupkom neisticanja prigovora potom se na odgovarajućem jeziku obavješćuje dotična značajna institucija i članovi kolegija. Nakon donošenja odluke adresat može od Administrativnog odbora za preispitivanja zatražiti preispitivanje odluke ili je može osporiti izravno pred Sudom Europske unije (vidi odjeljak 1.3.4.).

Odluke na temelju SREP-a mogu se odnositi na:

kapitalne zahtjeve

- ukupni SREP kapitalni zahtjev koji se sastoji od minimalnih kapitalnih zahtjeva (8 %, od čega je najmanje 56,25 % u obliku redovnog osnovnog kapitala) i dodatnih kapitalnih zahtjeva (zahtjevi u sklopu drugog stupa, samo redovni osnovni kapital)
- zahtjev za kombinirani zaštitni sloj (samo redovni osnovni kapital)

kvantitativne likvidnosne zahtjeve za pojedinačne institucije

druge kvalitativne nadzorne mjere

članci 16., 22. i 24. uredbe o
SSM-u

- sve dodatne mjere koje proizlaze iz uredbe o SSM-u ili drugog primjenjivog prava, a koje mogu uključivati ograničenje ili smanjenje poslovanja, zahtjev za smanjenje rizika, ograničenja raspodjele dividendi ili druge korektivne nadzorne mjere
- daljnje aktivnosti povezane s nadzorima na licu mesta.

Osim toga, instituciji se mogu izreći mjere rane intervencije. Za podrobnije informacije o mjerama rane intervencije, vidi odjeljak 4.9.

[Upute u sklopu drugog stupa](#), koje su dio odluke na temelju SREP-a, služe kao preporuka. [Upute u sklopu drugog stupa](#) izražavaju se kao dodatak na stopu redovnog osnovnog kapitala koji proizlazi iz [EBA-ine posuvremenjene obavijesti o testiranju otpornosti na stres provedenom u cijeloj Europskoj uniji u 2016.](#) i utvrđuje se iznad razine obvezujućih kapitalnih zahtjeva.

Osim što vode kontinuiran dijalog s nadziranim subjektima u sklopu SREP-a, zajednički nadzorni timovi također potiču dijalog s bankarskim sektorom. Na taj način institucije dobivaju jasnu sliku o metodologiji i procjeni rizika te potreban kontekst za planiranje kapitala na temelju tih informacija.

Na kraju ciklusa SREP-a ukupni rezultati objavljaju se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

4.6.3. ESB u ulozi nadzornog tijela domaćina

Ako je ESB nadzorno tijelo domaćin, zajednički nadzorni tim poštuje vremenski raspored i predloške koje je na temelju dogovora pripremilo matično nadzorno tijelo. Konsolidirajuće nadzorno tijelo predsjeda sastancima kolegija i obavešćuje sve članove kolegija o organizaciji takvih sastanaka, o glavnim pitanjima o kojima će se raspravljati i o aktivnostima koje treba razmotriti.

Zajednički nadzorni tim sastavlja barem izvješća o procjeni rizika i procjeni likvidnosnog rizika za nadziranu kreditnu instituciju na temelju dostupnih informacija.

Ta izvješća dostavlja matičnom nadzornom tijelu. Na temelju tih nacrtova izvješća zajednički nadzorni tim oblikuje preliminarna mišljenja o kvantifikaciji kapitala, kvantifikaciji likvidnosti i kvalitativnim mjerama, o kojima se potom raspravlja na sastancima kolegija.

Potom od matičnog nadzornog tijela dobiva konačno izvješće o procjeni rizika grupe i konačno izvješće o procjeni likvidnosnog rizika grupe. Na temelju tih konačnih izvješća sastavlja doprinos SSM-a zajedničkim odlukama koji dostavlja matičnom nadzornom tijelu. Kada ga matično nadzorno tijelo ocijeni, dostavlja nacrt zajedničke odluke zajedničkom nadzornom timu.

Nakon zakonodavne provjere i provjere kvalitete zajednički nadzorni tim podnosi Nadzornom odboru na odobrenje nacrt zajedničke odluke i nacrt ESB-ove provedbene odluke. Odobreni nacrt ESB-ove provedbene odluke dostavlja se nadziranoj kreditnoj instituciji i tada započinje razdoblje predviđeno za saslušanje. Nacrti odluka dostavljaju se nadziranom subjektu na njegovu jeziku ako je odabrao taj jezik za komunikaciju. Zajednički nadzorni tim potom ocjenjuje primjedbe i dogovara se s matičnim nadzornim tijelom o ocjeni očitovanja i izmjenama nacrtova zajedničke odluke. U tu svrhu sudjeluje na sastancima kolegija koje vodi matično nadzorno tijelo.

Kada se postigne dogovor, zajednički nadzorni tim podnosi konačnu zajedničku odluku Nadzornom odboru na odobrenje i nakon toga Upravnom vijeću na donošenje u skladu s postupkom neisticanja prigovora. Po donošenju odluke ESB dostavlja konačnu ESB-ovu provedbenu odluku kreditnoj instituciji i obavještava matično nadzorno tijelo o suglasnosti ESB-a sa zajedničkom odlukom. Matično nadzorno tijelo obavještava matičnu instituciju o zajedničkoj odluci.

4.7.

Kontinuirano praćenje internih modela

 članak 101. CRD-a
članak 16. uredbe o SSM-u

 Vodič o nadzorima na licu mjesata i istragama internih modela

Cilj je kontinuiranog praćenja modela provjeravati usklađenost kreditne institucije s regulatornim zahtjevima povezanimi s internim modelima koji se primjenjuju za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva u skladu s CRR-om. Ti zahtjevi obuhvaćaju zahtjeve koji se tiču osjetljivosti modela na rizike, validacije modela, upravljanja rizikom modela, prilagodbi modela, postupaka povezanih s modelom i usporedne analize modela. ESB treba redovito procjenjivati služi li se kreditna institucija dobro razvijenim, suvremenim tehnikama internih modela. Informacije dobivene na temelju kontinuiranog praćenja modela uključuju se u kontinuiranu procjenu institucije te su ključan čimbenik u odluci na temelju SREP-a.

Kontinuirano praćenje modela pridonosi ispunjavanju zahtjeva iz članka 101. CRD-a, kojim se od nadležnih tijela zahtjeva da redovito, barem svake tri godine, provjeravaju usklađenost institucija sa zahtjevima koji se odnose na interne modele. Taj se zahtjev ispunjava kombinacijom sljedećih dvaju postupaka:

- kontinuiranog praćenja modela koje se prije svega zasniva na pregledima na daljinu, što uključuje sastanke o odabranim temama s nadziranim subjektom

- istraga internih modela, uglavnom u obliku nadzora na licu mesta.

Ako se kontinuiranim praćenjem modela utvrde nedostatci, vjerojatno će biti potrebna podrobnija istraga internih modela kako bi se prikupilo dovoljno dokaza koji će opravdati izricanje nadzornih mjera (kao što je utvrđeno člankom 16. uredbe o SSM-u). Kao krajnje sredstvo, u slučajevima predviđenima mjerodavnim zakonodavstvom, mogu se primijeniti ovlasti za provedbu i sankcije.

Kontinuirano praćenje modela mora se provoditi barem na najvišoj razini konsolidacije grupe u sklopu SSM-a. Ako je matično nadzorno tijelo subjekta grupe s odobrenim modelom izvan Europske unije, potiče se dijalog s matičnim nadzornim tijelom kako bi se poboljšalo kontinuirano praćenje modela.

Kontinuirano praćenje modela stalan je pravni zahtjev (na temelju članka 101. CRD-a). Općenito govoreći, nije potrebno aktiviranje nikakvih okidača da bi ga se opravdalo.

Kontinuirano praćenje modela ima mnogo sastavnih dijelova. Procjene se mogu provoditi učestalošću koja je primjerena za svaki od njih.

Svake godine mora obuhvatiti najmanje sljedeće:

- procjenu usklađenosti kreditne institucije s pravnim zahtjevima, nadzornim uvjetima, ograničenjima, obvezama (npr. korektivnim mjerama) koji su određeni u odlukama ESB-a o odobrenju modela te usklađenosti institucije s provedbenim planovima i svim drugim nadzornim mjerama koje se odnose na model i koje su izrečene instituciji
- prema potrebi, analizu rezultata retroaktivnog testiranja i analizu vremenskih serija za institucije kojima je odobrena upotreba internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik (članak 368. stavak 1. točka (f) i članak 369. CRR-a)
- analizu validacija modela kreditnih institucija
- prema potrebi, procjenu rezultata godišnjeg postupka nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti (članak 78. CRD-a)
- procjenu promjena i proširenja modela koji nisu značajni
- prema potrebi, procjenu drugih internih izvješća institucije o internom modelu.

Kontinuirane aktivnosti praćenja obuhvaćaju i barem jedan posjet na licu mesta ili sastanak s nadzornim tijelom po instituciji. Pregled dokaza kontinuirane primjerenosti postojećih internih modela s obzirom na trenutačnu poslovnu strategiju institucije, planirane promjene modela i drugi projekti u tijeku u instituciji koji su važni za interno modeliranje različitih kategorija rizika mogu, među ostalim, biti na dnevnom redu tog sastanka.

4.8.

Provedba nadzora na licu mjesta

Vodič o nadzorima na licu mjesta i istragama internih modela

Vidi [Vodič o nadzorima na licu mjesta i istragama internih modela](#).

4.9.

Ocenjivanje obavijesti, *ad hoc* i ostalih zahtjeva

U ovom se odjeljku opisuju postupci u skladu s kojima nadzorno tijelo može dati određena odobrenja kreditnim institucijama na njihov zahtjev. Kreditne institucije moraju dostaviti sve potrebne informacije. Zahtjevi moraju ispunjavati nadzorne kriterije propisane mjerodavnim zakonodavstvom, odnosno zakonskim aktima EU-a ili nacionalnim pravom u koje su ti akti preneseni.

4.9.1.

Instrumenti kapitala

Izdavanje instrumenata redovnog osnovnog kapitala

članak 26. stavak 3. i članci od 27. do 29. CRR-a

regulatorni tehnički standardi za kapitalne zahtjeve za institucije (EU/241/2014)

Nadzirani subjekti mogu raspoređiti instrumente kapitala kao instrumente redovnog osnovnog kapitala tek nakon što dobiju odobrenje nadležnog tijela. Kada značajna institucija podnese zahtjev, donosi se pojedinačna nadzorna odluka ESB-a kojom se odobrenje (uvjetno) daje ili uskraćuje.

Nakon što značajna institucija dostavi svu odgovarajuću dokumentaciju, zajednički nadzorni tim provjerava usklađenost dostavljenih informacija s mjerodavnim propisima. Ako su primljene sve potrebne informacije, zajednički nadzorni tim šalje značajnoj instituciji potvrdu o tome da je dostavljena dokumentacija potpuna. Ako je potrebno, zahtjeva dodatne informacije. Potom ocjenjuje usklađenost s mjerodavnim propisima i utvrđuje je li instrument kapitala uvršten u EBA-in popis instrumenata redovnog osnovnog kapitala. Ako instrument nije na EBA-inu popisu, zajednički nadzorni tim prije predlaganja odluke Nadzornom odboru obavješće odjel Nadzorne politike, koji se o tome može posavjetovati s EBA-om.

Odluka se donosi na prijedlog zajedničkog nadzornog tima.

članak 26. stavak 2. CRR-a
regulatorni tehnički standardi
za kapitalne zahtjeve za
institucije (EU/241/2014)

ESB-ova odluka o uvjetima pod
kojim je kreditnim institucijama
dozvoljeno uključiti dobit
tekuće godine ostvarenu
tijekom poslovne godine ili
dubit tekuće godine ostvarenu
na kraju poslovne godine u
redovni osnovni kapital
(ESB/2015/4)

Uključivanje dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine i dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine u redovni osnovni kapital

ESB može odobriti uključivanje dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne
godine ili dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine u redovni osnovni
kapital prije nego što nadzirani subjekt donese službenu odluku kojom se potvrđuje
konačna dobit ili gubitak. U tu svrhu nadzirani subjekt na odgovarajućem predlošku
podnosi službeni zahtjev koji sadržava podatke navedene u prilogu odluci ESB-a o
uvjetima pod kojim je kreditnim institucijama dozvoljeno uključiti dobit tekuće godine
ostvarenu tijekom poslovne godine ili dobit tekuće godine ostvarenu na kraju
poslovne godine u redovni osnovni kapital. Zajednički nadzorni tim ocjenjuje
uskladenost s odlukom ESB-a. Ako se odluka može primijeniti, zajednički nadzorni
tim šalje instituciji obavijest kojom potvrđuje zahtjev.

Ako uvjeti za primjenu odluke ESB-a nisu ispunjeni ili ako institucija podnese zahtjev
za slučaj koji nije obuhvaćen tom odlukom, zajednički nadzorni tim pojedinačno, u
skladu sa standardnim postupkom odlučivanja, ocjenjuje zahtjev za odobrenje za
uključivanje dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine ili dobiti tekuće
godine ostvarene na kraju poslovne godine u redovni osnovni kapital.

članci 77. i 78. CRR-a
članci od 27. do 32.
regulatornih tehničkih
standarda za kapitalne
zahtjeve za institucije
(EU/241/2014)

Smanjenje instrumenata regulatornog kapitala

Na zahtjev nadziranog subjekta ESB može odobriti smanjenje regulatornog kapitala.
Zajednički nadzorni tim prvo provjerava je li institucija dostavila svu potrebnu
dokumentaciju navedenu u delegiranoj uredbi Komisije (EU) br. 241/2014. Zajednički
nadzorni tim oslobođit će instituciju obveze dostavljanja dijela dokumentacije ako su
mu informacije potrebne za ocjenu zahtjeva za odobrenje već dostupne. ESB donosi
pozitivnu ili negativnu odluku o zahtjevu za odobrenje smanjenja regulatornog
kapitala i o njoj obavješćuje instituciju.

Po primitku prvog nadzornog izvješća nakon izdavanja odobrenja zajednički
nadzorni tim provjerava je li iznos prihvatljivog regulatornog kapitala za koji je dano
odobrenje u potpunosti oduzet od odgovarajuće kategorije iskazanog regulatornog
kapitala (u skladu s COREP-om).

Ex post procjena instrumenata dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala

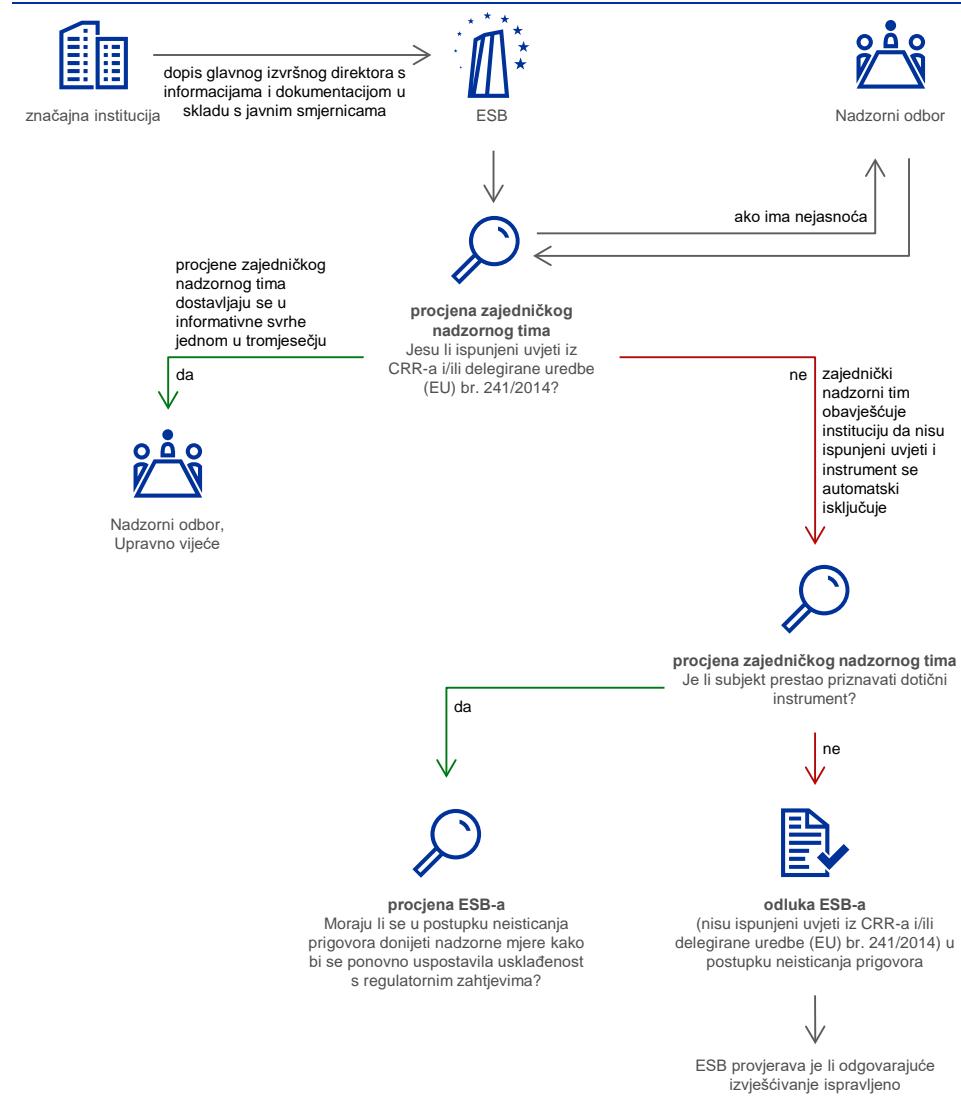
uvodna izjava 75. te članci od
52. do 55., 63. i 65. CRR-a
regulatorni tehnički standardi
za kapitalne zahtjeve za
institucije (EU/241/2014)

CRR-om nije propisana obvezna prethodna suglasnost za instrumente dodatnog
osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Time se, međutim, ne dovode u pitanje
zahtjevi povezani s priznavanjem instrumenata dodatnog osnovnog kapitala ili
dopunskog kapitala u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom. Ako nacionalno
pravo propisuje obvezu ishođenja prethodne suglasnosti, ESB ju je ovlašten dati
nadziranim subjektima. ESB je proveo *ex post* pregled instrumenata dodatnog
osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Pojedinosti se mogu pronaći u [Javnim](#)

smjernicama o provjeri prihvatljivosti instrumenata kapitala kao instrumenata dodatnog osnovnog kapitala ili dopunskog kapitala.

Slika 18.

Odlučivanje u postupku *ex post* procjene instrumenata dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Od značajne institucije očekuje se da pošalje dopis ESB-u čim u svoj dodatni osnovni kapital ili dopunski kapital uključi instrument kapitala na pojedinačnoj, potkonsolidiranoj ili konsolidiranoj osnovi. Taj dopis, kojem se prilaže popratna dokumentacija, treba sadržavati sve potrebne informacije, među kojima je i samoprocjena u odnosu na mjerodavne uvjete iz CRR-a i delegirane uredbe Komisije (EU) br. 241/2014. U roku od šest mjeseci od primitka svih potrebnih informacija zajednički nadzorni tim procjenjuje je li kapitalni instrument koji je uključen u dodatni osnovni kapital ili dopunski kapital subjekta usklađen s uredbom. Ako je taj instrument izdan na tržištu, procjenu i odgovarajuću dokumentaciju

dostavlja EBA-i, koja provodi istorazinsko ocjenjivanje. Zajednički nadzorni tim može zahtijevati bilo koju drugu informaciju koju smatra važnom za potrebe *ex post* procjene instrumenta dodatnog osnovnog kapitala ili dopunskog kapitala.

Kao što je prikazano na **Slici 18.**, ako su uvjeti ispunjeni, zajednički nadzorni tim uvrštava određene bitne podatke o instrumentu u popis koji jednom u tromjesečju dostavlja na znanje Nadzornom odboru i Upravnom vijeću. Ako uvjeti nisu ispunjeni, zajednički nadzorni tim o tom obavješćuje instituciju i instrument se automatski isključuje bez potrebe za izdavanjem nadzorne odluke. Ako banka ne želi promijeniti izvješće u skladu s COREP-om, potrebna je odluka ESB-a. Ako nakon nadzornog dijaloga institucija ne poštuje to isključenje, zajednički nadzorni tim sastavlja nacrt odluke kojim se utvrđuju moguće posljedice u slučaju daljnje neusklađenosti.

Ako zajednički nadzorni tim ne može procijeniti jesu li ispunjeni uvjeti iz CRR-a i delegirane uredbe, predmet će zajedno s EBA-inim mišljenjem uputiti Nadzornom odboru na raspravu, nakon čega će možda trebati donijeti nadzornu odluku.

4.9.2.

Izuzeće od primjene kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva

članci 7. i 8. CRR-a

ESB-ova uredba o uporabi mogućnosti i diskrecijskih prava koja su dostupna prema pravu Unije (ESB/2016/4)

ESB je ovlašten izuzeti instituciju od obveze ispunjavanja bonitetnih zahtjeva iz dijela drugog do dijela petog i dijela osmog CRR-a. Također je ovlašten izuzeti instituciju i sva ili neka od njezinih društava kćeri od obveze ispunjavanja likvidnosnih zahtjeva propisanih dijelom šestim CRR-a te ih nadzirati kao jedinstvenu likvidnosnu podgrupu ako su ispunjeni regulatorni zahtjevi. Na zahtjev nadziranog subjekta ESB donosi pojedinačnu nadzornu odluku kojom odobrava ili odbija izuzeće.

Nadzirani subjekt mora dostaviti službeni obrazac zahtjeva za izuzeće i svu popratnu dokumentaciju u skladu s odredbama [Vodiča ESB-a o mogućnostima i diskrecijskim pravima dostupnim u pravu Unije](#). Zajednički nadzorni tim prvo provjerava odnosi li se zahtjev za izuzeće na mjerodavno zakonodavstvo i sadržava li sve potrebne informacije i popratnu dokumentaciju utvrđenu ESB-ovim vodičem. Ako je primio sve potrebne informacije, nadziranom subjektu šalje potvrdu o primitku dostačne dokumentacije. Ako je potrebno, zahtjeva dodatne informacije.

Zajednički nadzorni tim potom procjenjuje jesu li ispunjeni odgovarajući kriteriji propisani CRR-om i utvrđeni (neobvezujućim) ESB-ovim vodičem. Horizontalne i specijalizirane stručne funkcije ESB-a pružaju potporu u složenim slučajevima. Konačnom odlukom mogu se utvrditi dodatni uvjeti za odobrenje izuzeća.

4.9.3.

Finansijska potpora unutar grupe

članci 19., 20. i 22. do 25. BRRD-a

EBA-in nacrt regulatornih tehničkih standarda o uvjetima za finansijsku potporu grupe (EBA/RTS/2015/08)

EBA-ine smjernice o uvjetima za finansijsku potporu grupe (EBA/GL/2015/17)

Prije sklapanja predloženog sporazuma o finansijskoj potpori unutar grupe značajna institucija mora zatražiti odobrenje ESB-a. ESB odobrava ili zabranjuje predloženi sporazum ovisno o njegovoj usklađenosti s uvjetima koji su propisani BRRD-om i podrobnije utvrđeni EBA-inim regulatornim tehničkim standardima i smjernicama.

Prije pružanja potpore na temelju sporazuma o finansijskoj potpori unutar grupe upravljačko tijelo subjekta grupe koji namjerava pružiti finansijsku potporu obavještuje ESB i EBA-u i dostavlja im obrazloženu odluku i pojedinosti o predloženoj finansijskoj potpori, uključujući primjerak odgovarajućeg sporazuma. Zajednički nadzorni tim ocjenjuje usklađenost sa spomenutim propisima. Osobito provjerava pruža li se finansijska potpora s ciljem očuvanja ili obnavljanja finansijske stabilnosti grupe. Potom, u svrhu postizanja zajedničke odluke, proslijeđuje zahtjev nadležnim tijelima svakog društva kćeri izvan SSM-a koje želi sudjelovati u sporazumu. Također obavještuje Jedinstveni sanacijski odbor proslijeđujući mu odobrene finansijske sporazume grupe i njihove eventualne izmjene, kako bi se ocijenili učinci na mogućnost sanacije grupe.

Potom se donosi konačna odluka.

4.9.4.

Praćenje prijenosa rizika za sekuritizacije

članci 243., 244., 245. i 248. CRR-a

članak 98. stavak 3. CRD-a

EBA-ine smjernice o prijenosu značajnog kreditnog rizika (EBA/GL/2014/05)

EBA-ine smjernice o implicitnoj potpori sekuritizacijskim transakcijama (EBA/GL/2016/08)

CRR-om se utvrđuju uvjeti za priznavanje prijenosa značajnog rizika koji provodi institucija inicijator. EBA-ine smjernice o prijenosu značajnog kreditnog rizika sadržavaju podrobnije pojedinosti o postupku priznavanja.

Institucije inicijatori koje su pokrenule ili namjeravaju pokrenuti postupak strukturiranja sekuritizacijske transakcije i pritom planiraju

- priznati prijenos značajnog rizika u skladu s člankom 243. stavkom 2 ili člankom 244. stavkom 2. CRR-a ili
- zatražiti odobrenje u skladu s člankom 243. stavkom 4 ili člankom 244. stavkom 4. CRR-a

trebaju obavijestiti ESB o svojim namjerama najmanje tri mjeseca prije očekivanog datuma zaključenja transakcije, u skladu s [Javnim smjernicama ESB-a o priznavanju prijenosa značajnog kreditnog rizika](#). Institucija inicijator treba dostaviti i konačnu verziju dokumentacije najkasnije 15 dana nakon datuma zaključenja transakcije.

Na temelju dokumentacije koju je dostavila institucija, zajednički nadzorni tim ocjenjuje transakciju i kreditni rizik prenesen na treće osobe. Također može zatražiti od institucije da dostavi druge informacije koje su mu potrebne za ocjenu transakcije, npr. o posebnim obilježjima pojedinačne transakcije.

Budući da uvjeti za prijenos značajnog rizika moraju biti neprestano ispunjeni tijekom cijelog razdoblja trajanja sekuritizacijske transakcije, ESB također kontinuirano provjerava sekuritizacijske transakcije na koje institucije inicijatori primjenjuju

prijenos značajnog rizika za određivanje kapitalnih zahtjeva. Ako institucije inicijatori za dokazivanje prijenosa značajnog rizika primjenjuju kvantitativna testiranja utvrđena člankom 243. stavkom 2. ili člankom 244. stavkom 2. CRR-a, ESB donosi pojedinačnu odluku samo u slučaju kada sekuritizacija više ne ispunjava uvjete za prijenos značajnog rizika. Ako institucije inicijatori traže suglasnost u skladu s člankom 243. stavkom 4. ili člankom 244. stavkom 4. CRR-a, prijenos značajnog rizika priznat će se tek nakon što ESB donese pojedinačnu odluku.

Člankom 248. stavkom 1. CRR-a uspostavlja se opća zabrana implicitne potpore sekuritizacijama, koja se odnosi na institucije u ulozi inicijatora koje su primijenile članak 245. stavke 1. i 2. CRR-a ili su prodale instrumente iz svoje knjige trgovanja tako da više nisu dužne držati regulatorni kapital za rizike povezane s tim instrumentima, kao i na institucije u ulozi sponzora.

EBA-inim smjernicama o implicitnoj potpori sekuritacijskim transakcijama utvrđuju se pojedinosti o transakcijama koje nisu predviđene ugovornim obvezama institucije sponzora ili institucije inicijatora. Značajne institucije moraju obavijestiti ESB o takvim transakcijama u skladu s [Javnim uputama ESB-a o informacijama o transakcijama koje nisu predviđene ugovornim obvezama institucije sponzora ili institucije inicijatora iz članka 248. stavka 1. Uredbe \(EU\) 575/2013](#).

Na temelju obavijesti koje mu je dostavila značajna institucija,

- ako je institucija izjavila da se pruža implicitna potpora, zajednički nadzorni tim provjerava drži li institucija najmanje toliko regulatornog kapitala za sekuritizirane izloženosti kao da nisu bile sekuritizirane (članak 248. stavak 3. CRR-a)
- ako je institucija izjavila da se ne pruža implicitna potpora, zajednički nadzorni tim provjerava procjenu koju je obavila institucija i, ako se ne slaže s njom, sastavlja nacrt nadzorne odluke.

Naposljetku, ako je institucija pružila implicitnu potporu više od jedanput, ESB također može poduzeti odgovarajuće mјere, kao što je propisano člankom 98. stavkom 3. CRD-a, na primjer zabraniti prijenos značajnog rizika u budućnosti.

4.9.5.

Drugi službeni zahtjevi za odobrenja i obavijesti

uredba o SSM-u
CRD

Osim spomenutih službenih zahtjeva za odobrenja i obavijesti CRR i CRD predviđaju različite slučajeve u kojima je za zahtjev ili obavijest kreditne institucije potrebna odluka ili odgovor ESB-a. Osim toga, službeni zahtjevi za odobrenja i obavijesti mogu biti propisani samo nacionalnim pravom. Za njih je potrebna odluka ili odgovor ESB-a kad god se odnose na područje ESB-ovih zadaća i podupiru nadzornu funkciju u skladu s pravom EU-a. Zajednički nadzorni timovi općenito su zaduženi za provedbu cijelog postupka.

Na zahtjev značajne institucije zajednički nadzorni tim procjenjuje odnosi li se zahtjev za odobrenje na mjerodavno zakonodavstvo i obuhvaća li sve potrebne

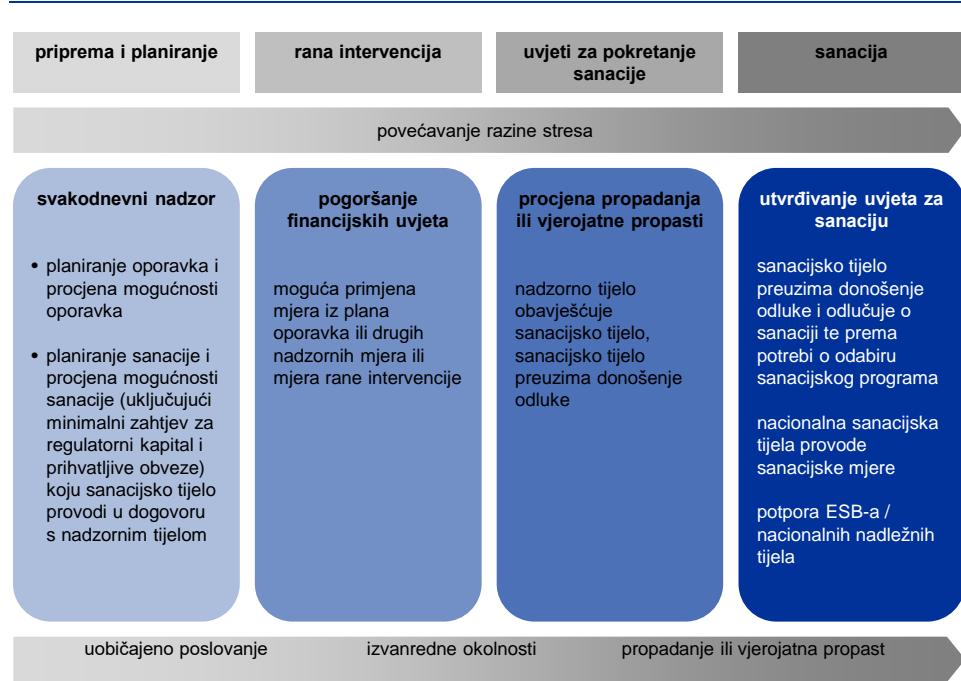
informacije i dokumente. Ako je potrebno, zahtijeva dodatne informacije od institucije. Potom procjenjuje jesu li ispunjeni odgovarajući kriteriji propisani CRR-om, uredbom o SSM-u, okvirnom uredbom o SSM-u i nacionalnim pravom. Horizontalne i specijalizirane stručne funkcije ESB-a pružaju potporu u složenim slučajevima. U konačnoj odluci mogu se utvrditi uvjeti odnosno obveze koji se odnose na prihvatanje zahtjeva za odobrenje.

4.10. Sprječavanje kriznih situacija i upravljanje njima

Okvirom ESB-a za sprječavanje kriza i upravljanje njima potiču se pravodobne i učinkovite reakcije i omogućuju odgovarajući tokovi informacija prije i tijekom kriznog razdoblja. Osim toga, taj okvir omogućuje primjerno odlučivanje u kriznim situacijama i tijekom eventualne sanacije bankovnih grupa. Okvir za upravljanje krizama obuhvaća nekoliko faza koje ovise o konkretnoj situaciji u kreditnoj instituciji. Područje primjene okvira kreće se od osiguravanja dobre pripremljenosti za križ u sklopu kontinuiranog nadzora do uključivanja u donošenje odluka o propasti banaka. Uloga ESB-a u upravljanju krizama u manje značajnim institucijama opisana je u odjeljku 5.4.

Slika 19.

Okvir sprječavanja kriza i upravljanja njima

Izvor: nadzor banaka ESB-a

4.10.1. Dužnosti zajedničkih nadzornih timova

Zajednički nadzorni timovi, u bliskoj suradnji s odjelom Upravljanje krizama, odgovorni su za sprječavanje kriza i upravljanje krizama u različitim fazama. Stupanj uključenosti odjela Upravljanje krizama ovisi o situaciji u kreditnoj instituciji.

Tijekom cijelog postupka odjel Upravljanje krizama pruža stručnu potporu zajedničkim nadzornim timovima i dijeli stručna znanja o, među ostalim, postupcima uspostavljenima u primjenjivom pravnom okviru, ocjenjivanju i operacionalizaciji planova oporavka, te ih savjetuje o temama povezanim sa sanacijom. U sljedećim odjeljcima opisane su različite faze sprječavanja kriznih situacija i upravljanja njima.

4.10.2. Pripremanje oporavka i sanacije

Planiranje oporavka

- članci od 3. do 5., 9., 13., 16., 18. i 30. uredbe o SSM-u
- članci od 5. do 9., od 10. do 18., od 27. do 30. i 32. BRRD-a
- članci 74. i 104. CRD-a
- EBA-ine smjernice o okidačima za primjenu mjera rane intervencije (EBA/GL/2015/03)
- EBA-ine smjernice o uvjetima za finansijsku potporu grupa (EBA/GL/2015/17)
- memorandum o razumijevanju između Jedinstvenog sanacijskog odbora i ESB-a u pogledu suradnje i razmjene informacija

U razdobljima uobičajenog poslovanja jedan od ESB-ovih zadataka koje provode zajednički nadzorni timovi u okviru za upravljanje krizama jest osigurati da značajne institucije sastavljaju i barem jednom godišnje posuvremenjuju podrobne planove oporavka koji se analiziraju i pregledavaju, osobito s obzirom na vjerodostojnost i izvedivost mogućnosti oporavka koje su na raspolaganju. Kada je riječ o planiranju oporavka, ESB ima pravo zahtijevati od nadziranog subjekta da dostavi revidirani plan oporavka u kratkom roku od najviše tri mjeseca ako utvrdi bitne nedostatke ili prepreke u provedbi plana. Ako se revidiranim planom ne rješavaju bitni nedostatci ili prepreke, ESB može zahtijevati od institucije da u plan oporavka unese točno određene izmjene. Ako se izmjenama plana ti nedostatci ili prepreke ne uklanjuju na odgovarajući način, ESB može zatražiti od institucije da utvrdi kojim bi promjenama u poslovanju mogla povećati sposobnost oporavka od krizne situacije.

U sklopu kontinuiranog nadzora zajednički nadzorni tim neprestano prati status nadziranog subjekta imajući na umu načelo proporcionalnosti i provjerava bi li se finansijsko stanje institucije znatno pogoršalo pri prelasku iz uobičajene u kriznu situaciju. Odjel Upravljanje krizama pruža stručnu potporu zajedničkim nadzornim timovima u ocjenjivanju planova oporavka i dalnjim aktivnostima, na primjer sastavljajući upute o horizontalnim temama, osiguravajući dosljedne povratne informacije institucijama i provodeći analize referentnih vrijednosti.

Savjetovanja o sanaciji

- članak 15. BRRD-a

Zajednički nadzorni timovi u suradnji s odjelom Upravljanje krizama imaju savjetodavnu ulogu kada je riječ o sanacijskim planovima i procjenama mogućnosti sanacije koje provodi Jedinstveni sanacijski odbor. ESB se službeno savjetuje s Jedinstvenim sanacijskim odborom o nacrtima sanacijskih planova. Zajednički nadzorni timovi također pružaju pomoć dostavljajući važne informacije za sanacijske planove i procjene mogućnosti sanacije koje provodi Jedinstveni sanacijski odbor.

ESB i Jedinstveni sanacijski odbor surađuju i neformalno, na primjer u sklopu sanacijskih kolegija, čiji je član i ESB. Osim toga, na procjeni zajedničkih nadzornih timova temelji se ESB-ov odgovor na savjete Jedinstvenog sanacijskog odbora povezane s predloženim *ex ante* doprinosima koje bi značajne institucije trebale svake godine uplaćivati u Jedinstveni fond za sanaciju.

4.10.3. Utvrđivanje pogoršanja financijskih uvjeta

Pogoršanje financijskih uvjeta

Kada se utvrdi da su se financijski uvjeti u instituciji pogoršali, zajednički nadzorni tim određuje poduzimanje odgovarajuće nadzorne radnje i intenzivira nadzorne aktivnosti za dotičnu instituciju (npr. provodi podrobnije specifične analize, daje zaduženja za nadzore na licu mjesta, povećava broj zahtjeva za informacije i podatke i slično). Suradnja i razmjena informacija između zajedničkog nadzornog tima i odjela Upravljanje krizama posebno se intenzivira kada zajednički nadzorni tim primijeti da se financijska situacija u nadziranom subjektu bitno pogoršala u kratkom razdoblju ili da se postupno pogoršava, pri čemu je vidljiv jasan trend pogoršanja. Nacionalna nadležna tijela uključena su preko zajedničkih nadzornih timova u kojima sudjeluju.

U skladu s primjenjivim zakonodavstvom i međuinstitucijskim dogovorima, kao što je memorandum o razumijevanju između ESB-a i Jedinstvenog sanacijskog odbora, odjel Upravljanje krizama u suradnji sa zajedničkim nadzornim timom obavješćuje Jedinstveni sanacijski odbor o znatnom pogoršanju financijskih uvjeta određenog nadziranog subjekta ili nadzirane grupe te razmjenjuje stavove i spoznaje s jedinstvenim sanacijskim mehanizmom.

Ispunjavanjem posebnog obrasca za praćenje likvidnosti može se prikupiti minimalan skup informacija o likvidnosti potrebnih za krizne situacije. Obrazac se jednom godišnje provjerava u institucijama i proslijeđuje Jedinstvenom sanacijskom odboru.

Potreba za ranom intervencijom

članak 27. BRRD-a
članci 13. i 20. uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu

Primijeti li zajednički nadzorni tim da se financijska situacija i dalje pogoršava te da u obzir treba uzeti ranu intervenciju, intenzivira se suradnja i razmjena informacija između zajedničkog nadzornog tima i odjela Upravljanje krizama. Suradnja s Jedinstvenim sanacijskim odborom pojačava se u skladu s memorandumom o razumijevanju. Zajednički nadzorni tim u bliskoj suradnji s odjelom Upravljanje krizama pruža internom timu za sanaciju sve dostupne informacije koje je tim odredio kao potrebne za posuvremenjivanje sanacijskog plana i pripremu moguće sanacije institucije. Ako je nadzirani subjekt prisutan u državama članicama izvan europskog područja ili u trećim zemljama, osigurava se interakcija s kolegijima nadzornih tijela i drugim sličnim mehanizmima.

Utvrđivanje propasti ili vjerojatne propasti

Kada zajednički nadzorni tim smatra da institucija propada ili je vjerojatno da će propasti, zajedno s odjelom Upravljanje krizama predlaže osnivanje tima za upravljanje krizama za dotičnu instituciju koji služi kao forum za koordinaciju. Tim sazivaju predsjednik i potpredsjednik Nadzornog odbora ESB-a.

Smatra li ESB da je potrebno utvrditi da institucija propada ili je vjerojatno da će propasti, unaprijed se savjetuje s Jedinstvenim sanacijskim odborom.

Skupina visoke razine osniva se radi praćenja i utvrđivanja mogućih poteškoća povezanih s likvidnošću i solventnošću koje se u slučaju sistemske krize mogu istodobno pojaviti u nekoliko značajnih i manje značajnih institucija.

Koordinacija s tijelima domaćina osigurava se interakcijom s kolegijem nadzornih tijela ili drugim sličnim mehanizmima. Kad god se utvrdi da institucija propada ili je vjerojatno da će propasti, o tome se obavješćuje Jedinstveni nadzorni odbor i, bez neopravdanog odlaganja, odgovarajuća nadležna i sanacijska tijela, nadležna ministarstva, središnje banke i sustavi osiguranja depozita države domaćina u skladu s pravnim okvirom.

Sanacija

Najvažnije odluke u postupku sanacije donose sanacijska tijela, odnosno Jedinstveni sanacijski odbor i nacionalna tijela za sanaciju. Pritom ESB (zajednički nadzorni timovi i odjel Upravljanje krizama) uglavnom ima savjetodavnu ulogu. Kada se utvrdi da institucija propada ili je vjerojatno da će propasti, tim za upravljanje krizama u sklopu SSM-a koordinira pružanje savjeta Jedinstvenom sanacijskom odboru odnosno nacionalnim tijelima za sanaciju u fazi sanacije kao i poduzimanje potrebnih daljnjih aktivnosti, npr. davanja odobrenja za prijelaznu banku i oduzimanja odobrenja za rad institucije ako je potrebno. Zajednički nadzorni tim može pružiti dodatne savjete o mogućim posljedicama različitih mogućnosti sanacije na poslovni model institucije. Odjel Upravljanje krizama koordinira interakciju s Jedinstvenim sanacijskim odborom i nacionalnim tijelima za sanaciju.

4.11.

Nadzorne ovlasti, provedbene mjere i sankcije

članak 124. okvirne uredbe o
SSM-u

Za potrebe provedbe zadaća koje su mu dodijeljene uredbom o SSM-u ESB može poduzeti jednu od sljedećih radnji u svrhu rješavanja poteškoća:

1. upotrijebiti nadzorne ovlasti
2. izravno izreći provedbene mjere nadziranim subjektima ili zahtijevati od nacionalnih nadležnih tijela da upotrijebe svoje nacionalne provedbene ovlasti
3. izreći administrativne kazne ili zahtijevati da nacionalna nadležna tijela pokrenu postupke izricanja sankcija.

4.11.1. Nadzorne ovlasti

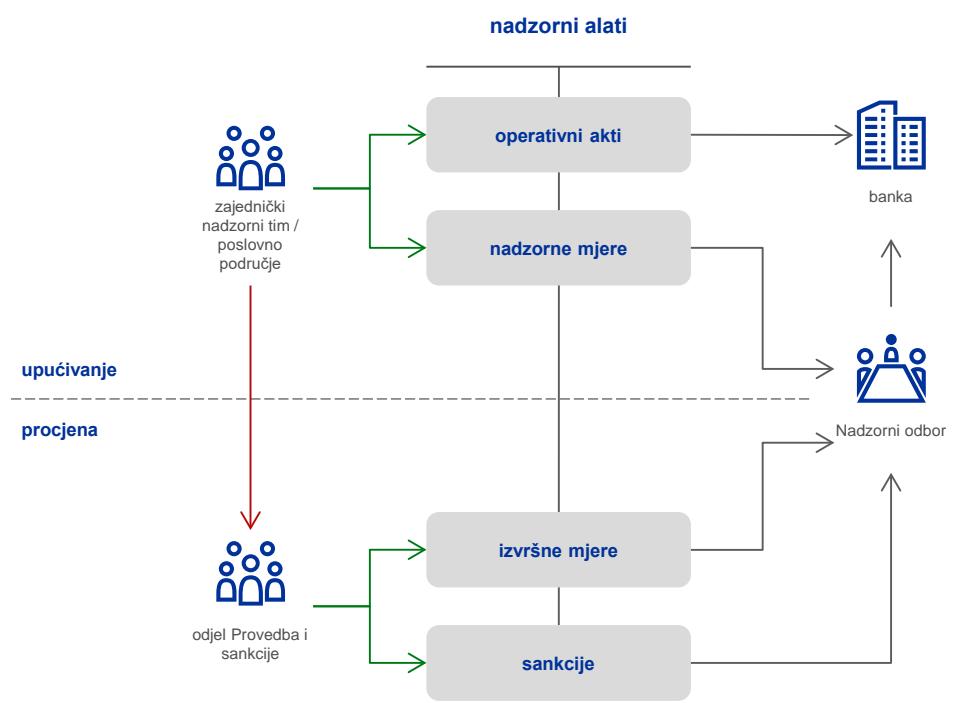
članak 9. stavak 1. i članak 16.
uredbe o SSM-u
članak 64. CRD-a

Ne dovodeći u pitanje druge ovlasti koje su mu dodijeljene, ESB je ovlašten zahtijevati od značajnih institucija, finansijskih holdinga ili mješovitih finansijskih holdinga u državama članicama sudionicama te od značajnih podružnica institucija iz država članica nesudionica da poduzmu potrebne mjere u ranoj fazi u sljedećim slučajevima: 1) ako su povrijeđene nadzorne odredbe; 2) ako ESB ima dokaz da će u sljedećih 12 mjeseci doći do povrede nadzornih odredbi; ili 3) ako sustavi, strategije, rukovođenje, kultura, postupci i mehanizmi dotične institucije te njegov regulatorni kapital i likvidnost ne osiguravaju pouzdano upravljanje institucijom i pokrivenost njezinih rizika.

Nadzornim mjerama nastoje se riješiti sve važne poteškoće koje se pojavljuju u vezi s nadziranim subjektom. Zajednički nadzorni timovi utvrđuju i predlažu odgovarajuće nadzorne mjere koje se donose u skladu s procesom odlučivanja. Oni procjenjuju moguće mjerne s obzirom na njihovu učinkovitost (uzimajući u obzir razinu svjesnosti, sposobnosti i pouzdanosti rukovodećih organa i drugih uključenih zaposlenika), intruzivnost i proporcionalnost te odabiru najprimjerenu mjeru kojom se u razumnom roku može osigurati sigurnost i pouzdanost nadziranog subjekta.

Slika 20.

Raspoređivanje zadataka između odjela Provedba i sankcije te zajedničkih nadzornih timova / poslovnih područja

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Uredbom o SSM-u utvrđuje se popis, koji nije konačan, mogućih nadzornih mjeru koje mogu poduzeti zajednički nadzorni timovi. ESB može poduzeti i druge mjeru

služeći se ovlastima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i drugim izravno primjenjivim propisima EU-a, i to osobito uredbama EU-a.

U slučajevima kada činjenice opravdavaju i provedbu ovlasti za provedbu i/ili sankcije, odgovarajući postupci mogu se voditi usporedno. U iznimnim okolnostima, na primjer u kriznoj situaciji, smješta se obavješćuje odjel Upravljanje krizama, koji se uključuje u postupak.

Praćenje nadzornih radnji

članak 9. stavak 1. i članak 16.
uredbe o SSM-u

Zajednički nadzorni timovi zaduženi su za pravodobnu ocjenu usklađenosti nadziranog subjekta s nadzornim mjerama, preporukama, zahtjevima, odlukama i drugim radnjama (npr. operativnim aktima) koje je utvrdio ESB i moraju pravodobno reagirati u slučaju neusklađenosti s tim mjerama.

Praćenje se odvija, na primjer, nakon nadzora na licu mjesta, pisama o dalnjim aktivnostima, ESB-ovih odluka i preporuka te uključuje i formalne mjere i svakodnevne nadzorne radnje kojima se ispunjavaju nadzorna očekivanja zajedničkih nadzornih timova. Praćenjem nadzornih radnji osigurava se usklađenost nadziranog subjekta s regulatornim okvirom i poduzetim nadzornim mjerama, čime se smanjuje rizik propasti institucije.

Ako nadzirani subjekt ne postupa u skladu s tim mjerama, razmatra se poduzimanje dodatnih radnji. Mogu se poduzeti raznovrsne radnje, od neslužbene komunikacije s nadziranim subjektom ili upotrebe dodatnih nadzornih ovlasti do provedbenih mjera ili sankcija.

4.11.2.

Provedbene mjere

članak 9. uredbe o SSM-u
članci od 25. do 35. i
članak 129. okvirne uredbe o
SSM-u

uredba Vijeća o ovlastima
ESB-a za izricanje sankcija
(EZ/2532/98)

Provedbene su mjere one mjere koje nadležno tijelo poduzima kako bi primoralo određeni nadzirani subjekt odnosno osobu da postupa u skladu s uredbom, nacionalnim pravom kojim se provodi direktiva ili odlukom, čime se osigurava usklađenost s regulatornim ili nadzornim zahtjevima. Provedbene mjere razlikuju se od onih nadzornih ovlasti čiji je cilj osigurati da institucije poduzimaju potrebne mjere u ranoj fazi kako bi riješile odgovarajuće poteškoće povezane s bonitetnim zahtjevima koje propisuje mjerodavno pravo EU-a.

ESB može donijeti provedbene mjere i izreći ih značajnim institucijama kada te institucije kontinuirano ne ispunjavaju obveze na temelju mjerodavnog prava EU-a uključujući ESB-ove nadzorne odluke ili uredbe. Manje značajnim institucijama može ih izreći kada se mjerodavnim ESB-ovim uredbama ili odlukama propisuju obveze manje značajnih institucija prema ESB-u. Odjel Provedba i sankcije odgovoran je za provedbene mjere te stoga sastavlja odgovarajuće dovršene nacrte odluka koje je potrebno donijeti (vidi odjeljak 1.3.).

Provedbene mjere koje su izravno na raspolaganju ESB-u

Periodični penali

Među ovlastima koje su dodijeljene ESB-u uredbom o SSM-u izricanje periodičnih penala može se smatrati provedbenom mjerom. Ti penali ne služe kažnjavanju ili odvraćanju subjekta odnosno osobe. Primjenjuju se kada je povreda još u tijeku, kako bi se subjekt odnosno osobu primoralo na ispunjavanje obveze koju ne ispunjava.

Ako je došlo do povrede ESB-ove uredbe ili odluke, periodični penali mogu se izreći značajnim institucijama te manje značajnim institucijama kada se mjerodavnim ESB-ovim uredbama ili odlukama propisuju obveze manje značajnih institucija prema ESB-u. Periodični penali trebaju biti učinkoviti i poštovati načelo proporcionalnosti. Gornja granica periodičnih penala iznosi 5 % prosječnog dnevnog prometa po danu dok traje povreda, u razdoblju od najviše šest mjeseci.

Pri donošenju ESB-ovih odluka o izricanju periodičnih penala i odluka u kojima se postavljanje nadzornog zahtjeva kombinira s izricanjem periodičnih penala primjenjuje se standardni postupak ESB-a za donošenje nadzornih mjera te se stoga nadzornom subjektu daje pravo na saslušanje.

Drugi alati koji su izravno na raspolaganju ESB-u

Na temelju primjenjivog pravnog okvira, s isključivom svrhom obavljanja svojih zadaća, ESB ima sve ovlasti i obveze koje imaju nacionalna nadležna tijela na temelju mjerodavnog prava EU-a. Prije svega, ako institucija ustrajno krši mjerodavno pravo EU-a, ESB može izravno donijeti mјere koje su na raspolaganju nacionalnim nadležnim tijelima na temelju mjerodavnog prava EU-a, a koje se smatraju provedbenim mјerama u nacionalnom zakonodavstvu kojim se provode mjerodavne direktive. CRD je među glavnim izvorima provedbenih mјera na temelju mjerodavnog prava EU-a. Na primjer, ovisno o provedbi CRD-a, u ovu kategoriju mogu biti uključeni nalozi kojima se od osobe zahtijeva da prekine postupanje i više ga ne ponavlja.

Provedbene mjere koje su neizravno na raspolaganju ESB-u

U opsegu koji mu je potreban za obavljanje zadaća, ESB također može izdavati naputke kojima zahtijeva od nacionalnih nadležnih tijela da upotrijebi provedbene ovlasti koje su im dodijeljene nacionalnim propisima osim propisa kojima se provode mjerodavne direktive EU-a, u skladu s uvjetima propisanima nacionalnim pravom, ako se uredbom o SSM-u te ovlasti ne dodjeljuju ESB-u.

4.11.3. Sankcije

članci 9. i 18. uredbe o SSM-u
članci od 120. do 137. okvirne
uredbe o SSM-u

uredba Vijeća o ovlastima
ESB-a za izricanje sankcija
(EZ/2532/98)

Sankcija je mjera kojom se nadzirani subjekt kažnjava zbog neispunjavanja bonitetnih zahtjeva. Ona je ujedno mjera odvraćanja jer prijetnja (novčanom) kaznom i stvarna primjena tog instrumenta može potaknuti nadzirane subjekte i njihovo rukovodstvo da u budućnosti više ne postupaju u suprotnosti s bonitetnim zahtjevima. ESB je ovlašten za izricanje administrativnih kazni na temelju članka 18. uredbe o SSM-u.

Raspoređivanje ovlasti za izricanje sankcija između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela

ESB može izreći novčane kazne značajnim institucijama koje povrijede izravno primjenjivo pravo EU-a uključujući ESB-ove odluke ili uredbe. Može kazniti i manje značajne institucije za povodu ESB-ovih uredbi ili odluka kojima se tim subjektima propisuju obveze prema ESB-u.

Što se tiče značajnih institucija, u slučaju povreda nacionalnog prava kojim se provode direktive EU-a, povreda koje počine fizičke osobe ili potrebe izricanja nenovčane kazne, ESB može zatražiti da odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo pokrene odgovarajući postupak. Nacionalno nadležno tijelo provodi te postupke i odlučuje o kaznama u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom.

Neovisna istražna jedinica

Kako bi osigurao usklađenost s bonitetnim pravilima i odlukama koje se temelje na tim pravilima, ESB je uspostavio neovisnu istražnu jedinicu u sklopu odjela Provedba i sankcije.

Ta je jedinica odgovorna za istraživanje navodnih povreda izravno primjenjivog prava EU-a, uključujući ESB-ove nadzorne odluke ili uredbe, koje su počinile značajne institucije.

Zadužena je za provedbu službenih istraga, za davanje prava na saslušanje značajnim institucijama i, kada smatra da bi trebalo izreći administrativnu kaznu, za sastavljanje prijedloga konačnog nacrtu odluke koji se podnosi Nadzornom odboru.

Kada radnje povezane sa sankcijama treba poduzeti na nacionalnoj razini (u slučaju povreda nacionalnog prava kojim se provode direktive EU-a, povreda koje počine fizičke osobe ili potrebe izricanja nenovčane kazne), neovisna istražna jedinica sastavlja prijedlog konačnog nacrtu odluke ESB-a kojim se od odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela zahtjeva da pokrene postupak.

Istraga

Kada neovisna istražna jedinica dobije prijavu o navodnoj povredi, ima pravo pokrenuti istragu. U tu svrhu može se služiti ovlastima koje su dodijeljene ESB-u uredbom o SSM-u, i to na primjer zahtijevati dokumente, provjeravati knjige i evidencije, tražiti objašnjenja te voditi razgovore i nadzore na licu mjesta. Također može zahtijevati informacije od nadziranog subjekta i od nacionalnih nadležnih tijela te izdavati naputke kojima zahtijeva od nacionalnih nadležnih tijela da upotrijebe istražne ovlasti koje su im dodijeljene nacionalnim pravom.

Na osnovi dostupnih dokaza procjenjuje opravdanost sumnje u moguću povredu. Neovisna istražna jedinica zatvara predmet ako zaključi da nije došlo do povrede ili da se na temelju dokaza ne može donijeti zaključak.

Saslušanja

Kada neovisna istražna jedinica dovrši istragu, može pokrenuti postupak izricanja sankcija upućivanjem izjave o prigovorima značajnoj instituciji na koju se prigovori odnose. Značajna institucija može se očitovati o činjenicama, o prigovorima neovisne istražne jedinice i o iznosu predviđene kazne. Neovisna istražna jedinica može pozvati značajnu instituciju i na usmenu raspravu.

Sankcije koje donosi ESB

ESB može izreći novčane kazne u visini do dvostrukog iznosa povredom ostvarene dobiti ili izbjegnutog gubitka ili do 10 % ukupnog iznosa godišnjeg prometa značajne institucije u prethodnoj poslovnoj godini.

Prilikom utvrđivanja odgovarajućeg iznosa sankcija ESB slijedi načelo proporcionalnosti. ESB procjenjuje ozbiljnost povrede te sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti predmeta (npr. trajanje povrede, stupanj odgovornosti, razinu suradnje, korektivne mjere koje je donijela značajna institucija, prethodno počinjene povrede). Izrečene kazne moraju biti učinkovite i proporcionalne te odvraćati od ponavljanja povrede.

Objava

Administrativne kazne koje je izrekao ESB objavljaju se na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka. Međutim, odluke se mogu anonimizirati ili se njihova objava može odgoditi 1) ako se utvrdi da je objava osobnih podataka nerazmjerna, 2) ako bi objava mogla ugroziti stabilnost financijskih tržišta ili kaznenu istragu koja je u tijeku i 3) ako bi objava mogla prouzročiti nerazmjernu štetu institucijama odnosno pojedincima o kojima je riječ.

4.11.4.

Mehanizam prijave povreda

članak 23. uredbe o SSM-u
članci od 36. do 38. okvirne
uredbe o SSM-u

ESB je uspostavio mehanizam prijave povreda (odnosno „zviždanja”) koji svakome tko, u dobroj vjeri, ima razloga za sumnju da su nadzirani subjekt ili nadležno tijelo povrijedili mjerodavno pravo EU-a, omogućuje da to prijavi ESB-u. Prema prijavi se postupa kao prema zaštićenom izvještaju, što znači da su svi osobni podatci koji se odnose i na osobu koja je podnijela prijavu i na osobu koja je navodno odgovorna za povredu zaštićeni u skladu s primjenjivim standardima povjerljivosti i zaštite podataka koji su ugrađeni u uredbu (EZ) br. 45/2001. Identitet osobe koja je podnijela zaštićeni izvještaj neće se otkriti bez prethodno pribavljenog izričitog pristanka te osobe, osim ako se takvo otkrivanje zahtjeva sudskim nalogom u kontekstu dalnjih istraga ili naknadnih sudskih postupaka.

Prijava povrede

Za podnošenje prijave „zviždač” može upotrijebiti različite pristupne točke u sklopu SSM-a.

1. Na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka nalazi se mrežni obrazac za podnošenje prijave. Na taj se način prijava izravno proslijeđuje odjelu Provedba i sankcije.
Osim tim posebnim kanalom navodne povrede mogu se prijaviti ESB-u i na drugi način, na primjer u dopisu.
2. I nacionalna nadležna tijela imaju uspostavljene mehanizme za primanje prijava „zviždača” o navodnim povredama.

ESB je odgovoran za prijave povezane sa značajnim institucijama koje su navodno povrijedile mjerodavno pravo EU-a ili nacionalno pravo kojim se provode direktive EU-a koje se odnose na nadzorne zadaće dodijeljene ESB-u. Odgovoran je i za prijave povezane s manje značajnim institucijama koje su navodno povrijedile ESB-ove uredbe ili odluke kojima se tim institucijama propisuju obveze prema ESB-u.

Nacionalna nadležna tijela odgovorna su za prijave koje se tiču navodnih povreda koje su počinile manje značajne institucije osim povreda ESB-ovih uredbi ili odluka kojima se tim institucijama propisuju obveze prema ESB-u.

ESB i nacionalna nadležna tijela međusobno proslijeđuju zaprimljene prijave u skladu sa svojim nadležnostima. Proslijeđivanje se obavlja bez otkrivanja identiteta podnositelja prijave osim ako je ta osoba dala izričit pristanak. ESB također razmjenjuje s nacionalnim nadležnim tijelima informacije o rezultatima dalnjih aktivnosti povezanih s prijavama koje je proslijedio nacionalnim nadležnim tijelima ili ih primio od njih.

Procjena prijave povrede i daljnje aktivnosti

Prijava povrede podrobnije će se procjenjivati 1) ako se odnosi na nacionalno nadležno tijelo, ESB ili nadzirani subjekt i 2) ako se tiče navodne povrede mjerodavnog prava EU-a ili nacionalnog prava kojim se provode direktive EU-a.

Odjel Provedba i sankcije procjenjuje prijave u nadležnosti ESB-a i, ako je potrebno, proslijeđuje informacije sadržane u njima odgovarajućim zajedničkim nadzornim timovima ili drugim poslovnim područjima ESB-a radi poduzimanja dalnjih aktivnosti.

4.11.5.

Kaznena djela

članak 136. okvirne uredbe o SSM-u

ESB-ova odluka o otkrivanju povjerljivih informacija u okviru kaznenih istraživačkih postupaka (ESB/2016/19)

Ako, u provođenju zadaća temeljem uredbe o SSM-u, ESB ima razloga sumnjati da je počinjeno kazneno djelo, tada zahtijeva od odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela da prepusti predmet odgovarajućim tijelima radi istrage i mogućeg kaznenog progona.

4.12.

Procjena prihvatljivosti institucionalnih sustava zaštite i njihovo praćenje

članak 6. stavak 1. i članak 6. stavak 5. točka (c) uredbe o SSM-u

članak 113. stavak 7. CRR-a

ESB-ova smjernica o načelima za koordinaciju procjene i praćenje institucionalnih sustava zaštite za značajne i manje značajne institucije (ESB/2016/37)

Vodič o pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite za bonitetne svrhe

Institucionalni sustav zaštite definira se u CRR-u kao ugovorno ili zakonsko uređenje odgovornosti koje štiti svoje institucije članice i posebno osigurava da, ako je potrebno, imaju likvidnost i solventnost potrebnu radi izbjegavanja stečaja. U skladu s uvjetima propisanima CRR-om, nadležna tijela mogu institucijama članicama institucionalnog sustava zaštite omogućiti izuzeće od odabranih bonitetnih zahtjeva ili dopustiti određena odstupanja, kao što se pobliže utvrđuje u [Vodiču ESB-a o pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite za bonitetne svrhe](#). CRR-om se propisuje da nadležno tijelo može kreditnim institucijama odobriti primjenu pondera rizika od 0 % za izloženosti prema drugim ugovornim stranama koje su članice istog institucionalnog sustava zaštite uz iznimku izloženosti s osnove stavki redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. To je ključna odredba kada je riječ o prihvatljivosti institucionalnog sustava zaštite za bonitetne svrhe. Zajednički kriteriji za procjenu prihvatljivosti institucionalnog sustava zaštite podrobnije su utvrđeni u spomenutom vodiču ESB-a.

U nekim su slučajevima i značajne institucije pod nadzorom ESB-a i manje značajne institucije pod nadzorom nacionalnog nadležnog tijela članice istog institucionalnog sustava zaštite. Ako zahtjev postavi novi institucionalni sustav zaštite sastavljen od značajnih i manje značajnih institucija, ESB i odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo zajedno procjenjuju ispunjava li taj sustav uvjete za povlašten tretman u skladu s CRR-om te, ovisno o tome, može li nadležno tijelo odobriti pojedinačnim članicama tog sustava odgovarajuća dopuštenja i izuzeća. ESB i nacionalno nadležno tijelo odgovorno za izravni nadzor institucionalnog sustava zaštite trebaju uskladiti aktivnosti praćenja kako bi u cijelom SSM-u osigurali dosljednu primjenu kriterija za

procjenu prihvatljivosti institucionalnih sustava zaštite i s time povezanog odobravanja izuzeća. Taj je postupak podrobnije utvrđen u spomenutom vodiču ESB-a.

5. Nadzor manje značajnih institucija

Politiku Europske unije povezanu s bonitetnim nadzorom institucija treba provoditi usklađeno i učinkovito kako bi se jedinstvena pravila za finansijske usluge jednakom primjenjivala na sve institucije u svim uključenim državama članicama i kako bi se nad institucijama provodio nadzor najviše kvalitete bez drugih razmatranja koja nisu bonitetnog karaktera. U vezi s tim ESB je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje SSM-a i provodi nadgledanje funkcioniranja sustava utemeljenog na dužnostima i postupcima propisanim uredbom o SSM-u za ESB i nacionalna nadležna tijela kada je riječ o značajnim institucijama i manje značajnim institucijama.

Premda su za izravni nadzor manje značajnih institucija odgovorna nacionalna nadležna tijela, bliska suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela iznimno je važna za obavljanje ESB-ove zadaće nadgledanja nadzora. Pritom ESB surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima na temelju dodjele odgovornosti utvrđene uredbom o SSM-u.

ESB-u je povjerena dužnost nadgledanja nadzora kako bi se osiguralo da nacionalna nadležna tijela provode nadzorne aktivnosti u skladu s visokim standardima nadzora i u svrhu poticanja usklađenosti rezultata nadzora u sklopu SSM-a. Opća odgovornost za nadgledanje sustava stoga obuhvaća nadgledanje nadzornih praksi i standarda koje primjenjuju nacionalna nadležna tijela (vidi odjeljak 5.1.) te nadgledanje nadzora manje značajnih institucija (vidi odjeljak 5.2.).

Što se tiče nadgledanja sustava, ESB provodi općenito nadgledanje prikupljujući i obrađujući informacije dobivene od nacionalnih nadležnih tijela u vezi s njihovom praksom i odlukama te informacije o finansijskom stanju institucija koje nadziru, u skladu s postupcima utvrđenima uredbom o SSM-u i okvirnom uredbom o SSM-u.

Što se tiče nadgledanja nadzora manje značajnih institucija, ESB obavlja tu dužnost poštujući načelo proporcionalnosti. To znači da provodi aktivnosti vodeći računa o profilu rizika manje značajnih institucija i o mogućem učinku prelijevanja nedostataka koje su utvrdila nacionalna nadležna tijela na cijekupnu stabilnost sustava (vidi odjeljak 5.3.). Stoga je u slučaju malih, dobro vođenih manje značajnih institucija, odnosno onih koje imaju slab učinak na sustav, uključenost ESB-a minimalna. ESB će se intenzivnije uključiti ako se poveća rizičnost manje značajne institucije odnosno njezin potencijalni sistemski učinak.

Suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela može se na primjer pojačati 1) ako su manje značajne institucije rizične odnosno imaju velik potencijalni učinak na finansijsku stabilnost, 2) ako se manje značajne institucije približavaju bilo kojem od kriterija značajnosti zbog kojeg bi mogle doći pod izravan nadzor ESB-a i 3) ako su manje značajne institucije u krizi, uzimajući u obzir ESB-ovu nadležnost za odlučivanje u sklopu zajedničkih postupaka.

Funkcioniranje sustava nadzora nadgleda glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III.

5.1.

Nadgledanje nadzornih praksi nacionalnih nadležnih tijela

članak 6. uredbe o SSM-u
dio VII. okvirne uredbe o
SSM-u

članici od 19. do 21., članak 31.
stavak 1., članak 43. stavak 4.,
članak 52., članici od 99. do
100., 103. i 135. okvirne
uredbe o SSM-u

članak 30. stavci 2. i 7. te
članak 34. stavak 1. uredbe o
jedinstvenom sanacijskom
mehanizmu

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III promiče zajedničku kulturu nadzora u cijelom SSM-u kako bi se osiguralo njegovo dosljedno funkcioniranje. Suradnja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ključan je element te aktivnosti. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III u tu svrhu održava institucijske odnose s nacionalnim nadležnim tijelima i potiče razmjene zaposlenika između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a kao i među pojedinačnim nacionalnim nadležnim tijelima. Ti odnosi imaju oblik multilateralnih foruma u kojima sudjeluju sva nacionalna nadležna tijela, bilateralnih posjeta i kontakata i na razini rukovodstva i na razini stručnog osoblja.

Kada je riječ o multilateralnim forumima, kontakti među višim rukovodstvom podupiru se organizacijom mreže i konferencija na visokoj razini čiji je cilj pomoći Nadzornom odboru u ispunjavanju zadaća povezanih s nadzorom manje značajnih institucija. Međusobni kontakti stručnjaka omogućuju pak raspravljanje o posebnim stručnim temama na radionicama i u radnim skupinama.

Što se tiče bilateralnih kontakata, ESB ih kontinuirano potiče i na razini višeg rukovodstva i na razini stručnjaka s ciljem rješavanja pitanja koja se javljaju u pojedinačnim državama. Provode se na primjer organizacijom posjeta državama, sastanaka u ESB-u i telekonferencijskim sastancima.

Zajedničke nadzorne aktivnosti i razmjene zaposlenika također su oblici bilateralnih kontakata. Kako bi se nadalje poticala dosljedna primjena visokih nadzornih standarda i osnažilo nadgledanje sustava nadzora, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III koordinira razmjene zaposlenika između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela kao i među pojedinačnim nacionalnim nadležnim tijelima te može i surađivati s nacionalnim nadležnim tijelima u sklopu nadzora na licu mjesta (vidi odjeljke 5.2. i 5.4.) u skladu s uredbom o SSM-u. Na temelju zahtjeva nacionalnih nadležnih tijela utvrđuje područja interesa i poduzima odgovarajuće *ad hoc* inicijative. I nacionalna nadležna tijela poduzimaju inicijative i podnose prijedloge za suradnju u sklopu SSM-a kada je riječ o manje značajnim institucijama.

Ti instrumenti pridonose promicanju zajedničke kulture nadzora i omogućuju ESB-u da stekne znanje o nadzornim praksama i o pojedinačnim manje značajnim institucijama, grupama i sektorima manje značajnih institucija. To znanje upotrebljava se za poticanje dosljedne primjene visokih standarda nadzora. Osim toga, spomenuti instrumenti omogućuju koordinaciju i potporu aktivnosti nacionalnih nadležnih tijela u sklopu ciljanih inicijativa za suradnju u slučajevima kada se pojedinačna država suočava s poteškoćama u bankarskom sektoru manje značajnih institucija i/ili u nadzoru tog sektora.

5.2.

Razvoj standarda za nadzor manje značajnih institucija

članak 3. stavak 4., članak 4.
stavak 3. i članak 6. uredbe o
SSM-u

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III procjenjuje nadzorne prakse nacionalnih nadležnih tijela kako bi u bliskoj suradnji s njima utvrdila najbolje prakse, što može

učiniti u obliku utvrđivanja stanja i tematskih provjera. Pritom treba uzeti u obzir obilježja bankarskog sektora te prema potrebi i pravnog okvira u različitim državama. Na temelju utvrđenih najboljih nadzornih praksi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III i nacionalna nadležna tijela mogu razviti zajedničke nadzorne standarde za nadzor manje značajnih institucija. U nekim slučajevima ti zajednički nadzorni standardi mogu se primjeniti i na značajne i na manje značajne institucije, zbog čega je potrebna suradnja s drugim poslovnim područjima u sklopu nadzora banaka ESB-a.

U razvoju zajedničkih nadzornih standarda za nadzor manje značajnih institucija, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III uzima u obzir jedinstvena pravila Europske unije, koja među ostalim obuhvaćaju CRR, CRD, EBA-ine tehničke standarde i smjernice, i procjenjuje potrebu za zajedničkim tumačenjem i zajedničkim stavom u odnosu na manje značajne institucije. Zajednički nadzorni standardi razvijaju se prije svega imajući na umu, s jedne strane, potrebu za poticanjem usklađenog pristupa nadzoru značajnih i manje značajnih institucija te, s druge strane, potrebu da se uzmu u obzir specifična obilježja manje značajnih institucija. Pri razvoju zajedničkih nadzornih standarda ne smije se zaboraviti da bi se trebali primjenjivati u skladu s nacionalnim pravom. Njihova upotreba ne dovodi u pitanje primjenu mjerodavnog prava EU-a i nacionalnog prava.

Na njih se prema potrebi i uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti može upućivati pri donošenju pravnih akata ESB-a, u skladu s uredbom o SSM-u kojom se ESB-u omogućuje donošenje pravnih akata namijenjenih nacionalnim nadležnim tijelima na temelju kojih nacionalno nadležno tijelo obavlja nadzorne zadaće i donosi nadzorne odluke koje se odnose na manje značajne institucije.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III potom prati kako nacionalna nadležna tijela provode zajedničke nadzorne standarde i od njih prikuplja povratne informacije o provedbi zajedničkih standarda. Na temelju toga podnosi izvješća nacionalnim nadležnim tijelima i Nadzornom odboru. Osim toga može predložiti daljnje aktivnosti, na primjer reviziju zajedničkih nadzornih standarda ili donošenje (obvezujućeg) pravnog akta ESB-a ako još nije donesen.

Promjena statusa i preuzimanje izravnog nadzora

članak 6. stavci 4. i 7. te
članak 6. stavak 5. točka (b)
uredbe o SSM-u

članci od 67. do 69. okvirne
uredbe o SSM-u

dio IV. okvirne uredbe o SSM-u

Status institucije može se promijeniti iz manje značajnog u značajni u sljedeća dva slučaja: 1) ako je provedena procjena značajnosti ili 2) ako je ESB preuzeo izravni nadzor (vidi odjeljak 3.2.). Prvo, kada ESB na temelju redovite ili *ad hoc* procjene značajnosti institucija zaključi da manje značajna institucija ispunjava bilo koji od kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija koji su utvrđeni uredbom o SSM-u i okvirnom uredbom o SSM-u, odlučiti će da tu instituciju treba smatrati značajnom.

Drugo, odluka o preuzimanju izravnog nadzora može biti potrebna i kako bi se osigurala dosljedna primjena visokih nadzornih standarda. Stoga ESB u skladu s uredbom o SSM-u može u svakom trenutku, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev nacionalnog nadležnog tijela, odlučiti izravno nadzirati jednu ili više manje značajnih institucija kako bi se osigurala dosljedna primjena visokih standarda nadzora.

dijelovi IV. i VII. okvirne uredbe o SSM-u
članak 96. okvirne uredbe o SSM-u
članak 6. uredbe o SSM-u
ESB-ova uredba o izvješćivanju o nadzornim finansijskim podatcima (ESB/2015/13)

Okvirna uredba o SSM-u sadržava popis, koji nije konačan, čimbenika koje ESB treba uzeti u obzir prije donošenja odluke o preuzimanju izravnog nadzora.

Kada je manje značajna institucija razvrstana među značajne nadzirane subjekte i ESB je odluči izravno nadzirati u skladu s uredbom o SSM-u, opće je pravilo osnovati novi zajednički nadzorni tim za tu instituciju. ESB određuje datum od kojeg će izravno nadzirati instituciju i provodi postupak utvrđen okvirnom uredbom o SSM-u.

5.3.

Pružanje analitičke i metodološke podrške

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima razvija metodologije kojima se postupak nadzorne provjere i ocjene izrađen za značajne institucije prilagođava potrebama i specifičnim obilježjima manje značajnih institucija. Također provodi analizu usredotočenu na manje značajne institucije koja se uzima u obzir u sektorskom praćenju i utvrđivanju rizika.

Vođenje popisa manje značajnih institucija

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III zadužena je za vođenje i posuvremenjivanje popisa manje značajnih institucija koji se objavljuje na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#). Svake godine glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III poziva nacionalna nadležna tijela da provedu koordiniranu, dokumentiranu i sustavnu redovitu procjenu značajnosti subjekata koje nadziru kako bi se te institucije proglašile manje značajnima, potvrđio njihov status manje značajnih institucija ili odlučilo o eventualnoj promjeni njihova statusa. Ta glavna uprava također koordinira *ad hoc* revizije u svrhu posuvremenjivanja popisa manje značajnih institucija u slučaju promjene uvjeta ili potrebe za promjenom statusa institucije zbog nastanka posebnih, specifičnih i iznimnih okolnosti, na primjer spajanja kreditnih institucija, o kojima ju obavješćuje nacionalno nadležno tijelo.

Raspoređivanje manje značajnih institucija u kategoriju prioriteta

Radi provedbe učinkovitog nadzora i prilagodbe ESB-ova sudjelovanja u njemu manje značajne institucije razvrstavaju se u kategorije na temelju svoje intrinzične rizičnosti i utjecaja, odnosno opasnosti koju predstavljaju za finansijsku stabilnost. Cilj je odrediti prioritetnost pojedinačnih manje značajnih institucija na temelju koje će se rasporediti nadzorni resursi u sklopu SSM-a, i u nacionalnim nadležnim tijelima i u ESB-u. Kategorija prioriteta svake manje značajne institucije određuje se najmanje jednom godišnje zajedničkim postupkom u kojem sudjeluju glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III i nacionalna nadležna tijela. Nacionalna nadležna tijela u potpunosti su uključena u postupak razvrstavanja i u dijalog s glavnom upravom Mikrobonitetni nadzor III te pridonose određivanju zajedničke metodologije koja služi za razvrstavanje manje značajnih institucija. Razina intenziteta neizravnog nadzora

manje značajnih institucija koji provodi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III ovisi o kategoriji prioriteta nadzirane institucije.

Postupak nadzorne provjere i ocjene u sklopu SSM-a za manje značajne institucije

Nacionalna nadležna tijela odgovorna su za provođenje postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) za manje značajne institucije, što uključuje ocjenjivanje manje značajnih institucija, procjenu provedbe postupka procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postupka procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP) manje značajnih institucija te donošenje konačnih odluka na temelju SREP-a. Važno je, međutim, da nacionalna nadležna tijela dosljedno primjenjuju metodologiju SREP-a u svrhu poticanja zajedničkog razumijevanja i usklađenog pristupa u sklopu SSM-a koji je utemeljen na najvišim standardima. Stoga metodologija SREP-a razvijena za značajne institucije služi kao referencija u razvijanju metodologije za manje značajne institucije, pri čemu se uzimaju u obzir načelo proporcionalnosti i specifična obilježja manje značajnih institucija. Metodologija uključuje različite stupnjeve pojednostavljenja, ovisno o kategoriji prioriteta manje značajne institucije utvrđenoj procjenom prioritetnosti. Ta kategorija primjereno odražava načelo proporcionalnosti i specifična obilježja manje značajnih institucija.

Određivanje rizika i ranjivosti na razini sustava

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III na temelju nadzornog izvješćivanja te drugih zbirk podataka i statističkih baza podataka koje su dostupne nadzoru banaka ESB-a provodi analize i razvija sustav za utvrđivanje rizika i ranjivosti povezanih s manje značajnim institucijama. Na temelju nadzornih podataka utvrđuje manje značajne institucije ili skupine manje značajnih institucija koje su suočene s povišenom razinom rizika. Redovito procjenjuje trenutačnu situaciju povezanu s rizicima na temelju kvalitativnih procjena dobivenih iz skupova pokazatelja, izvješća i statističkih modela.

Ti podatci služe različitim svrhama, a u analizama se u obzir uzimaju i informacije povezane s drugim aktivnostima, među kojima je i nadgledanje nadzora sektora, koje se provode u sklopu glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III. Analize koje provodi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III pridonose i relevantnim temama povezanim s politikama i makrobonitetnim aktivnostima koje obavljaju glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV i glavna uprava Makrobonitetna politika i finansijska stabilnost.

5.4.

Nadgledanje nadzora manje značajnih institucija i njihova sektora

članak 6., članak 12. stavak 1. i članak 31. stavak 2. uredbe o SSM-u

članci od 96. do 98. okvirne uredbe o SSM-u

ESB-ova smjernica o načelima za koordinaciju procjene i praćenje institucionalnih sustava zaštite značajnih i manje značajnih institucija (ESB/2016/37)

ESB-ova smjernica o pristupu za priznavanje institucionalnih sustava zaštite (ESB/2016/38)

Ne dovodeći u pitanje odgovornost nacionalnih nadležnih tijela za izravni nadzor manje značajnih institucija, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III provodi pristup prilagođen riziku u nadgledanju nadzora manje značajnih institucija i sektora manje značajnih institucija koji provode nacionalna nadzorna tijela, u svrhu stvaranja utemeljenih, pravodobnih stajališta o funkciranju nadzornog sustava u sklopu SSM-a. Također u obavijestima o pogoršanju finansijskog stanja te u zajedničkim postupcima pravodobno i učinkovito iznosi stajališta o pojedinačnim slučajevima nadzora. Pritom blisko surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima te se u provedbi aktivnosti nadgledanja nadzora oslanja na informacije dobivene od njih. Na taj način pridonosi ostvarenju zajedničkog cilja postizanja dosljednih rezultata nadzora i stabilnosti bankarskog sektora u državama članicama sudionicama. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III provodi i tematske provjere u svrhu utvrđivanja i poticanja visokih standarda nadzora. Aktivnosti se uglavnom provode na daljinu, ali u posebnim slučajevima ESB se može pridružiti nadzorima na licu mjesta.

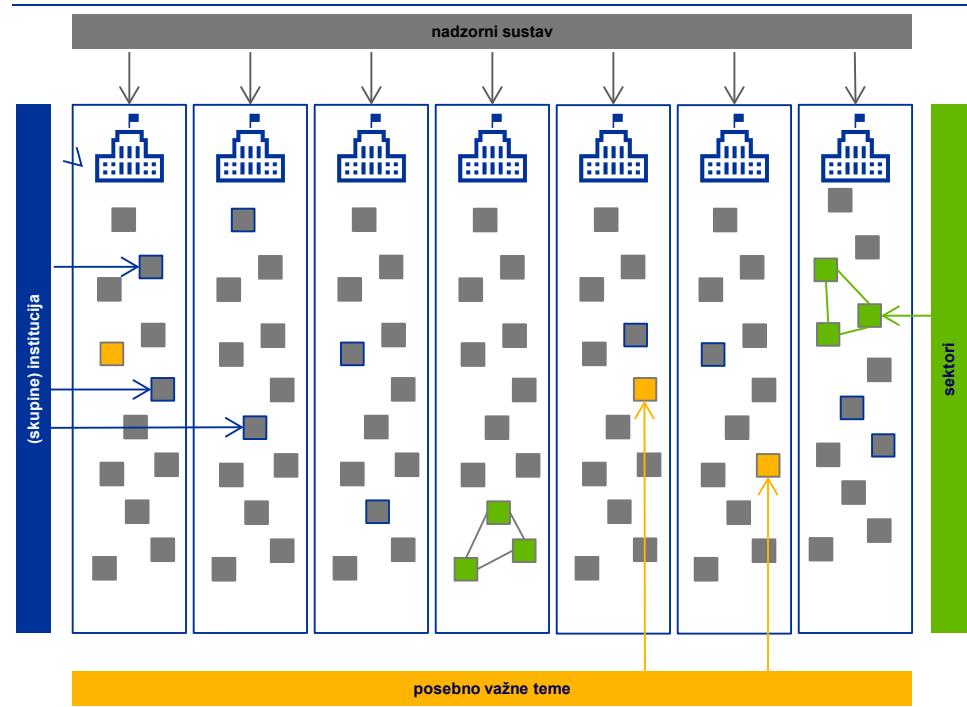
Intenzitet nadgledanja nadzora pojedinačnih institucija i sektora određuje se na temelju pristupa prilagođenog riziku koji je usklađen s načelom proporcionalnosti. Taj pristup temelji se na metodologiji utvrđivanja prioriteta u skladu s kojom se manje značajne institucije i sektori manje značajnih institucija razvrstavaju ovisno o rizičnosti i sistemskom utjecaju, prema čemu se potom određuje raspodjela nadzornih resursa. Aktivnosti nadgledanja nadzora imaju oblik redovitih procjena koje se provode u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima kako bi se u potpunosti iskoristio učinak sinergije. Osim toga, kada je riječ o prioritetnim manje značajnim institucijama, ESB procjenjuje značajne nadzorne postupke nacionalnih nadležnih tijela te nacrte značajnih odluka.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III nadgleda nadzor manje značajnih institucija u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima na sljedećim trima razinama: nadgledanje nadzora pojedinačnih institucija, nadgledanje nadzora sektora i tematske provjere (vidi **sliku 21.**).

Ne dovodeći u pitanje odgovornost nacionalnih nadležnih tijela za upravljanje krizama, ako je neka manje značajna institucija u krizi, suradnja između glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III i nacionalnog nadležnog tijela može se dodatno intenzivirati. Time se posebno nastoji osigurati da nacionalna nadležna tijela pravodobno poduzmu potrebne mjere kako bi se sagledale moguće posljedice za druge institucije na razini cijelog SSM-a.

Slika 21.

Tri razine nadgledanja nadzora manje značajnih institucija

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Nadgledanje nadzora manje značajnih institucija

Kako bi učinkovito provodio nadgledanje nadzora manje značajnih institucija, ESB procjenjuje informacije o pojedinačnim manje značajnim institucijama koje dobije od nacionalnih nadležnih tijela i drugih izvora, pri čemu se usredotočuje na prioritetne manje značajne institucije i one čije se finansijsko stanje pogoršalo. ESB nadgleda nadzor manje značajnih institucija u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima kako bi osigurao da nacionalna nadležna tijela razborito rješavaju značajne rizike u manje značajnim institucijama. Nadgledanje nadzora manje značajnih institucija koje provodi glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III može služiti i kao izvor ulaznih podataka o učinkovitosti bonitetnog nadzora i njegovih rezultata u sklopu SSM-a, čime također pridonosi razvoju zajedničkih standarda odnosno zajedničkih nadzornih standarda. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III daje vrijedan doprinos nacionalnim nadzornim procjenama tako što ih stavlja u perspektivu cjelokupnog SSM-a.

Bliska suradnja s nacionalnim nadležnim tijelima, koja su i dalje odgovorna za izravni nadzor manje značajnih institucija dok ESB obavlja funkciju nadgledanja, osigurava potpuno iskorištanje učinka sinergije.

Nadgledanje nadzora sektora manje značajnih institucija

Mnoge manje značajne institucije nisu razvrstane među prioritetne. Premda to podrazumijeva manji rizik i/ili manji utjecaj na domaći finansijski sustav, mnoge manje značajne institucije organizirane su u sektore te zajedno mogu predstavljati rizik i utjecati na domaći finansijski sustav. Cilj nadgledanja nadzora sektora jest prepoznati učinke zaraze i procijeniti potvrđuje li se u praksi dojam da sektorski pristup, ili bilo koje drugo nadzorno rješenje koje se smatra korisnim, opterećuje ili podupire sektor. Nadgledanje nadzora sektora provodi se kontinuirano.

U obzir se uzimaju banke koje su blisko povezane, ali ne čine grupu, zbog čega bi nadzorno tijelo možda trebalo promatrati rizike povezane s manje značajnim institucijama sa stajališta cijelog sustava. Banke mogu biti blisko povezane zahvaljujući zajedničkim središnjim službama, međusobnim sporazumima o potpori i drugim oblicima suradnje. Nakon što se utvrde odgovarajući sektori, važno je odrediti opseg informacija potrebnih za dobro razumijevanje tih sektora, osobito kada je riječ o njihovu stanju povezanom s rizicima. Te informacije mogu uključivati međuinstитucijske sporazume kojima se stvaraju grupacije banaka sa strukturama koje služe međusobnoj podršci ili podjeli tereta.

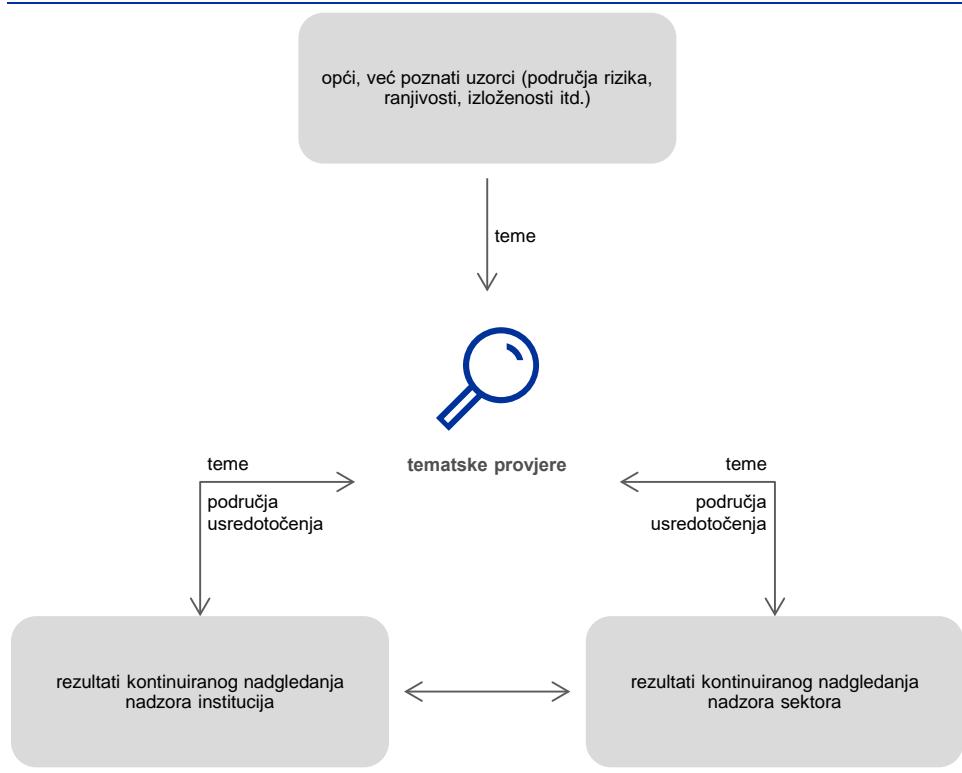
Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III daje vrijedan doprinos nacionalnim nadzornim analizama osiguravajući perspektivu cjelokupnog SSM-a, obavješćujući nacionalna nadležna tijela o prekograničnim referentnim vrijednostima te utvrđujući sektorske i sistemske rizike.

Za određene nadzirane subjekte koji su snažno međusobno povezani (na primjer institucionalnim sustavom zaštite, vidi odjeljak 4.11.), a ne čine grupu, nadgledanje nadzora sektora manje značajnih institucija važan je element kojim se nastoji osigurati učinkovito i dosljedno funkcioniranje nadzornog sustava.

Tematske provjere u manje značajnim institucijama

Tematske provjere, koje dopunjavaju redovite aktivnosti nadzora institucija i sektora, provode se kao ciljani projekti usmjereni na određene rizike ili posebno važne teme koji utječu na sve banke ili na uzorak banaka, po mogućnosti i u nekoliko različitih jurisdikcija. Činjenica da obuhvaćaju više država omogućuje veći stupanj usporedne analize u cijelom SSM-u. Takve tematske provjere zovu se i „dubinske analize“. Mogu se obavljati na daljinu ili, u posebnim okolnostima, na licu mjesta. Tematske provjere planiraju se i provode u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima. U njihovoј provedbi iskorištavaju se sinergije s nadgledanjem nadzora sektora.

Slika 22.
Tematske provjere u manje značajnim institucijama

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Ocjena obavijesti nacionalnih nadležnih tijela

Obavijesti o značajnim nadzornim postupcima i odlukama nacionalnih nadležnih tijela trebaju omogućiti ESB-u nadgledanje funkciranja nadzornog sustava kako bi se osigurala dosljedna primjena nadzornog okvira i poticali visoki standardi nadzora u ranoj fazi značajnih nadzornih postupaka i nacrtu značajnih odluka. One služe i kao informacija za nadgledanje nadzora manje značajnih institucija i njihova sektora (vidi gore).

Provodeći nadgledanje nadzora, ESB primjenjuje pristup prilagođen riziku koji je usklađen s načelom proporcionalnosti te se stoga temelji na metodologiji za određivanje prioritetnosti prema kojoj se manje značajne institucije razvrstavaju u prioritetne manje značajne institucije i neprioritetne manje značajne institucije, ovisno o njihovoj rizičnosti i sistemskom utjecaju.

ESB ima savjetodavnu ulogu kada je riječ o nacrtima značajnih odluka, čime potiče dosljedan, visokokvalitetan nadzor, i može savjetovati nacionalnom nadležnom tijelu da podrobnije procijeni određene aspekte značajnog nadzornog postupka nacionalnog nadležnog tijela. U tu svrhu glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III prima *ex ante* obavijesti od nacionalnih nadležnih tijela o značajnim postupcima i nacrtima značajnih odluka koji se odnose na sve prioritetne manje značajne institucije. Što se tiče drugih manje značajnih institucija, nacionalna nadležna tijela

mogu obavješćivati ESB na vlastitu inicijativu. ESB može zahtijevati da nacionalno nadležno tijelo podrobnije procijeni posebne aspekte značajnog nadzornog postupka o kojem ga je obavijestilo i može upoznati nacionalno nadležno tijelo sa svojim stajališta o nacrtu značajne odluke o kojem je primio obavijest.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III prima izvješća nacionalnih nadležnih tijela o planiranju nadzora, o nadzornim prioritetima i poduzetim nadzornim mjerama te o načinu na koji ta tijela obavljaju nadzorne zadaće povezane sa svim manje značajnim institucijama bez obzira na kategoriju prioriteta u koju su svrstane. Kategorija prioriteta ipak se uzima u obzir pri određivanju opsega potrebnih informacija. Ta izvješća, zajedno s *ad hoc* zahtjevima za informacijama koji se šalju nacionalnim nadležnim tijelima i s posjetima državama, omogućuju ESB-u da procijeni primjenjuju li se dosljedno visoki nadzorni standardi te da provjeri dovode li usporedive situacije do usporedivih rezultata u cijelom SSM-u. Na temelju primljenih informacija glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III obavješćuje nacionalna nadležna tijela i Nadzorni odbor o nadzornim aktivnostima nacionalnih nadležnih tijela koje se odnose na manje značajne institucije, s naglaskom na postignutom napretku u vezi s dosljednom primjenom visokih nadzornih standarda.

Nacionalna nadležna tijela moraju ispunjavati i druge specifične zahtjeve za obavljanje, na primjer kada se financijsko stanje manje značajne institucije brzo i znatno pogoršava, kada je manje značajnoj instituciji izrečena administrativna kazna, kada nacionalno nadležno tijelo provodi *ad hoc* procjenu potencijalne značajnosti manje značajne institucije ili kada se u popis manje značajnih institucija unose *ad hoc* promjene.

Ti zahtjevi za obavljanje odnose se na sve manje značajne institucije bez obzira na njihovu kategoriju prioriteta. Obavijesti povezane s brzim i znatnim pogoršanjem stanja i s procjenom potencijalne značajnosti manje značajne institucije dostavljaju se povremeno, prema potrebi, dok se obavijest o administrativnim kaznama izrečenima manje značajnim institucijama dostavlja jednom godišnje. Dostavljene informacije pomažu ESB-u u obavljanju zadaće nadgledanja nadzora.

Uloga ESB-a u upravljanju krizama u manje značajnim institucijama

Nacionalna nadležna tijela i druga relevantna tijela određene države odgovorna su za organizaciju i provedbu aktivnosti upravljanja krizama koje se odnose na manje značajne institucije.

Što se tiče raspodjele zadaća u sklopu SSM-a, za upravljanje kriznom situacijom koja je pogodila manje značajnu instituciju potrebna je pojačana razmjena informacija i koordinacija između odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela u svojstvu tijela koje obavlja izravni nadzor manje značajnih institucija i ESB-a kao nadležnog tijela koje odlučuje o zajedničkim postupcima, pri čemu se vodi računa i o njegovoj funkciji nadgledanja nadzora. Premda je nacionalno nadležno tijelo odgovorno za donošenje nadzornih odluka i poduzimanje mjera povezanih s manje

značajnim institucijama koje su u krizi, intenzivnija suradnja stoga je potrebna kada se manje značajna institucija približi točki neodrživosti. Tada kritična situacija zahtijeva blisku suradnju između ESB-a i nacionalnog nadležnog tijela glede potrebe za razmatranjem likvidacije ili sanacije banke, odgovornosti za oduzimanje odobrenja za rad, ocjene stjecanja ili povećanja kvalificiranih udjela te davanja novih odobrenja za rad, na primjer za prijelaznu instituciju.

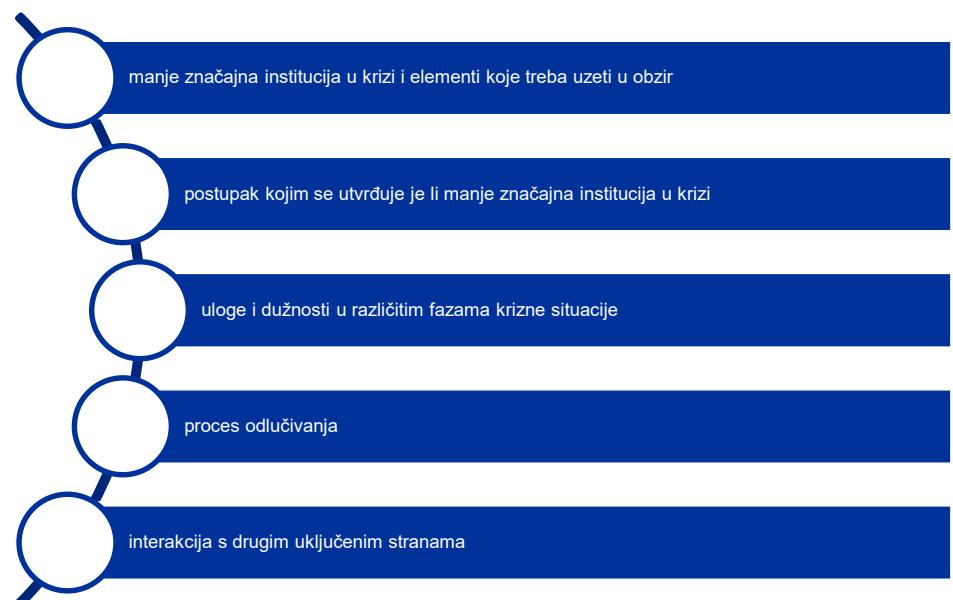
Suradnja između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a na području upravljanja krizama trebala bi pomoći nacionalnim nadležnim tijelima odnosno ESB-u u provedbi zadaća i osigurati dostupnost potrebnih informacija u slučaju da u kratkom roku treba donijeti žurne odluke.

Informacije koje se razmjenjuju i suradnja između ESB-a i nacionalnog nadležnog tijela razmjerni su rizicima povezanim s manje značajnim institucijama. Pritom se uzimaju u obzir posebna rješenja koja je nacionalno nadležno tijelo već utvrdilo, a koja mogu obuhvaćati i rješenja utvrđena u sklopu institucionalnog sustava zaštite, sporazuma o međusobnoj suradnji i solidarnosti ili neke druge vrste dobrovoljnog fonda.

Tijela SSM-a (ESB i nacionalna nadležna tijela) i tijela jedinstvenog sanacijskog mehanizma (Jedinstveni sanacijski odbor i nacionalna sanacijska tijela) surađuju i dijele sve informacije koje su im potrebne za obavljanje zadaća (u ulozi tijela odgovornih za nadzor manje značajnih institucija i ESB-a, tijela nadležnog za zajedničke postupke) u skladu s uredbom o SSM-u i uredbom o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu. U provedbi zajedničkih postupaka u sklopu upravljanja krizama u manje značajnim institucijama ESB surađuje i s odgovornim sanacijskim tijelima (vidi odjeljak 1.4.5. i odjeljak 3.).

Slika 23.

Okvir suradnje između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela za upravljanje krizama u manje značajnim institucijama

Izvor: nadzor banaka ESB-a

Sudjelovanje u nadzorima na licu mjesta

Nacionalna nadležna tijela odgovorna su za provedbu nadzora na licu mjesta u manje značajnim institucijama u skladu s pravom EU-a (i, ako je primjenjivo, s nacionalnom provedbom tog prava) i važećim nacionalnim pravom, EBA-inim standardima i metodologijom te standardima i postupcima koji se primjenjuju u sklopu SSM-a.

Kako bi i dalje poticala dosljednu primjenu visokih nadzornih standarda i intenzivirala nadgledanje nadzora manje značajnih institucija, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III surađuje s nacionalnim nadležnim tijelima u nadzorima na licu mjesta u skladu s uredbom o SSM-u. Ovisno o slučaju, ESB može pridonijeti nadzorima na licu mjesta u manje značajnim institucijama tako što će se pridružiti nadzorima na licu mjesta koja provode nacionalna nadležna tijela, predložiti uključenje u nadzorni tim članova iz više nacionalnih nadležnih tijela ili, u određenim iznimnim okolnostima, sam provesti ispitivanja.

Sudjelovanje u nadzorima na licu mjesta omogućuje ESB-u potpuniji pregled pojedinačne institucije, tema ili rizika povezanih s manje značajnim institucijama te dobivanje dodatnih informacija za usporednu procjenu. Ono potiče ESB-ovo razumijevanje nadzora koji provodi nacionalno nadležno tijelo, razmjenu zaposlenika različitih nacionalnih nadležnih tijela i stvaranje mreže nadzornika manje značajnih institucija. Sudjelovanjem u nadzorima na licu mjesta u manje značajnim institucijama ESB razvija suradnju s dotičnim nacionalnim nadležnim tijelima i

osigurava provedbu nadzora na licu mesta u skladu s najvišim standardima i upotreбom najprimjerenijih resursa.

Pojmovnik

Bankovna unija:

jedan je od temeljnih elemenata za dovršetak ekonomске i monetarne unije, koja se sastoji od integriranog finansijskog okvira s jedinstvenim nadzornim mehanizmom, jedinstvenim mehanizmom za sanaciju banaka i jedinstvenim pravilima uključujući usklađene sustave osiguranja depozita koji mogu prerasti u zajednički europski sustav osiguranja depozita.

CRR/CRD (CRD):

uredba i direktiva o kapitalnim zahtjevima: [Uredba \(EU\) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva \(CRR\)](#) i [Direktiva 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima \(CRD\)](#), koje se često spominju pod zajedničkim nazivom CRD

Nadzorna odluka ESB-a:

pravni akt koji donosi ESB izvršavajući zadaće i ovlasti koje su mu dodijeljene uredbom o SSM-u. Upućuje se jednom ili više nadziranih subjekata ili nadziranih grupa odnosno jednoj ili više osoba i nije pravni akt opće primjene.

Ovlasti za provedbu i izricanje sankcija:

ovlasti na temelju kojih ESB može: 1) prisiliti nadzirani subjekt ili osobu da ispunji bonitetne zahtjeve (provedba) i 2) novčanom sankcijom kazniti nadzirani subjekt zbog neispunjavanja bonitetnih zahtjeva.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA):

neovisno tijelo EU-a osnovano 1. siječnja 2011. kako bi osiguralo učinkovitu i dosljednu bonitetnu regulativu i nadzor u cijelom bankarskom sektoru EU-a. Glavna mu je zadaća pridonijeti stvaranju jedinstvenih europskih pravila za područje bankarstva, čiji je cilj osigurati jedinstven skup usklađenih bonitetnih pravila za cijeli EU. Također ima važnu ulogu u promicanju konvergencije nadzornih praksi u cijelom EU-u i zadužen je za procjenu rizika i osjetljivosti u bankovnom sektoru EU-a.

Propast ili vjerojatna propast:

jedan od triju kumulativnih uvjeta kojima se utvrđuje trebaju li sanacijska tijela primijeniti sanacijske mjere na kreditnu instituciju. Člankom 32. stavkom 4. direktive o oporavku i sanaciji banaka (BRRD) određuje se kada se smatra da neka kreditna institucija propada ili je vjerojatno da će propasti (to utvrđuje nadzorno ili sanacijsko tijelo).

Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP):

strategije i postupci koje su banke obvezne uspostaviti radi kontinuirane procjene i održavanja iznosa, vrste i rasподjele internog kapitala koji smatraju adekvatnim za pokrivanje vrste i razine rizika kojima su izložene ili bi mogle biti izložene. Nadležna tijela provjeravaju ICAAP u sklopu SREP-a.

Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP):

strategije, politike, postupci i sustavi koje su banke obvezne uspostaviti radi upravljanja likvidnosnim rizikom i pozicijama izvora financiranja te njihova praćenja. Nadležna tijela provjeravaju ILAAP u sklopu SREP-a.

Interni model:

bilo koji pristup mjerjenju rizika i upravljanju rizicima koji se primjenjuje za izračun kapitalnih zahtjeva, a koji pripada kreditnoj instituciji i za koji je potrebno prethodno dopuštenje nadležnog tijela u skladu s dijelom trećim CRR-a.

Zajednički nadzorni tim:

tim nadzornika koji se sastoji od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela zaduženih za nadzor značajnog nadziranog subjekta ili značajne nadzirane grupe.

Nacionalno nadležno tijelo:

tijelo javne vlasti ili tijelo koje je u skladu s nacionalnim pravom službeno priznato i ovlašteno nadzirati institucije u sklopu nadzornog sustava koji je na snazi u dotičnoj državi članici.

Postupak neisticanja prigovora:

standardni postupak donošenja odluka o nadzornim aktivnostima ESB-a utvrđen uredbom o SSM-u. Nadzorni odbor donosi nacrte odluka koji se potom podnose Upravnom vijeću na donošenje, a odluke se smatraju donešenima ako Upravno vijeće u utvrđenom roku, koji nije duži deset radnih dana, na njih ne istakne prigor.

Postupci povezani s jedinstvenom putovnicom:

postupci koji se odnose na slobodu poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga u drugim državama članicama za kreditnu instituciju koja ima odobrenje za rad i pod nadzorom je nadležnih tijela druge države članice, pod uvjetom da su njezine djelatnosti obuhvaćene odobrenjem (kako je uređeno člancima od 33. do 46. CRD-a).

Kvalificirani udjeli:

udjeli u kreditnoj instituciji koji čine 10 % ili više kapitala ili glasačkih prava, ili koji omogućuju ostvarenje značajnog utjecaja na upravljanje tom kreditnom institucijom.

Značajnost:

kriterij kojim se određuje raspodjela nadzornih odgovornosti ESB-u odnosno nacionalnim nadležnim tijelima u sklopu jedinstvenog nadzornog mehanizma. Razina značajnosti kreditnih institucija temelji se na kriterijima koji su utvrđeni uredbom o SSM-u i pobliže opisani u okvirnoj uredbi o SSM-u.

Jedinstveni sanacijski mehanizam:

mehanizam koji je počeo potpuno funkcionirati 1. siječnja 2016. i kojim se uspostavljaju ujednačena pravila i ujednačen postupak za sanaciju kreditnih institucija s poslovnim nastanom u bankovnoj uniji. Podupire ga Jedinstveni odbor za sanaciju, europsko tijelo za sanaciju banaka u bankovnoj uniji koje djeluje u bliskoj suradnji s nacionalnim sanacijskim tijelima država članica sudionica. Jedinstveni sanacijski mehanizam za potrebe sanacije ima na raspolaganju Jedinstveni fond za sanaciju.

Jedinstvena pravila:

cilj jedinstvenih pravila na području bankarstva jest osigurati jedinstven skup usklađenih bonitetnih pravila koje kreditne institucije moraju poštovati u cijelom EU-u. Zakonodavstvo uz pomoć Europske komisije izrađuju Europski parlament i Vijeće EU-a, a EBA je nadležna za daljnji razvoj jedinstvenih pravila i praćenje njihove provedbe.

Jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM):

mehanizam u čijem su sastavu ESB i nacionalna nadležna tijela u državama članicama sudionicama i čija je svrha obavljanje nadzornih zadaća dodijeljenih ESB-u, koji je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje ovog mehanizma koji je sastavni dio bankovne unije.

Okvirna uredba o SSM-u:

regulatorni okvir kojim se prije svega utvrđuju praktični modaliteti suradnje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u sklopu jedinstvenog nadzornog mehanizma, kako je predviđeno člankom 6. uredbe o SSM-u.

Uredba o SSM-u:

pravni akt kojim se uspostavlja jedinstveni nadzorni mehanizam za kreditne institucije u europodručju i, moguće, u drugim državama članicama EU-a, kao jedan od glavnih elemenata bankovne unije u Europi i kojim se ESB-u dodjeljuju određene zadaće povezane s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija.

Program nadzornog ispitivanja:

u skladu s člankom 99. CRD-a nadzor banaka ESB-a svake godine donosi program nadzornog ispitivanja za sve institucije koje nadzire. U njemu se za svaku značajnu instituciju određuju glavne nadzorne aktivnosti koje će se provoditi radi praćenja rizika i otklanjanja slabosti te se utvrđuje koje će institucije biti pod pojačanim nadzorom. Za značajne institucije obuhvaća kontinuirane nadzorne aktivnosti, nadzore na licu mjesta i istrage internih modela.

Nadzorni priručnik:

priručnik u kojem se potanko navode opća načela, procesi i postupci te metodologija za nadzor značajnih i manje značajnih institucija uzimajući u obzir načela funkcioniranja SSM-a i u kojem se opisuju postupci za suradnju u sklopu SSM-a i s tijelima izvan SSM-a.

Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP):

postupak kojim se usmjerava nadzorni pregled značajnih i manje značajnih kreditnih institucija i utvrđuje trebaju li se, osim minimalnih zahtjeva, možda primjeniti i dodatni zahtjevi koji se odnose na regulatorni kapital, objavljivanje ili likvidnost odnosno trebaju li se primjeniti bilo koje druge nadzorne mjere.

Pokrate

BCBS	Bazelski odbor za nadzor banaka
BRRD	direktiva o oporavku i sanaciji banaka
COREP	zajedničko izvješćivanje
CRD	direktiva o kapitalnim zahtjevima
CRR	uredba o kapitalnim zahtjevima
DGSD	direktiva o sustavima osiguranja depozita
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
ESB	Europska središnja banka
EIOPA	Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje
ESSB	Europski sustav središnjih banaka

ESM

Europski stabilizacijski mehanizam

ESRB

Europski odbor za sistemske rizike

EU

Europska unija

FINREP

financijsko izvješćivanje

ICAAP

postupak procjene adekvatnosti internog kapitala

ILAAP

postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti

SREP

postupak nadzorne provjere i ocjene

SSM

jedinstveni nadzorni mehanizam

SUBA

Sustav nadzora bankovnih podataka

UFEU

Ugovor o funkcioniranju Europske unije

TSCR

procjena kapitala u okviru SREP-a ukupno

© Europska središnja banka, 2018.

Poštanska adresa 60640 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefon +49 69 1344 0
Mrežne stranice www.bankingsupervision.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

PDF

ISBN 978-92-899-4507-3, doi:10.2866/302079, QB-04-19-099-HR-N